

VAASAN YLIOPISTO
FILOSOFINEN TIEDEKUNTA

Mikko Karhu

KYRÖNMAAN MUUTTOLIIKE JA SEN SYYT

Erityistarkastelussa Kyrönmaan sisäinen muuttoliike vuosina 2000–2008

Aluetieteen
pro gradu -tutkielma

VAASA 2010

SISÄLLYSLUETTELO	sivu
TAULUKKOLUETTELO	3
KUVIOLUETTELO	4
TIIVISTELMÄ	5
1. TUTKIMUKSEN TAUSTAA	7
1.1. Tutkimusongelma	8
1.2. Tutkimusaineisto- ja menetelmät	9
1.3. Keskeisiä käsitteitä	9
2. TUTKIMUSALUEEN KUVAUS	11
3. TUTKIMUKSEN TEOREETTINEN TAUSTA	14
3.1. Työntö-veto-malli	14
3.2. Perheen elinkaarimalli	16
3.3. Ullmanin teoria alueiden vuorovaikutuksesta ja John Q. Stewartin gravitaatiomalli	16
3.4. Alueelliset prosessit ja muuttoliike	18
4. KYRÖNMAAN MUUTTOLIIKE TILASTOJEN MUKAAN	25
5. KYRÖNMAAN MUUTTOLIIKKEEN PIIRTEET JA SYYT KYSELYN MUKAAN 2000-2008	27
5.1. Tutkimusaineiston hankinta	27
5.2. Tutkimuksen edustavuus	28
5.3. Taustamuuttajat	29
5.4. Muuttoliikkeen syyt	34
5.5. Teorioiden antamat selitykset Kyrönmaan muuttoliikkeelle	41
5.6. Muuttoliikkeen syyt ja alueelliset prosessit	51

5.7. Muuttajaryhmät	62
6. YHTEENVETO	82
LÄHDELUETTELO	86
LIITTEET	
LIITE 1. SAATEKIRJE	90
LIITE 2. KYSELYLOMAKE	92

TAULUKKOLUETTELO	sivu
Taulukko 1. Kyrönmaan muuttoliike kuntien välillä vuosina 2000–2008	27
Taulukko 2. Kyrönmaan kuntien välinen nettomuutto vuosina 2000–2008	27
Taulukko 3. Kyrönmaan kuntien koko tulo- ja lähtömuutto vuosina 2000–2008	27
Taulukko 4. Kahden kunnan välinen muuttoliike Kyrönmaan seutukunnassa 2000–2008	31
Taulukko 5. Kyrönmaan muuttaneet ikäluokittain ja muuttaneiden sukupuolijakauma 2000–2008 kyselyn tulosten mukaan	32
Taulukko 6. Kyrönmaan sisällä muuttaneet ammatin ja koulutustason mukaan 2000–2008 kyselyn tulosten mukaan	33
Taulukko 7. Kyrönmaan sisällä muuttaneet siviilisäädyn mukaan 2000–2008 kyselyn tulosten mukaan	34
Taulukko 8. Kyrönmaan sisällä muuttaneet muuttaneiden lukumäärän ja muuttaneiden lasten määrän mukaan 2000–2008 kyselyn tulosten mukaan	35
Taulukko 9. Kyrönmaan muuttoliikkeeseen 2000–2008 vaikuttaneiden tekijöiden arvo ja vastausmäärät kyselyn tulosten mukaan	36
Taulukko 10. Kyrönmaan muuttoliikkeeseen 2000–2008 vaikuttaneiden tekijöiden painoarvot kyselyn tulosten mukaan	37
Taulukko 11. Kyrönmaan sisällä 2000–2008 muuttaneiden työssäkäyntikunnat kyselyn tulosten mukaan	38
Taulukko 12. Kuntien välisten erojen vaikutus Kyrönmaalla 2000–2008 muuttaneiden muuttopäätökseen kyselyn tulosten mukaan	39
Taulukko 13. Kuntien välisten erojen painoarvot Kyrönmaan muuttoliikkeessä 2000–2008 kyselyn tulosten mukaan	40
Taulukko 14. Kyrönmaan sisällä 2000–2008 muuttaneiden samaistuminen lähialueisiin kyselyn tulosten mukaan	40
Taulukko 15. Samaistumisen vaikutus muuttopäätökseen Kyrönmaan sisällä 2000–2008 muuttaneiden keskuudessa kyselyn tulosten mukaan	41
Taulukko 16. Kyrönmaan kunnissa rakennettujen pientalojen määrä	44

2000–2007 kyselyn tulosten mukaan	
Taulukko 17. Kaupungin läheisen sijainnin merkitys muuttopäätökseen ja muuton suunta 2000–2008 kyselyn tulosten mukaan	48
Taulukko 18. Työssäkäyntikunta muuton jälkeen kaupungin läheisen sijainnin merkitys Kyrönmaan sisällä 2000–2008 muutaneiden muutto-päätökseen kyselyn tulosten mukaan	49
Taulukko 19. Muuton suunta ja muuttajien lukumäärä Kyrönmaan kunnissa 2000–2008 kyselyn tulosten mukaan	51

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1. Pohjanmaan maakunta	11
Kuvio 2. Työntö–veto-malli muuttoliikkeen selittäjänä	15

VAASAN YLIOPISTO**Filosofinen tiedekunta**

Tekijä:	Mikko Karhu	
Pro gradu -tutkielma:	Kyrönmaan muuttoliike ja sen syyt Erytistarkastelussa Kyrönmaan sisäinen muuttoliike vuosina 2000–2008	
Tutkinto:	Hallintotieteiden maisteri	
Oppiaine:	Aluetiede	
Valmistumisvuosi:	2010	
Työn ohjaaja:	Seija Virkkala	Sivumäärä: 96

TIIVISTELMÄ:

Muuttoliiketutkimuksessa on tarkasteltu erityisesti muuttoliikettä aiheuttavia syitä, joita tämä tutkimus selvittää. Tässä tutkimuksessa jatkettiin kandidaatintutkielmaa, jossa tarkasteltiin Kyrönmaan muuttoliikettä ja sen syitä vuosina 1987-2007. Tarkoituksena oli täydentää kandidaatintutkielmasta saatuja tietoja.

Muuttoliikkeeseen liittyviä keskeisiä käsitteitä on paljon. Niistä olennaisimpia ovat migraatio (muuttoliike), kuntien välinen lähtömuutto, kuntien välinen tulomuutto, kuntien välinen nettomuutto ja maassamuutto. Muuttoliike voidaan jakaa eri tyyppeihin. Tässä tutkimuksessa perehdytään seutukunnan sisäiseen muuttoliikkeeseen. Tutkimusongelmia on kolme. Mitkä syyt aiheuttivat kuntien välisen muuttoliikkeen Kyrönmaan seutukunnassa vuosina 2000–2008? Mitkä alueelliset prosessit selittävät muuttoliikettä ja sen suuntautumista Kyrönmaan sisällä 2000–2008? Antavatko tutkimuksessa käytetyt teoriat selityksen muuttoliikkeelle Kyrönmaan sisällä?

Teoriat, joita tutkimuksessa käytetään, ovat työntö–veto-malli, perheen elinkaarimalli ja gravitaatiomalli. Viitekehystenä esitetään myös muuttoliikkeeseen vaikuttavia alueellisia prosesseja. Näitä ovat työmarkkina-alueiden muodostuminen, asuntomarkkina-alueiden muodostuminen, pendelöinti, seutuistuminen ja eläkeläisten määrän kasvaminen. Myös kunnalliset tekijät, kuten lainsäädäntö, huomioidaan viitekehyksessä. Tutkimustapa on kvantitatiivinen. Tutkimusaineisto perustuu kyselyn avulla saatuihin tietoihin.

Merkittävimmät syyt muuttopäätökseen olivat asumiseen liittyvät tekijät, perhesyyt ja luonnon läheisyys. Kuntien välisistä eroista merkittävimmät olivat asuntotonttien saatavuus tai ihanteellinen sijainti, asuntojen hintataso ja kaupungin läheinen sijainti. Tulosten mukaan mikään teoria ei pätenyt täysin, mutta jokaisessa teoriassa on jotain minkä tulokset vahvistivat. Alueellisista prosesseista erityisesti pendelöinti antoi hyviä tuloksia.

AVAINSANAT: Kyrönmaa, sisäinen muuttoliike, seudullinen muuttoliike

1. TUTKIMUKSEN TAUSTAA

Muuttoliike on yksi aluetutkimuksen kiinnostavimmista aiheista. Aluetieteilijät ovat ahkerasti tutkineet taloudellisten toimintojen alueellista organisoitumista; Ihmisten, tavaroiden ja palvelujen liikkumista paikkojen välillä (Lloyd & Dicken 1990: 7). Muuttoliike liittyy ihmisten liikkumiseen paikkojen välillä (ent. 71–72).

Muuttoliikkeen selittämiseksi on kehitetty useita teorioita, jotka voidaan jakaa Massey'n (1990: 3–4) mukaan neljään ulottuvuuteen. Ensimmäinen ulottuvuus koskee muuttoliikkeen ja ajan suhdetta: Siinä kysytään, voiko muuttoliikettä tutkia tapahtumana tietyssä ajassa ja paikassa, vai onko se laajemmin ymmärrettävä ilmiö. Jotkut näistä teorioista pyrkivät selittämään ilmiön syyt ajallisilla, käytännöllisillä malleilla (esim. Ravenstein, Stouffer, Lee). Vastakohtaisesti on olemassa teorioita, joiden mukaan muuttoliikettä ei voi käsittää ajallisesti, koska se on historiallinen prosessi, vaan muuttoliike on parhaiten ymmärrettävissä sosiaalisten ja taloudellisten syiden kautta.

Muuttoliikkeen tutkimuksen toinen ulottuvuus käsittää samanlaisen vastakkainasettelun, joka liittyy muuttoliikkeen olennaisimpiin kysymyksiin: Onko muuttoliikkeen perimmäinen syy yksilöiden henkilökohtaisissa intresseissä ja päätöksissä (esim. Sjastad, Lee, Todaro) vai onko se ymmärrettävissä laajempina yhteiskunnallisten muutosten aikaansaamana prosessina (esim. Flingstein, Cheng ja Bonanich, Morawska).

Kolmas ulottuvuus käsittelee tapaa tutkia muuttoliikkeen syitä oikeaoppisesti (appropriate analysis). Kyseessä ovat siis erilaiset näkemykset siitä, minkälaisia aspekteja pitäisi huomioida muuttoliikkeen tutkimuksessa. Sosiologit ja antropologit ovat kritisoineet yksilöpainotteista muuttoliikkeen tutkimusta (empiirisiä malleja). Heidän mukaansa kotitaloudet ja perheet ovat ensiarvoisen tärkeitä muuttopäätöstä tehtäessä, ja tästä syystä muuttoliikettä tulisi tarkastella ryhmän eikä yksilön tekemänä sosioekonomisena päätöksenä. Empiiristen muuttoliikemallien tarkasteluksiköinä tulisi olla perheet ja kotitaloudet.

Viimeinen eli neljäs ulottuvuus käsittelee muuttoliikkeen syiden ja seurausten

painotuseroja. On yhtäällä väitetty, että työpaikkojen luominen aiheuttaa muuttoliikettä ja toisaalta, että työttömyydellä ja muuttoliikkeellä on vahva keskinäinen vaikutussuhde. Kumpi näistä siis on syy ja kumpi on seuraus? On myös esitetty, että työllisyys ja muuttoliike keskenään aiheuttavat toinen toisensa. Suurin osa tutkijoista on kuitenkin keskittynyt tutkimaan enemmän muuttoliikkeiden syitä kuin seurauksia. Niinpä tässäkin tutkimuksessa keskitytään muuttoliikkeiden syiden tutkimiseen.

Tutkimusaiheen valintaan vaikutti merkittävästi kandidaatin tutkielma, jonka tein aiheesta Kyrönmaan muuttoliike ja sen syyt 1987–2007. Kandidaatin tutkielman tulosten perusteella Kyrönmaan tulo- ja lähtömuutto keskittyi Länsi-Suomen lääniin, Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntiin sekä yksittäisistä kunnista Vaasaan ja Seinäjoelle. Lisäksi merkittävää muuttoliikettä oli Kyrönmaan seutukunnan sisällä. Kyrönmaa oli kokonaisnettomuutossa selvästi tappiollinen. Kyrönmaan sisäisessä muuttoliikkeessä Isokyrö oli muuttovoittoisin. Myös Laihialle muuttoliike oli voitollista, mutta Vähäkyrö kärsi muuttotappiosta. Tärkeimmät syyt Kyrönmaan lähtömuutolle olivat alueiden väliset erot koulutuksen tarjonnassa ja tulotasoissa. Muuttoalueen valinnassa etäisyydellä oli suuri merkitys. Kyrönmaa sai nettovoittoa vain Pohjanmaan maakunnan seutukunnilta. Yhtenä syynä tähän oli Pohjanmaan seutukuntien ruotsinkielisyys, joka estää muuttoa Kyrönmaalta näihin seutukuntiin. Kandidaatin tutkielmaa tuntui luonnolliselta laajentaa pro -gradu-tutkielmaksi. Lisäksi kandidaatin tutkielma ei antanut riittävästi tietoa Kyrönmaan sisäisestä muuttoliikkeestä, joten jatkotutkimukselle oli aihetta.

1.1. Tutkimusongelma

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan Kyrönmaan muuttoliikettä. Tarkoituksena on selvittää Kyrönmaan alueen muuttoliikkeen vilkkautta ja alueellista suuntautumista sekä kuntien lähtömuuton että tulomuuton näkökulmasta. Tavoitteena on niin ikään etsiä syitä Kyrönmaan muuttoliikkeelle sekä selittää sitä erilaisten muuttoliiketeorioiden valossa. Näin ollen tutkimusongelmat ovat seuraavat:

1) Mitkä syyt aiheuttivat kuntien välisen muuttoliikkeen Kyrönmaa seutukunnassa

2000–2008?

2) Mitkä alueelliset prosessit selittävät muuttoliikettä ja sen suuntautumista Kyrönmaan sisällä 2000–2008?

3) Antavatko tutkimuksessa käytetyt teoriat selityksen Kyrönmaan sisäiselle muuttoliikkeelle?

1.2. Tutkimusaineisto ja -menetelmät

Kyrönmaan muuttoliikettä ajalta 2000–2008 koskevat tilastot sivuilla 13–14 ovat peräisin Tilastokeskuksen tilastotietokannasta (Tilastokeskus 2008). Työn viitekehyksenä käytetään aikaisempia tutkimuksia ja niissä esitettyjä teorioita sekä muuttoliikettä selittäviä alueellisia prosesseja. Tutkimus perustuu kyselyyn, jonka suorittamiseen vaadittiin taustatietoa. Henkilöiden osoitetiedot saatiin Vaasan maistraatilta.

Tutkimusmenetelmät ovat tilastollisia, ja perustuvat tilastollisiin tunnuslukuihin. Kerätty aineisto analysoitiin SPSS-ohjelmalla. Jokaisen muuttujan tiedot esitetään, ja muuttujista muodostetaan ristiintaulukoinnilla toisiinsa yhteydessä olevia tekijöitä.

1.3. Keskeisiä käsitteitä

Olennoisimmat käsitteet ovat kuntien välinen lähtömuutto, kuntien välinen tulomuutto ja kuntien välinen nettomuutto sekä maassamuutto. **Migraatio** eli muuttoliike käsitetään yleisesti pysyväksi tai väliaikaiseksi asuinpaikan muutokseksi (Lee 1966: 49). Tässä tutkimuksessa otetaan huomioon asuinpaikan muutokset vuoden aikana. Sama henkilö voi muuttaa vuoden aikana monesti, mitä ei ole huomioitu tässä tutkimuksessa.

Kuntien välisellä lähtömuutolla tarkoitetaan kunnasta toiseen kuntaan muuttaneita henkilöitä, jotka on ilmoitettu väestötietojärjestelmään. Opiskelijan ei tarvitse muuttaa kuntalaisuuttaan siirtyessään toiseen kuntaan opiskelemaan, mutta hän voi sen halutessaan tehdä. **Kuntien välinen tulomuutto** puolestaan tarkoittaa niitä henkilöitä,

jotka ovat muuttaneet kuntaan toisesta kunnasta ja heidät on ilmoitettu väestötietojärjestelmään. Opiskelijoita koskee sama sääntö kuin edeltävässäkkin. (Tilastokeskus 2009b.)

Kuntien välinen nettomuutto tarkoittaa kuntien välisen tulomuuton ja kuntien välisen lähtömuuton erotusta. Jos esimerkiksi Vaasan tulomuutto on 55 asukasta ja lähtömuutto 43 asukasta, niin tällöin Vaasan nettomuutto on 12 asukasta. **Maassamuutolla** tarkoitetaan maan sisällä tapahtuvaa asuinpaikan vaihtamista. Lain mukaan henkilön on viikon päästä muutostaan ilmoitettava asuinpaikan muutos uuden kunnan maistraatille. **Maassamuuttoalttius** tarkoittaa muuttaneiden määrää lähtöalueen keskiväkiluvun 1000 ihmistä kohden. Usein maassamuuttoalttius kuvataan tiettyjen ikäryhmien avulla siten, että saadaan selville se todennäköisyys, jolla tietyn ikäryhmän edustaja on altis muuttamaan asuinpaikasta toiseen. (Tilastokeskus 2009b.)

Muuttoliike voidaan jakaa maan sisäiseen ja maan ulkopuolelle suuntautuvaan muuttoliikkeeseen. Suurin osa muutoista on maan sisäistä muuttoliikettä. Sisäinen muuttoliike voidaan jakaa kuntien sisäiseen, kuntien väliseen, seutukuntien sisäiseen ja väliseen sekä maakuntien sisäiseen ja väliseen muuttoliikkeeseen. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan seutukuntien sisäistä muuttoliikettä. Maan sisäinen muuttoliike voidaan myös jakaa maaseutujen, maaseutujen ja kaupunkien ja kaupunkien väliseen muuttoliikkeeseen. Suurin osa muuttoliikkeestä tapahtuu kaupunkien kesken sekä maaseudun ja kaupunkien välillä.

2. TUTKIMUSALUEEN KUVAUS

Kyrönmaan seutukunta sijaitsee Pohjanmaan maakunnassa Länsi-Suomen läänissä (kuvio 1). Tähän seutukuntaan kuuluvat Isokyrö, Laihia ja Vähäkyrö. Pinta-alaltaan seutukunta on 1043 km². Laihia on pinta-alaltaan (508 km²) selvästi suurin ja Isokyrö on toiseksi suurin (357 km²). Vähäkyrö on pienin (178 km²) (Fennica 2008). Kyrönmaan kunnissa ei ole lentokenttää eikä sisämaa-asemansa johdosta satamia. Vaasassa sijaitsevaan lentokenttään ja satamaan on kuitenkin Kyrönmaan kunnista vain vajaa puolen tunnin ajomatka. Maantie- ja junayhteydet sen sijaan ovat kattavia. Kaikilla kunnilla on oma rautatieasemansa. Valtakunnallinen rataverkko kulkee Kyrönmaan läpi Vaasan ja Seinäjoen välissä. Kyrönmaan kuntien läpi kulkee valtatie 3, joka yhdistää lähellä sijaitsevat kaupungit Seinäjoen ja Vaasan. Tie on myös osa Sinisen tien matkailureittiä.

Kuvio 1. Pohjanmaan maakunta (Pohjanmaan liitto 2008).

Kyrönmaa on elinkeinorakenteeltaan maatalousvaltainen. Isossakyrössä maa- ja

metsätalous kattoi 18 %, jalostus 27 % ja palvelut 53 % elinkeinorakenteesta. Laihialla vastaavat luvut olivat 11 %, 35 %, 51 % ja Vähässäkyrössä 7 %, 38 % ja 52 % Kyrönmaassa asui 2405 opiskelijaa vuonna 2007. Kyrönmaan kuntien suurimmat ulkopuoliset työssäkäyntialueet (ulospendelöinti) ovat sen omat kunnat sekä Vaasan ja Seinäjoen kaupungit. Isostakyröstä työssäkäydään eniten Vaasassa ja sen jälkeen Seinäjoella. Seuraavaksi eniten työssäkäynti suuntautuu Laihialle ja Vähäänkyröön. Laihian kohdalla suurin työssäkäyntikunta on myös Vaasa. Tämän jälkeen työssäkäyntiä on eniten Isonkyröön, Vähäänkyröön ja Mustasaareen. Vasta sitten tulee Seinäjoki. Myös Vähästäkyröstä käydään eniten töissä Vaasassa, jonka jälkeen seuraavat Isokyrö, Laihia, Mustasaari ja Seinäjoki. Sisäänpendelöinnissä (Kyrönmaalla työssäkäyvät eri kuntien henkilöt) Isonkyrön kolme suurinta työssäkäyntialuetta ovat Laihia, Vähäkyrö, Ylistaro, Seinäjoki ja Vaasa. Laihialle ne ovat vastaavasti Vaasa, Isokyrö, Vähäkyrö, Ylistaro ja Mustasaari, Vähällekyrölle Isokyrö, Laihia, Vaasa, Seinäjoki ja Mustasaari. (Pohjanmaan liitto 2007a.)

Kyrönmaan luonto on täynnä peltoja, metsiä, soita ja louhikkoja (Isonkyrön kunta 2005). Maatalouden merkitys näkyy peltojen suuressa määrässä. Myös metsiä on runsaasti. Kyrönmaan kuntien läpi virtaa Kyrönjoki, mutta alueella ei sijaitse suuria järviä. Köppenin ilmastoluokituksen mukaan Kyrönmaa sijaitsee kostean ja kylmätalvisen ilmastovyöhykkeen alueella. Kesän keskilämpötila lämpimimmän kuukauden aika on tällä vyöhykkeellä vähintään +10 celsius-astetta plussan puolella ja talven kylmimmän kuukauden keskilämpötila korkeintaan +3 celsius-astetta. Kyrönmaan keskilämpötila vuodessa on keskimäärin +3.1 ja +4 celsius-asteen välillä. Vuodessa sataa keskimäärin 501–600 mm vettä. (Ilmatieteen laitos 2008.)

Pohjanmaan maakunnassa ruotsinkielisten osuus väestöstä on keskimäärin 52 %, mutta Kyrönmaa on Pohjanmaan ainoa täysin suomenkielinen seutukunta. Ulkomaalaisten osuus on myös alhainen (alle 1 %) (Pohjanmaan liitto 2007b). Kyrönmaan seutukunta on taloudellisesti alikehittynyttä aluetta Suomen keskiarvoon nähden. Bruttokansantuote/asukas vuonna 2005 oli Kyrönmaalla vain 48,5 suhteessa koko maan indeksilukuun 100, kun muissa Pohjanmaan seutukunnissa bkt/asukas oli selvästi suurempi (ent.). Kyrönmaan seutukunnassa asui vuonna 2000 yhteensä 17 298 asukasta. Vuonna 2008 alueella asui 17 415 asukasta. Asukasluku on siis noussut tämän

tutkimuksen tarkasteluajanjaksona. Kuitenkin ainoastaan Laihian väkiluku on kasvanut 2000–2008 välisenä aikana (Tilastokeskus 2009b). Tilastokeskuksen mukaan kaikkien Kyrönmaan kuntien väkiluku tulee kasvamaan vuoteen 2040 mennessä. Erityisesti Laihian kasvavasta väestöstä johtuen Kyrönmaan väkiluku tulisi nousemaan vuoteen 2040 mennessä yli 18000 asukkaaseen (Tilastokeskus 2009c).

3. TUTKIMUKSEN TEOREETTINEN TAUSTA

Tutkimuksen pohjana tullaan käyttämään kolmea teoriaa. Nämä ovat Everett S. Leen työntö–veto-malli, perheen elinkaari ja Ullmanin vuorovaikutusmallista johdettu gravitaatiomalli.

3.1. Työntö–veto-malli

Everett S. Lee kehitti työntö–veto-mallin Ravensteinin teorioiden pohjalta. Leen (1966: 50) mukaan muuttoliikkeen taustalla vaikuttavat syyt ja itse muuttoliikeprosessi voidaan tiivistää neljään tekijään:

1. Tekijät, jotka liittyvät lähtöalueeseen (area of origin) ,
2. Tekijät, jotka liittyvät tuloalueeseen (destination) ,
3. Väliin tulevat esteet (intervening obstacles) ,
4. Henkilökohtaiset syyt.

Lähtö- ja tuloalueeseen liittyvät tekijät (1. ja 2.) voivat olla negatiivisia, neutraaleja tai positiivisia.

Jokaisella alueella on lukemattomia tekijöitä, jotka pitävät ihmisen alueella tai vetävät heitä sinne (vetovoimatekijät) ja tekijöitä, jotka puolestaan työntävät ja torjuvat ihmisiä alueelta (työntövoimatekijät). Lisäksi on neutraaleja tekijöitä, jotka ovat ihmisille yhdentekeviä eli niillä ei ole mitään merkitystä, ovatpa ne olemassa tai eivät (kuvio 2). Lee huomauttaa, että em. tekijät voivat olla hyvin suhteellisia riippuen ihmisistä; joillekin negatiivinen tekijä voi olla toiselle positiivinen tai neutraali jne. On silti olemassa tiettyjä tekijöitä, jotka ovat lähes henkilölle kuin henkilölle samanlaisia. Esimerkiksi huono ilmasto on useimmille negatiivinen tekijä. (Lee 1966: 50.)

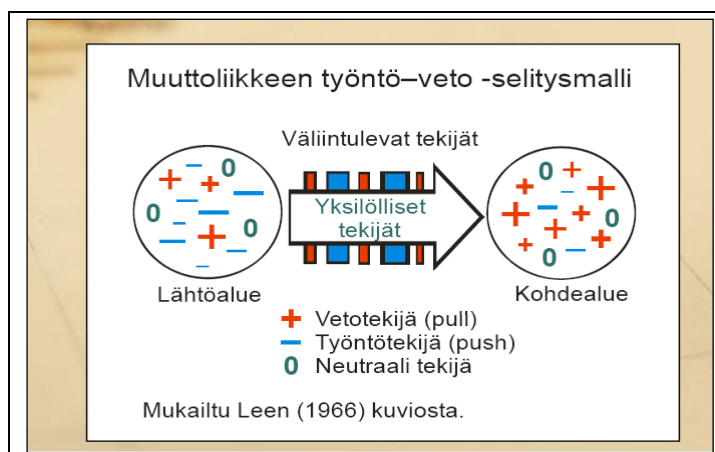
Migraatio voi aiheutua työntövoima- ja vetovoimatekijöiden vaikutuksesta, mutta niiden välinen erotus ei riitä lopullisen muuttopäätöksen tekemiseen. Vaikka jollakin alueella vetovoimatekijät ylittäisivät työntövoimatekijät, alueesta ei välttämättä tule muuttovoittoista, elleivät muuttamista tukevat tekijät kykene ylittämään ns. väliin

tulevien esteiden vaikutusta. Nämä väliin tulevat esteet voivat olla joillekin mitättömiä kun taas toiselle ne saattavat olla ylitsepääsemättömiä. Väliin tulevia esteitä voivat olla esimerkiksi välimatka (tutkituin), paikalliset lait ja fyysiset esteet (Berliinin muuri Saksassa) (Lee 1966: 51.).

Yksilön sietokykyyn vaikuttavat henkilökohtaiset syyt joko helpottaen tai vaikeuttaen muuttamista. Jotkut henkilökohtaiset syyt voivat olla melko pysyviä koko elinajan, kun taas jotkut liittyvät ihmisten elämäntilanteeseen. Henkilökohtaisia syitä voivat olla älykkyys, herkkäluontoisuus ja tietämys eri tekijöistä. Henkilökohtaisten syiden vaikutuksesta muuttopäätös ei ole juuri koskaan täysin rationaalinen. (Lee 1966: 51.)

On siis olemassa tiettyjä tekijöitä, joita pidetään yleisesti joko työntö- tai vetotekijöinä. Edellä mainittu ilmasto, jos se on kylmä, on lähes jokaiselle työntötekijä. Samoin työntötekijöitä ovat korkea alueellinen työttömyys, alhainen palkkataso, pitkä etäisyys muuttokohteeseen, asuntojen hintojen nousu ja vähäinen vapaiden työpaikkojen osuus suhteessa työttömien lukumäärään. Vetotekijöitä puolestaan ovat runsas työpaikkojen määrä suhteessa työttömien lukumäärään, monipuolinen elinkeinorakenne, korkea alueellinen työllisyys, korkea palkkataso, lyhyt etäisyys muuttokohteeseen ja asuntojen hintojen lasku. Myös julkisten hyödykkeiden saatavuus (sosiaaliturva, koulutus, virkistyspalvelut, terveystalvelut) vaikuttaa muuttovirtoihin. (Häkkinen 2000: 19–20, 25–26.)

Kuvio 2. Työntö–veto-malli muuttoliikkeen selittäjänä (Korkiasaari 2008).

3.2. Perheen elinkaarimalli

On olemassa lähes täydellinen yhteisymmärrys siitä, että perheen elinkaari, ikä ja työura liittyvät toisiinsa ja vaikuttavat paljon ihmisten muuttoaktiivisuuteen. Perheen elinkaareen liittyy useita tekijöitä, jotka muuttuvat perheen jäsenmäärän ja iän mukaan. Ne ovat yleensä eräänlaisia "aikuistumisprosesseja". Perheen elinkaaren vaikutuksesta muuttoliikkeessä voidaan erottaa seuraavat lainalaisuudet (Sandefur 1985: 354–356):

1. Naimisissa olevat ovat epätodennäköisempiä muuttajia kuin naimattomat.
2. Mitä suurempi perhe on kyseessä, sitä alhaisempi on todennäköisyys muuttaa.
3. Nuoret työssäkäyvät muuttavat halukkaammin (työpaikkojen/opiskelun vuoksi ja varallisuuden kasvattamiseksi). 20–24-vuotiaiden on todettu olevan kaikkein aktiivisin ikäluokka muuttamaan. 15–19-vuotiaat ovat 20–24-vuotiaiden jälkeen vilkkain muuttoryhmä. Ikääntymisen myötä muuttohalukkuus vähenee, jonka vuoksi yli 60-vuotiaat muuttavat kaikkein vähiten.
- 4) Yksineläjät (singles) ja lapsettomat pariskunnat ovat aktiivisempia muuttajia kuin lapsiperheet.

Söderlingin (2002: 201–202) mukaan 15–34-vuotiaat kattavat 53 % kaikista muuttaneista. Tämä johtuu nimenomaan kyseisen ikäluokan suuresta koulutettujen tai koulutusta hakevien määrästä. Lisäksi tämän ikäluokan muuttoaktiivisuuteen vaikuttaa naimattomien suuri lukumäärä. Koulutettujen ja opiskelevien jälkeen työttömät ovat suurin muuttava sosiaaliluokka. Yksi merkittävä huomio on vielä se, että lapsiperheet muuttavat useimmin kaupunkien kehyskuntiin. Koulutusta pidetään nykyisen muuttoliikkeen tärkeimpänä selittäjänä (Aro 1997).

3.3. Ullmanin teoria alueiden vuorovaikutuksesta ja John Q. Stewartin gravitaatiomalli

Edward Ullman (1956) teoria koskee ihmisten, tavaroiden ja tiedon liikkumista alueiden välillä. Itse asiassa kyseinen teoria gravitaatiosta alueiden välillä ei ole alun perin Ullmanin luoma, vaan sen on luonut tutkija John Q. Stewart. Ullman kuitenkin sovelsi tätä teoriaa menestyksekkäästi. Ullmanin mukaan on olemassa kolme asiaa, jotka aiheuttavat kaiken alueellisen vuorovaikutuksen eri paikkojen välillä. Ensimmäkin, jotta

vuorovaikutusta ylipäänsä tapahtuisi kahden alueen välillä, niiden on oltava toisiaan täydentäviä. Jonkin alueen täytyy haluta jotain, mitä jollain toisella alueella on. Toiseksi, vuorovaikutukseen alueiden välillä vaikuttavat ns. väliin tulevat mahdollisuudet. Näillä Ullman tarkoittaa vaihtoehtoisia tuottajia. Esimerkiksi, jos alue K ja G ovat keskenään täydentävässä vuorovaikutuksessa: K hankkii G:ltä jotain tuotetta ja G tuottaa tämän tuotteen K:lle. Tähän voidaan lisätä väliin tuleva mahdollisuus, alue J, joka sijaitsee huomattavasti lähempänä aluetta K kuin alue G, joka tuottaa G:n kanssa samaa tuotetta. Tällöin lyhyemmän välimatkan vuoksi K hankkiikin tuotteen alueelta J. Kolmanneksi, vuorovaikutusta alueiden välillä vähentävät kasvavat siirrettävyyden (transferability) kustannukset eli kuljetuskustannukset, jotka paljon etäisyyden myötä. Alueiden välinen vahva vuorovaikutus siis koskee myös ihmisten liikkumista paikkojen välillä: Mitä suurempi vuorovaikutus alueilla on keskenään, sitä todennäköisemmin myös ihmiset liikkuvat vilkkaasti näiden alueiden välillä. (Lloyd & Dicken 1990: 71–74.)

Ullmanin esittämät vuorovaikutuksen aiheuttajat on myöhemmin kiteytetty kahteen tekijään. Ne ovat liikkuvuuden vuorovaikutuksen (interaction movement) aiheuttajat (työntö- ja vetotekijät) ja vuorovaikutusta rajoittavat tekijät (restraints on movement and interaction), joista tärkein on etäisyys (Lloyd & Dicken 1990: 76).

Vuorovaikutuksen määrä kahden alueen välillä voidaan gravitaatiomalliin perustuen esittää seuraavasti (Briassoulis 2006):

$$S_{ij} = k \frac{P_i P_j}{d_{ij}^b}$$

S_{ij} = vuorovaikutuksen määrä kahden paikan välillä,

P_i = lähtöalueen väkiluku,

P_j = tuloalueen väkiluku,

d_{ij} = lähtöalueen ja tuloalueen välinen etäisyys,

b = eksponentti, joka kuvaa välimatkan vaikutusta lähtöalueen ja tuloalueen vuorovaikutukseen,

k = empiirinen kerroin, joka on määritetty tutkimusten avulla kuvaamaan todellisia olosuhteita.

3.4. Alueelliset prosessit ja muuttoliike

Muuttoliikkeen on todettu olevan yhteydessä useisiin alueellisiin prosesseihin. Työ- ja asuntomarkkinoita pidetään tärkeimpinä muuttoliikkeeseen vaikuttavista alueellisista prosesseista. Työssäkäynti ja asuminen liittyvät myös läheisesti toisiinsa, koska usein työpaikan vaihtamiseen liittyy uuden asunnon hankkiminen. Yli puolet muuttavista kuuluu työvoimaan (Parkkinen 1992: 15), ja kaksi muuttajaa kolmesta mainitsee muuton tärkeimmäksi syyksi asumisen tai työpaikan (emt: 6). Kuntien aluepolitiikka vaikuttaa muuttoliikkeen vilkkauteen seutukuntien sisällä. Kuntien lainsäädännölliset ratkaisut voivat jopa pyrkiä houkuttelemaan asukkaita naapurikunnista. Seutuistuminen on varsin uusi käsite, jolla viitataan seutukuntien väliseen yhteistyöhön.

Työmarkkinat ja pendelöinti

Muuttoliikkeen vilkkauteen vaikuttavat useat taloudelliset tekijät, joista tärkeimpiä ovat työmarkkinat. Työvoiman kysyntä vaikuttaa voimakkaasti muuttojen määrään, koska muuttajien on todettu siirtyvän matalan työvoiman kysynnän alueilta korkean kysynnän alueille (Myrskylä 2006: 22). Näin ollen työttömyydestä kärsiviltä alueilta muuttaa väkeä korkeamman työllisyyden alueille. Työmarkkinoiden merkitys muuttoliikkeen syynä aiheuttaa sen, että opiskelijat ja työssäkäyvät ovat suurimpia muuttavia sosio-ekonomisia ryhmiä.

Työmarkkina-alueiden muodostumiseen liittyy pendelöinti, joka on tärkeä muuttoliikettä aikaansaava tekijä. Pendelöinnillä tarkoitetaan asuinpaikkakunnan ulkopuolelle sijoittuvaa työssäkäyntiä. Pendelöintitietojen avulla voidaan muodostaa

työssäkäyntialueita, jotka ovat perusta seutukuntajaolle. Pendelöinnin vilkkaudesta kertoo se, että vuonna 2004 joka kolmas työssäkäyvä ylitti oman kunnan rajan työssä käydessään. Pendelöintialueet muodostuvat useimmiten suurten kaupunkien ympärille (Myrskylä 2006: 91). Pendelöinnin vaikutus muuttoliikkeeseen välittyy seuraavalla tavalla: yleensä suuret kaupungit keräävät nuoria, opiskelunsa aloittavia, jotka tutkinnon suoritettuaan perustavat isompia perheitä ja hankkivat isompia asuntoja. Osa heistä muuttaa opiskelupaikkansa ulkopuolelle, mutta säilyttävät työpaikkansa opiskelualueella. Nämä muuttajat alkavat pendelöidä uuden asuinkunnan ja työssäkäyntikunnan välillä (emt: 72).

Työmarkkinoita tutkittaessa on huomattu, että tietyt ammattikunnat eroavat toisistaan muuttovilkkauden suhteen. Muuttoalttiimpia ovat teknisessä, luonnontieteellisessä, kaupallisessa, hallinnollisessa ja tilinpidollisessa ammatissa työskentelevät. Pienemmän muuttoalttiuden ammattiryhmään kuuluvat maa- ja metsätaloudessa työskentelevät. (Parkkinen 1992: 15.)

Asuntomarkkinat

Asunnon hankintaa pidetään työpaikan saamisen ohella tärkeimpänä syynä muuttoliikkeelle. Suomi on asuntopulan leimaama maa, jossa asuntojen tarjonta vaikuttaa muuttaneiden määrään. Mitä enemmän asuntoja on tarjolla, sen useampi voi muuttaa toiselle paikkakunnalle. Erityisesti kuntien välistä maassamuuttoa selittää asuntojen tarjontatilanne, koska samalla työssäkäyntialueella naapurikuntaan muuttaminen lienee suoraan verrannollinen asutokannan kasvuun. Työssäkäyntialueiden sisäistä muuttoliikettä pidetäänkin ensisijaisesti asunnonvaihtamisena, koska työssäkäyntialue rajaa työssäkäyvien väestöryhmien paikallisia asuntomarkkinoita (Parkkinen 1992: 15).

Nuorten aikuisten muuttoliikkeestä merkittävä osa kohdistuu keskuskaupunkien ympäryskuntiin, joilla tarkoitetaan suurten kaupunkien ympärillä sijaitsevia kuntia. Tällöin asunnon hankinta on olennainen osa muuttopäätöstä. Valmistumisen jälkeen uuden asunnon hankinta määrää asuinpaikan. Valmistuneet pyrkivät hankkimaan

asunnon työssäkäyntikunnastaan, joka on usein alueen keskuskaupunki, mutta halvemman asunnon vuoksi voidaan muuttaa suhteellisen kauas pois keskuskaupungista. Tällöin muutto kohdistuu ympäryskuntiin. Opiskeluvaiheen jälkeinen lähimuutto liittyy yleensä asunnon vaihtoon. Erityisesti halvemman asunnon löytäminen kehyskunnasta on tärkeä kriteeri muuttaneille. (Myrskylä 2006: 5.)

Asunnon hankinnan merkitystä muuton syynä on kritisoitu. On väitetty, että työssäkäyntialueiden koon kasvaessa asunnon vaihtamisen tarve ei ole enää yhtä usein tarpeen työpaikkaa vaihdettaessa. Yhtenä syynä tälle on esitetty liikenneinfrastruktuurin kehittymistä, joka takaa nopean liikkuvuuden työpaikan ja asuinpaikan välillä, jonka vuoksi asuntoa ei ole tarpeellista vaihtaa. Väestön aluerakenteen muutos vähentää asunnon vaihtamisen tarvetta työpaikan vuoksi. Suurin osa suomalaisista on jo hakeutunut parhaat tuotannon kasvuedellytykset omaaville paikkakunnille (Parkkinen 1992: 20). Nämä muutokset vähentävät asunnon ja työpaikan merkitystä muuttoliikkeen syynä työssäkäyntialueilla. Näin ollen työssäkäyntialueiden sisäiseen muuttoliikkeeseen vaikuttavat monet sosiaaliset syyt.

Seutuistuminen

Seutuistuminen on ilmiö, jolla tarkoitetaan seutukuntien aseman ja merkityksen kasvamista, seudullisten kokonaisuuksien nousemista koko yhdyskuntajärjestelmämme perustaksi. Seutu voidaan määritellä kansalaisten, yritysten ja yhteiskunnallisten organisaatioiden piiriksi, josta esimerkkeinä ovat mm. työssäkäyntialue, asuntomarkkina-alue, palvelusten hankinta- ja tuottamisalue sekä innovaatioympäristö. Seutuistuminen ja seutukunnallinen yhteistyö ovat ajankohtaisen aluepoliittisen keskustelun avaintemoja. (Hyyryläinen 2001.) Näistä syistä johtuen seutuistumista voidaan pitää merkittävänä syynä muuttoliikkeelle seutukuntien sisällä.

Eräät tutkijat ovat sitä mieltä, että kaukokuutot ovat korvautuneet lähimuutoilla. Seutukuntien sisäinen muuttoliike on uusi ilmiö, joka perustuu tällaiselle lähimuutolle. Jopa 4/5 muutosta tapahtuu saman seutukunnan tai työssäkäyntialueen sisällä (Karvinen 2008: 6). Seutukuntien sisäisen muuttoliikkeen on todettu olevan valikoivaa. Tämä

tarkoittaa sitä, että seutukuntien kehyskunnat, jotka sijaitsevat lähempänä alueen keskuskaupunkia, näyttävät saavan suurimman osan muuttajista seutukunnan sisällä (Aro 2007). Kyrönmaan kunnat ovat kehyskuntia Vaasalla. Isoakyröä voidaan pitää myös Seinäjoen kehyskuntana. Yksikään Kyrönmaan kunnista ei kuitenkaan ole läheisin kehyskunta Vaasalle tai Seinäjoelle.

Työpaikan ja asunnon hankinnan lisäksi muuttoliikkeen seutuistumiselle on esitetty muitakin syitä. Jyväskylän, Oulun ja Seinäjoen ympäryskuntien muuttoliikettä tutkimalla on selvitetty eräitä syitä seudulliselle muuttoliikkeelle. Ensinnäkin monet ihmiset haluavat asua maaseutumaisissa kunnissa. Yhtenä syynä tälle pidetään maaseutumaisten kuntien rauhallisuutta. Toiseksi perhesyyt aiheuttavat muuttoliikettä seutukunnan sisällä. Erityisesti lapsiperheiden ja eläkeläisten on todettu muuttavan seutukuntien sisällä. Perheet pitävät tärkeinä muuttosyinä kaupungin sijaintia lähellä muuttoaluetta, kunnan lapsiystävällisyyttä (koulun läheistä sijaintia) ja jommalle kummalle aviopuolisolle tuttua ympäristöä (vanha kotikunta). Myös luonnonläheisyys on todettu joillekin ihmisille tärkeäksi syyksi muutolle. Sen sijaan kunnan palvelujen läheinen sijainti ei lukeudu tärkeimpien muuttosyiden joukkoon. Seutukuntien sisäisen muuttoliikkeen syyt ovat enemmän asumiseen liittyviä kuin seutukuntien ulkopuolelle sijoittuvan muuton syyt, jotka ovat enemmän työpaikkaperusteisia. Kunnan palvelujen läheinen sijainti ei ole tärkeimpiä syitä muutolle. (Karvinen 2007: 6–8.)

Seutuistumiseen liittyy ihmisten samaistuminen asuinalueeseensa. Samaistuminen liittyy aluetieteessä alueelliseen identiteettiin. Ihmisille saattaa muodostua alueellinen identiteetti, joka sitoo heitä vahvasti siihen paikkaan, jota kohtaan he tuntevat samaistumista. Aluetieteen tärkeimpiä teoreettisia termejä on paikka. Maantieteellisesti paikka voidaan määritellä tietyksi alueeksi, joka sisältää sille ominaisia objekteja, toimintoja ja tapahtumia. Nämä paikan ominaisuudet sisältävät niin ihmisten materiaalisia kuin idealistisiakin luomuksia. Näin ollen paikan identiteetti (alueellinen identiteetti) koostuu kolmesta tekijästä: fyysinen ympäristö, ihmistoiminta ja yksilön paikkaan liittämä merkitys. Paikan identiteettiin liittyy myös paikan kokemisen tunne. Paikan kokemisen tunne voidaan määritellä yksinkertaisesti paikan identiteetin tiedostamiseksi. Esimerkiksi jokainen ihminen kokee jonkin paikan olevan koti. Kotiin

liittyy tietty ympäristö (kotitalo), ihmistoiminta (vanhempien vuorovaikutus) ja siihen liittyvä merkitys (lapsuus). Näin ollen paikan identiteetin tiedostaminen tarkoittaa sitä, että henkilö tietää olevansa kotona, kun näkee kotitalonsa. Tunne voi välittyä myös eri tavalla. Isän tai äidin näkeminen voi tuoda mieleen kodin (Holt-Jensen 1999: 159.).

Yhteinen kieli on yksi identiteettiä voimakkaimmin luova tekijä. Esimerkiksi suomalaisia yhdistää suomen kieli. Myös etninen tausta, jota kieli myös korostaa, vahvistaa identiteettiä. Nämä ovat kuitenkin suuria makroluokan identiteettejä, jotka vaikuttavat enemmän maiden väliseen muuttoliikkeeseen. Seudullisen muuttoliikkeen kannalta on tärkeämpää tutkia paikallista identiteettiä, joka voi liittyä omaan synnyin- tai asuinalueeseen. Alueellinen identiteetti vaikuttaa usein muuttoliikettä rajoittavasti. Voimakasta alueellista identiteettiä kokeva henkilö ei ehkä milloinkaan halua muuttaa pois alueeltaan tai kovin kauas sen lähetyviltä. On myös mahdollista, että alueellinen identiteetti ei vaikuta muuttopäätökseen millään tavalla.

Eläkepommi

Suomen kansan ikääntymistä ja sen aiheuttamia seurauksia kansantaloudelle kutsutaan eläkepommiksi. Muuttoliikkeen kannalta eläkepommin on arveltu johtavan muuttoalttiuden pienenemiseen: ikääntyvät ihmisethän muuttavat vähiten (Parkkinen 1992: 12). Eläkepommi saattaa kuitenkin vaikuttaa seutukuntien sisäiseen muuttoliikkeeseen. Eläkeläisten virta on suuntautunut lievästi kaupunkikeskuksista kehyskuntiin (Vartiainen 1997: 41). Joidenkin vanhusten muuttohalu kasvaa, kun he ovat täyttäneet 50-vuotta ja omat lapset ovat muuttaneet muualle. Muuttotappiokuntien on todettu saavan lievää muuttovoittoa 50-vuotta täyttäneistä (emt: 35). Suurimpia syitä eläkeläisten muutolle kehyskuntiin ovat hakeutuminen takaisin syntymäseudulle ja siirtyminen kesämökkiasumiseen (Myrskylä: 35).

Kunnalliset tekijät

Lainsäädännöllä on ollut suuri vaikutus sekä maiden väliseen että maiden sisäiseen muuttoliikkeeseen. Vuonna 1994 säädetty kotikuntalaki vaikutti merkittävästi

muuttoliikkeen jakaumaan. Tässä laissa opiskelijat hyväksytään opiskelukunnan vakinaisiksi asukkaiksi. Tämä laki tarkoitti sitä, että korkeakoulukaupungit alkoivat saada muuttovoittoa nuorista ihmisistä ja muut kunnat puolestaan alkoivat menettää nuorta väestöään. (Myrskylä 2007: 22.)

Kunnilla on Suomessa itsehallinto. Tämä antaa kunnille merkittävän vallan säätää niiden itsensä kannalta tärkeistä asioista. Jokainen kunta haluaisi saada muuttovoittoa. Muuttovoiton myötä kuntien väkiluku kasvaa ja näin saadaan uusia veronmaksajia. Kuntien voidaan siis olettaa kilpailevan muuttajista. Kunnat voivat harjoittaa omaa aluepolitiikkaa, jonka tarkoituksena on luoda suotuisat olosuhteet asukkaille. Kunta voi esimerkiksi harjoittaa kaavoitusta, jolla pyritään luomaan houkuttelevat olosuhteet muuttajille. Kunnallisveroa säätelemällä voidaan saada aikaan muuttovoittoa.

Kunta- ja palvelurakennemuutos on suurin kunnallishallinnon ja -palvelujen uudistamisprosessi Suomen historiassa. Tämän prosessin avulla useita kuntia liitetään yhteen yhdeksi suuremmaksi kunnaksi. Kuntaliitosten päätavoitteet ovat keskittää kunnallispalveluiden järjestämistä, tehostaa kuntien rahataloutta ja selkeyttää kuntien ja valtion välistä tehtäväjakoja. Kaikella tällä kehityksellä pyritään siihen, että kuntien vastuulla olevien palveluiden järjestämiseen ja tuottamiseen sekä kuntien kehittämiseen on vahva perusta tulevina vuosina. Uudistusta ohjaamaan säädettiin lait kunta- ja palvelurakennemuutuksesta sekä kuntajakolain muuttamisesta ja varainsiirtoverolain muuttamisesta. (Valtionvarainministeriö 2009.)

Edellä mainitut lait vahvistettiin 9.2.2007. Lait tulivat voimaan 23.2.2007. Valtioneuvosto antoi 15.2.2007 kaksi kunta- ja palvelurakennemuutoshankkeeseen liittyvää asetusta, jotka tulivat voimaan 23.2.2007. Kunnat toteuttavat kuntaliitosprosessit vuoden 2012 loppuun mennessä. Vuonna 2009 tehtiin väliselonteko kuntaliitosprosessin etenemisestä. Vuoden 2010 kesäkuuhun mennessä kuntaliitoksia on toteutunut yhteensä 36, mikä tarkoittaa alkuperäisen kuntien määrän vähentymistä 71 kunnalla. (Valtionvarainministeriö 2009.)

Kuntaliitos on alueellinen prosessi, joka vaikuttaa muuttoliikkeeseen. Kuntaliitoksen

jälkeen kunnan rakenne muuttuu erityisesti hallinnon osalta. Kuntaliitos on Suomessa vielä varhaisessa vaiheessa, mistä johtuen sen vaikutuksista entisiin kuntiin ei ole varmaa tietoa. Teoreettisesti kuntaliitoksella on kuitenkin vaikutusta keskus- ja vaikutusalueasetelmaan, joka muuttuu yhdistettäessä useita kuntia toisiinsa. Kuntaliitoksen pahimpana pelkona on sen aiheuttama palvelukato vanhojen kuntien alueelta. Tämä tarkoittaisi vanhojen kuntien muuttotappion kasvamista, kun uusi keskuskunta puolestaan saavuttaisi muuttovoittoa. Kuntaliitos vaikuttaisi siis muuttoliikkeen jakaumaan uuden kunnan entisten osien välillä. Kyrönmaan kunnilla on kaksi vaihtoehtoa suorittaa kuntaliitos: joko ne yhdistyvät yhdeksi kunnaksi (Kyrönmaan suurkunta) tai jokainen kunta liittyy erikseen läheiseen kaupunkiin. Kaupunkiin liittyminen tarkoittaisi todennäköisesti sitä, että Laihia ja Vähäkyrö liittyisivät Vaasaan ja Isokyrö joko Seinäjokeen tai Vaasaan. Tämä tutkimus kuitenkin perustuu ajankohtaan ennen kuntaliitoksen tapahtumista. Kyrönmaan kuntaliitoshan on vasta suunnitteluvaiheessa. Näin ollen kuntaliitoksen aikaansaamasta muutoksesta muuttoliikkeen jakaumaan Kyrönmaalla ei voida saada tietoa. Sen sijaan mahdollisen kuntaliitoksen onnistumista ja ongelmia voidaan arvioida saatujen tutkimustulosten perusteella. Erityisesti samaistuminen ja siitä johtuva identiteetti ovat tärkeitä näkökulmia Kyrönmaan kuntaliitoksen onnistumisessa.

4. KYRÖNMAAN MUUTTOLIIKE TILASTOJEN MUKAAN

Kandidaatintutkielmassani tarkasteltiin Kyrönmaan muuttoliikettä koko maahan nähden vuosien 1987–2007 välillä. Muuttovirta Kyrönmaalta on tuolla aikavälillä keskittynyt selvästi Länsi-Suomen lääniin. Myös Etelä-Suomen lääniin on muutettu paljon. Länsi-Suomen maakunnista Pohjanmaalle muutti eniten väkeä Kyrönmaalta. Myös Etelä-Pohjanmaalle on keskittynyt merkittävä muuttovirta. Muihin Länsi-Suomen maakuntiin muutettiin Kyrönmaalta selvästi vähemmän. Sekä Pohjanmaan että Etelä-Pohjanmaan maakunnissa on yksi seutukunta, johon Kyrönmaalta muutti todella paljon väkeä. Valtaosa Etelä-Pohjanmaan maakuntaan muuttaneista kyrönmaalaisista muuttaa Seinäjoen seutukuntaan. Pohjanmaalla Vaasan seutukunta on kyrönmaalaisien yleisin muuttokohde. Näin ollen Vaasan seutukunta ja Seinäjoen seutukunta ovat ne alueet, joihin Kyrönmaan muuttoliike on keskittynyt.

Kyrönmaan kuntien välillä on muuttanut yhteensä 1391 henkilöä vuosina 2000–2008. Muuttoliike oli vilkkainta vuonna 2005, jolloin 198 henkilöä vaihtoi kuntaa Kyrönmaan sisällä. Vuonna 2003 muuttoliike oli verkkaisinta, jolloin kuntaa vaihtoi vain 125 henkilöä. Muuttoliikkeen volyyymi eri vuosina näyttää muodostuvan melko sattumanvaraisesti, koska muuttoliikkeen vilkkauteen tai verkkaisuuteen ei näytä liittyvän minkäänlaista säännönmukaisuutta. Keskimäärin 155 henkilöä muuttaa Kyrönmaan sisällä joka vuosi. (Taulukko 1.)

Kuntien kesken muuttoliike on ollut vilkkainta Isonkyrön ja Vähänkyrön välillä ja verkkaisinta Isonkyrön ja Laihian välillä. Muuttoliike Vähstäkyröstä Isoonkyröön on ollut vilkkain yksittäinen muuttosuunta. Erot ovat pieniä, sillä muuttoliike Isostakyröstä Vähäänkyröön ja Vähstäkyröstä Laihialle ovat lähes yhtä vilkkaita. Muuttoliike on ollut vähäisintä Laihialta Vähäänkyröön. Nämä erot muuttoliikkeen vilkkaudessa vaihtelevat paljon vuosittain. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Kyrönmaan muuttoliike kuntien välillä vuosina 2000–2008.

Lähtö	Tulo	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	YHT
Isokyrö	Laihia	30	13	24	22	19	28	19	20	34	209
Isokyrö	Vähäkyrö	35	40	24	15	25	45	35	22	21	262
Laihia	Isokyrö	16	17	27	36	18	11	24	31	22	202
Laihia	Vähäkyrö	22	35	11	18	15	28	18	20	24	191
Vähäkyrö	Isokyrö	31	38	19	19	34	41	30	18	35	265
Vähäkyrö	Laihia	35	40	24	15	25	45	35	22	21	262
	Yhteensä	169	183	129	125	136	198	161	133	157	1391

Kuntien keskinäisessä muuttoliikkeessä Laihia on saavuttanut selkeästi eniten muuttovoittoa, kun vastaavasti Vähäkyrö on kärsinyt suurimmasta muuttotappiosta. Isokyrö on kärsinyt lievästä muuttotappiosta. Tämä osoittaa jonkinlaista säännönmukaisuutta, sillä Laihia on saavuttanut lähes joka vuosi muuttovoittoa, kun Vähäkyrö puolestaan on kärsinyt muuttotappiosta vastaavalla tavalla. Isokyrö on saavuttanut useammin muuttovoittoa, mutta tiettyinä vuosina kärsityt suuret muuttotappiot ovat aiheuttaneet sen, että kokonaisnettomuutto tarkasteluajanjaksona on tappiollinen. (Taulukko 2.)

Taulukko 2. Kyrönmaan kuntien välinen nettomuutto vuosina 2000–2008.

Kunta	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	YHT
Isokyrö	-18	2	-2	18	8	-21	0	7	2	-4
Laihia	27	1	10	-17	11	34	12	-9	9	78
Vähäkyrö	-9	-3	-8	-1	-19	-13	-12	2	-11	-74

Laihian koko tulomuutto on ollut suurin tarkasteluajanjaksona. Erot kuntien välillä tulomuutossa ovat kuitenkin vähäisiä. Sen sijaan lähtömuutossa on suurempia eroja. Laihian lähtömuutto on selvästi pienintä. Isostakyröstä ja Vähästäkyröstä on lähtenyt asukkaita huomattavasti enemmän. Vähäkyrö on kärsinyt suurimmasta lähtömuutosta. (Taulukko 3.)

Taulukko 3. Kyrönmaan kuntien koko tulo- ja lähtömuutto vuosina 2000–2008.

Kunta	Tulomuutto	Lähtömuutto
Isokyrö	467	471
Vähäkyrö	453	527
Laihia	471	393

5. KYRÖNMAAN MUUTTOLIIKKEEN PIIRTEET JA SYYT KYSELYN MUKAAN 2000–2008

5.1. Tutkimusaineiston hankinta

Tutkimusaineiston kerääminen sekä analysointi perustuivat kvantitatiivisiin menetelmiin. Kvantitatiivisella tutkimuksella tarkoitetaan määrällistä analysointia, joka perustuu lukuihin ja lukujen välisiin yhteyksiin. Kvantitatiivisiin menetelmiin päädyttiin siksi, että ne sopivat tähän tutkimukseen kvalitatiivisia menetelmiä paremmin. Tutkimuksen tarkoitus on selvittää Kyrönmaan sisäisen muuttoliikkeen syyt, jotka saadaan selville luotettavimmin ja helpoiten toteutettavalla tavalla lähettämällä kysely Kyrönmaan sisällä muuttaneille henkilöille. Laadulliset menetelmät, kuten haastattelut, olisivat liian työläitä.. Kyrönmaan muuttoliikkeen syistä saadaan parhaiten muuttaneiden keskimääräistä käyttäytymistä ilmentäviä tuloksia käyttämällä kvantitatiivisia menetelmiä.

Tutkimuksessa tarvittavat henkilötiedot hankittiin Vaasan maistraatilta. Maistraatti etsi Kyrönmaan sisällä vuosien 2000–2008 välillä muuttaneiden henkilöiden nykyiset osoitetiedot. Henkilöiden poiminta tapahtui satunnaisotannalla siten, että sama henkilö ei voinut tulla valituksi kahta kertaa. Sen sijaan on mahdollista, että samassa kotitaloudessa asuvat henkilöt tulivat valituksi. Valittu henkilö voi edustaa myös kumpaa sukupuolta tahansa ja tulla valituksi mistä tahansa Kyrönmaan kunnasta. Valittujen henkilöiden tuli lisäksi olla 18-vuotta täyttäneitä. Tarkoitus oli se, että maistraatti etsii 500 henkilön osoitetiedot. Lopulta maistraatti löysi vain 445 henkilön osoitetiedot, jotka täyttivät kaikki osoitetietojen poimintaa koskevat kriteerit.

Kyselylomakkeita lähetettiin 445 kappaletta, joista 426 meni perille tarkoitetuille henkilöille. Kyselyyn vastasi 127 henkilöä. Vastausprosentti oli noin 29 %. Neljän henkilön vastaukset oli jätettävä analysoimatta, koska ne eivät täyttäneet asetettuja kriteereitä. Hylkäys perustui alaikäisyyteen tai väärään muuton kohteeseen. Karhunkierrosta ei suoritettu.

Kyselyn rakenne voidaan jakaa kahteen osioon. Nämä osiot ovat taustamuuttajat ja muuton syyt. Taustamuuttajissa tiedustellaan tarpeellisia taustatietoja (ikä, sukupuoli, ammatti, muuton suunta...), joita voidaan analysoida verrata muuton syihin. Muuton syitä koskevat kysymykset perustuivat lähinnä muuttoliiketeorioiden mukaisiin muuton syihin (asuminen, työ, vaihtelunhalu..). Tärkeimmät kysymykset tässä osiossa olivat yhdeksäs ja yhdestoista kysymys. Yhdeksännessä kysymyksessä vastaajan pyydetään arvioimaan perinteisenä pidettyjen muuton syiden merkitystä omaan muuttopäätökseen. Yhdennessätoista kysymyksessä vastaajaa pyydetään arvioimaan vastaavasti kuntien välisten hallinnollisten, sosiaalisten, sijaintiin ja palveluiden tasoon liittyvien erojen vaikutusta muuttopäätökseen.

5.2. Tutkimuksen edustavuus

Ennen aineiston analysointia on määritettävä tutkimuksen edustavuus. Edustavuudella tarkoitetaan sitä, miten hyvin kerätty aineisto vastaa tutkittavan ilmiön todellista jakaumaa. Aineiston tulisi edustaa mahdollisimman hyvin tutkittavaa ilmiötä, jota tässä tutkimuksessa kuvataan valituilla muuttajien piirteillä. Hankitulla aineistolla saatiin tietty jakauma muuttajia jokaisen Kyrönmaan kunnan kesken vuosina 2000–2008. Tutkimuksen edustavuutta voidaan testata, kun tätä jakaumaa verrataan kandidaatintutkielman koko Kyrönmaan sisäistä muuttoliikettä osoittavaan jakaumaan vuosina 2000–2008.

Kandidaatintutkielman mukaan Laihialle muutti eniten väkeä, Isoonkyröön toiseksi eniten ja Vähäänkyröön vähiten vuosina 2000–2007. Kuitenkin tämän tutkimuksen aineiston mukaan Vähäänkyröön muutti eniten, Laihialle toiseksi eniten ja Isoonkyröön vähiten henkilöitä näinä vuosina. Tutkimusaineiston jakauma kuntien kesken ei siis täysin vastaa muuttoliikkeen kokonaismäärän jakaumaa. Myös nettomuuttoa koskevat tiedot kandidaatin tutkielman ja tämän tutkimuksen välillä eivät täsmää. Kandidaatintutkielmassa Laihia sai selvästi suurinta muuttovoittoa, Isokyrö kärsi lievästi muuttotappiosta ja Vähäkyrö puolestaan suuresta muuttotappiosta. Hankitun aineiston mukaan Vähäkyrö sai kuitenkin eniten muuttovoittoa (+ 6), Laihia (- 1) ja

Isokyrö (- 5) kärsivät molemmat muuttotappiosta. Luotettavuus ei ole siis täydellistä näinkään arvioituna. Reliabiliteettia voidaan arvioida myös kahden kunnan välisen muuttoliikkeen jakauman perusteella. Tämäkään luotettavuuden arviointitapa ei osoita täydellistä luotettavuutta. Esimerkiksi Vähänkyrön ja Laihian välillä on ollut vähiten muuttajia kandidaatintutkielman tietojen mukaan. Tämän tutkimuksen aineiston perusteella tällä välillä olisi kuitenkin muuttanut selvästi enemmän ihmisiä. Kokonaisuutena tämän tutkimusaineiston edustavuus ei ole paras mahdollinen. Lisäksi kyselylomakkeessa on edustavuuteen liittyvä ongelma samaistumista tiedustelevassa kysymyksessä. Tässä kysymyksessä tiedustellaan henkilöiden samaistumista tiettyihin alueisiin. Pohjalaisuus on ongelmallinen käsite, koska kaikki ihmiset eivät tiedosta eroa Pohjanmaan hallinnollisen alueen ja kuvitellun Pohjanmaan rajan välillä. Jotkut vastanneista ovat siis voineet ajatella pohjanmaalaisuuden käsittävän laajemman alueen kuin Pohjanmaan hallinnollinen alue rajaa.

5.3. Taustamuuttajat

Kyselyn ensimmäisessä osiossa kysytään muuton suuntaa ja ajankohtaa sekä vastaajan ikää, sukupuolta, pääasiallista ammattia muuton aikana, ylintä koulutusta muuton aikana, siviilisäätyä muuton aikana sekä muuttaneiden henkilöiden ja lasten lukumäärä.

Muuton suunta

Kyselyyn vastanneiden mukaan Laihian ja Vähänkyrön välinen muuttoliike oli vilkkain muuton suunta. Tällä välillä muutti yhteensä 46 henkilöä. Erot kuntien välillä olivat kuitenkin pieniä, sillä Isokyrö–Vähäkyrö välillä muutti 36 ja Isokyrö–Laihia välillä 41 henkilöä. Ei voida sanoa, että yksi muuttosuunta olisi selvästi korostuneempi kuin muut. Yksittäisistä muuton suunnista Vähäkyrö–Laihia ja Laihia–Vähäkyrö väli olivat yhtä vilkkaita, sillä molempien välillä muutti 23 henkilöä. Myös tässä kuntien väliset erot ovat pieniä, sillä ainoastaan yhden muuttosuunnan välillä muuttajia oli alle 20. Tämä verkkaisin muuttosuunta oli Vähäkyrö–Isokyrö-väli, jossa muutti 15 henkilöä. Vähäkyrö sai eniten (44 muuttanutta), Laihia toiseksi eniten (43 muuttanutta) ja Isokyrö

vähiten (36 muuttanutta) muuttovoittoa vuosien 2000–2008 välillä. Erot ovat myös tässä yhteydessä pieniä, joten vastanneet muuttivat tasaisesti kuntien kesken. (Taulukko 4.)

Taulukko 4. Kahden kunnan välinen muuttoliike Kyrönmaan seutukunnassa 2000–2008 kyselyn tulosten mukaan.

Muuton suunta	Muuttajia yht
Isokyrö-Vähäkyrö	21
Isokyrö-Laihia	20
Vähäkyrö-Isokyrö	15
Vähäkyrö-Laihia	23
Laihia-Isokyrö	21
Laihia-Vähäkyrö	23

Muuttovuosi

Vuosina 2005 ja 2008 oli muuttanut kyselyyn vastaajista eniten. Molempina vuosina muuttajia oli 24. Seuraavaksi eniten muutettiin vuosina 2001, 2002, 2003 ja 2006. Näinä vuosina muuttajia oli 15, 13, 12 ja 11. Vuoden 2007 luku oli 10. Vähiten muuttaneita oli vuosina 2004 ja 2000, jolloin 8 ja 6 henkilöä vaihtoi asuinpaikkaa. On huomautettava, että kyselyyn vastanneiden muuttajien vuosijakauma tarkasteluajanjaksolla ei vastaa kovin hyvin Tilastokeskukselta saatuja muuttajalukuja (taulukko 1). Tämä johtuu siitä, että Tilastokeskukselta saaduissa tiedoissa on otettu huomioon kaikki muuttaneet, kun tässä tutkimuksessa on jätetty huomioimatta alaikäiset yhtä 17-vuotiasta lukuun ottamatta. Tulokset tulevat korreloimaan paremmin keskenään, kun myöhemmin analysoidaan sitä, montako henkilöä muutti yhteensä tiettyä vuotta kohden.

Muuttajien ikä ja sukupuoli

Muuttajien ikä on jaettu Tilastokeskuksen mukaan 13 ikäluokkaan, joista jokainen käsittää 5 vuoden välin alkaen 15–19-vuotiaat, 20–24-vuotiaat, 25–29-vuotiaat, 30–34-

vuotiaat, 35–39-vuotiaat, 40–44-vuotiaat, 45–49-vuotiaat, 50–54-vuotiaat, 55–59-vuotiaat, 60–64-vuotiaat, 65–69-vuotiaat ja 70–74-vuotiaat, sekä 75-vuotiaat ja sitä vanhemmat. Tämä jako voidaan perustella muuttoliiketeorioiden pohjalta. Perusteena toimii erityisesti perheen elinkaarimalli. 15–24-vuotiaat edustavat kaikkein aktiivisimmin muuttavaa ikäluokkaa, johon kuuluu opiskelijoita ja vasta vähä aikaa työelämässä olleita nuoria. 25–34-vuotiaisiin kuuluu paljon korkeakouluopintonsa päättäneitä ja työelämään siirtyneitä vastavalmistuneita sekä työelämässä jo kauemmin olleita nuoria työkäisiä. 35–59-vuotiaiden keskimääräinen muuttoaktiivisuus vähenee huomattavasti. Syynä on useimmiten se, että tähän ikäluokkaan kuuluvilla on todennäköisesti lapsia. He myös etsivät elämäänsä vakautta, mikä toteutuu yleensä vakituisen asuinpaikan, työn ja perheen avulla. Yli 60-vuotiaiden ikäluokassa on paljon verkkaisinta muuttajaryhmää edustavia eläkeläisiä.

20–24-vuotiaiden muuttovilkkaus oli suurinta. Toiseksi eniten muuttava ikäryhmä oli 25–29-vuotiaat ja sen jälkeen 30–34-vuotiaat. Nämä kolme ikäluokkaa muuttivat selvästi eniten. Niiden jälkeen tuli ikäluokka, 50–55-vuotiaat, jotka muuttivat jo huomattavasti verkkaisemmin. Sitten seurasivat 45–49-vuotiaat ja 55–59-vuotiaat. Tuloksista erottuu neljä ikäluokkaa, joiden muuttoaktiivisuus oli vähäistä. 15–19- ja 60–64-vuotiaita muutti vain kaksi kummassakin ikäluokassa. Kaikkein vähiten muuttivat 40–44- ja 60–64-vuotiaat. Molempien ikäluokkien edustajia muutti vain yksi. (Taulukko 5.)

Taulukko 5. Kyrönmaan muuttaneet ikäluokittain ja muuttaneiden sukupuolijakauma 2000–2008 kyselyn tulosten mukaan.

Ikäluokka	Muuttaneita yht
15-19	2
20-24	27
25-29	25
30-34	24
35-39	6
40-44	1
45-49	10
50-54	9
55-59	11
60-64	2
65-69	1
70-74	5
Sukupuoli	Yhteensä
Mies	51
Nainen	72

Ammatti ja koulutustaso

Työntekijöiden muuttovilkkaus oli suurinta, jonka jälkeen ylemmät toimihenkilöt muuttivat toiseksi eniten. Sitten tulivat palvelu- ja myyntityöntekijät sekä hoitotyöntekijät. Seuraavaksi eniten muuttivat alemmat toimihenkilöt, työttömät, eläkeläiset ja opiskelijat. Yrittäjät muuttivat vähän ja maanviljelijät kaikkein vähiten. Muita muuttaneita oli kaksi, jotka olivat molemmat kotiäitejä. (Taulukko 6.)

Keskiasteen koulutuksen saaneet muuttivat selvästi eniten. Tämän jälkeen alemman korkeakoulutuksen omaavat muuttivat seuraavaksi eniten. Peruskoulun käyneet muuttivat myös aktiivisesti. Ylemmän korkeakoulutuksen omaavat muuttivat selvästi vähemmän kuin mikään edellisistä ryhmistä. Yksikään muuttaneista ei omannut tutkijakoulutusta. (Taulukko 6.)

Taulukko 6. Kyrönmaan sisällä muuttaneet ammatin ja koulutustason mukaan 2000–2008 kyselyn tulosten mukaan.

Ammatti	Muuttaneet	Koultaso	Muuttaneet
ylempi toimihlö	19	peruskoulu	24
alempi toimihlö	12	keskiaste	58
palv/myynt	15	alempi korkea	29
hoitotyö	14	ylempi korkea	12
maanvil	3	tutkija	0
työläinen	23		
työtön	10		
eläkeläinen	11		
yrittäjä	4		
opiskelija	10		
muut	2		

Siviilisäätö, muuttaneiden lukumäärä ja mukana muuttaneiden lasten määrä

Suurin osa kyselyyn vastanneista oli muuttaessaan joko avio- tai avoliitossa (69 %). Avoliitossa eläneitä oli eniten ja avioliittoja toiseksi eniten. Niiden jälkeen tulivat naimattomat ja eronneet. Vähiten muuttaneista oli leskiä. Muutto, jossa asuinpaikkaa vaihtoi kaksi henkilöä, oli selvästi yleisintä. Hieman yli 50 % vastanneista kuului tähän

kattegoriaan. Toiseksi eniten oli yksinmuuttajia, mutta heitä oli jo puolet vähemmän kuin kahdestaan muuttaneita. Mainitut kaksi ryhmää olivat selvästi suurimmat. Seuraavaksi yleisimpiä olivat kolmen tai neljän henkilön muutot. Ainoastaan yhdessä tapauksessa muuttaneita oli 5 henkilöä (Taulukko 7.)

Taulukko 7. Kyrönmaan sisällä muuttaneet siviilisäädyn mukaan 2000–2008 kyselyn tulosten mukaan.

Siviilisäätty	Muuttaneita
avioliitto	41
avioliitto	44
eronnut	13
leski	6
naimaton	18

Yli 71 %:lla muuttaneista ei ollut alle 18-vuotiaita lapsia mukanaan muuttaessa. 17 %:lla muuttaneista oli mukanaan yksi lapsi. Noin 10 %:lla oli puolestaan kaksi lasta. Ainoastaan kahdella muuttaneista oli kolme lasta mukanaan. Kukaan ei muuttanut neljän tai useamman lapsen kanssa. (Taulukko 8.)

Taulukko 8. Kyrönmaan sisällä muuttaneet muuttaneiden lukumäärän ja muuttaneiden lasten määrän mukaan 2000–2008 kyselyn tulosten mukaan.

Muut. lkm	Muuttaneet
1	32
2	62
3	16
4	12
5	1
Lasten lkm	Muuttaneet
0	89
1	21
2	11
3	2

5.4. Muuttoliikkeen syyt

Kyselyn toisessa osiossa pyydettiin ihmisiä arvioimaan ja kertomaan muuttopäätökseen vaikuttaneita tekijöitä. Kaksi tutkimuksen tärkeintä kysymystä ovatkin tässä osiossa. Niistä ensimmäisessä tiedustellaan tiettyjen tekijöiden merkitystä muuttopäätökseen. Seuraavassa pyydetään arvioimaan kuntien välisten erojen aiheuttamien tekijöiden merkitystä muuttopäätökseen. Lisäksi saadaan vastaus siihen, miten eläkkeelle siirtyminen vaikutti muuttopäätökseen.

Muuttopäätöksen vaikuttavien tekijöiden merkitys

Vastaajia pyydettiin arvioimaan perinteisinä pidettyjen muuttopäätöksen vaikuttavien tekijöiden merkitystä heidän muuttopäätökselleen 5-portaisella asteikolla (1= ei lainkaan merkitystä, 5= erittäin paljon merkitystä). Tekijöiden merkittävyysjärjestystä voidaan tarkastella kolmella tavalla. Ensinnäkin voidaan tarkastella sitä, kuinka usein eri tekijät saivat arvoksi 4 (paljon merkitystä) tai 5 (erittäin paljon merkitystä). Lasketaan 4 ja 5 arvot yhteen. Paljon näin korkeita arvoja saanut tekijä on ilmeisen tärkeä syy muuttopäätöksen kannalta. Toiseksi voidaan tarkastella sitä, mitkä tekijät saivat eniten ja vähiten arvoja 1 (ei lainkaan merkitystä). Paljon näitä arvoja saava ei ole tärkeä tekijä muuttopäätöksen kannalta, kun taas niitä paljon saava on. Kolmanneksi voidaan tarkastella sitä, kuinka suuri prosenttiosuus on arvoilla 2-5. Mikäli prosentti on korkea, niin siitä voidaan päätellä, että tekijällä on ollut usealle ainakin jonkinlaista merkitystä. Lopuksi tekijöiden kokonaisarvoa muuttopäätöksen kannalta voidaan arvioida laskemalla tekijöiden merkittävyyksille yhteinen painoarvo. Tämä tapahtuu kertomalla kukin arvo sen saamalla vastausmäärällä ja laskemalla kaikki tulot yhteen. Jos siis tekijä x on saanut 5-arvoja 10, 4-arvoja 8, 3-arvoja 5, 2-arvoja 2 ja 1-arvoja 4, ne kerrotaan keskenään ($4 * 10 + 3 * 8 + 2 * 5 + 1 * 2 + 0 * 4 = 51$). Ei lainkaan-arvon tulee saada merkitsevyyttä laskettaessa kertoimen 0, koska sillä ei ole lainkaan merkitystä. Tämän vuoksi seuraavan arvon on alettava numerosta 1 (vähän merkitystä = 1, jonkin verran = 2, paljon = 3, erittäin paljon = 4).

Tontin tarjonta / asuminen sai eniten 5- ja 4-arvoja (yli 2/3 osaa vastaajista). Toiseksi eniten 5-arvoja saivat perhesyyt ja luonnon läheisyys, joiden jälkeen seuraavat olivat

järjestyksessä työ, halu palata vanhalle kotiseudulle, koulun läheisyys, vaihtelunhalu. Ainoastaan opiskelu ei saanut yhdeltäkään erittäin merkittävää arviota. Toiseksi eniten 4-arvoja saivat järjestyksessä luonnon läheisyys, perhesyyt, koulun läheisyys ja vaihtelunhalu, työ, halu palata kotiseudulle ja opiskelu. Näin ollen tontin tarjonta / asuminen on selvästi tärkein syy, koska peräti 67 % vastaajista piti sen vaikutusta muuttopäätökseen paljon tai erittäin paljon merkitsevänä. Toiseksi merkittävimmän syyn arvottaminen on hankalampaa, sillä perhesyy sai enemmän erittäin paljon-arvoja, mutta luonnon läheisyys puolestaan ansaitsi enemmän paljon-arvoja. Lisäksi nämä kaksi tekijää saivat yhtä paljon 4- ja 5-arvoja. Perhesyyt saivat kuitenkin enemmän 5-arvoja, jonka perusteella se on toiseksi tärkein syy. Neljänneksi tärkein tekijä oli työ, joka sai 20 % vastaavista arvoista. Viidenneksi ylsi halu palata vanhalle kotiseudulle (19 %), jonka jälkeen tulivat järjestyksessä seuraavat syyt: koulun läheisyys (16 %), vaihtelunhalu (15 %) ja opiskelu (3 %). (Taulukko 9.)

Taulukko 9. Kyrönmaan muuttoliikkeeseen 2000–2008 vaikuttaneiden tekijöiden arvo ja vastausmäärät kyselyn tulosten mukaan.

Merkitysarvo	Työ	Opisk	Asum	Vaihthalu	Perhesyy	Paluu kot	Luonnon läh	Koulun läh
Ei lainkaan	75	111	28	78	62	84	46	81
Vähän	8	5	2	11	5	7	9	9
Jonkin verran	15	3	9	16	13	10	25	13
Paljon	10	4	27	13	15	9	22	14
Erittäin paljon	15	0	57	5	28	13	21	6
Yhteensä	123	123	123	123	123	123	123	123

Vähiten merkitystä näyttäisi olleen opiskelulla, sillä 90 % vastanneista ei pitänyt sitä lainkaan merkittävänä muuttopäätöksen kannalta. Halu palata vanhalle kotiseudulle sai toiseksi (68 %), koulun läheisyys kolmanneksi (66 %) ja vaihtelunhalu neljänneksi (63 %) eniten ei lainkaan- vastauksia. Loput olivat seuraavassa järjestyksessä: työ (61 %), perhesyy (50 %), luonnon läheisyys (37 %) ja tontin tarjonta / asuminen (23 %). Näin ollen myös tällä tavalla tutkittuna tontin tarjonta / asuminen oli tärkein, luonnon läheisyys toiseksi ja perhesyy kolmanneksi tärkein tekijä, koska ne olivat harvimmin

lainkaan merkityksettömiä. Saadut tulokset tällä arviointimenetelmällä voidaan kääntää päinvastoin, jolloin tiedetään se, kuinka suuri prosentti vastanneista pitää tiettyjä tekijöitä vähän, jonkin verran, paljon tai erittäin paljon merkitsevinä. Toisin sanoen kuinka monen mielestä tekijällä oli ainakin jotain vaikutusta muuttopäätökseen. Tekijöiden merkittävyysjärjestys on seuraava: 1. tontin tarjonta / asuminen (77 %), 2. luonnon läheisyys (63 %), 3. perhesyö (50 %), 4. työ (39 %), 5. vaihtelunhalu (37 %), 6. koulun läheisyys (34 %), 7. halu palata kotiseudulle (32 %) ja 8. opiskelu (10 %). (Taulukko 9.)

Lasketaan lopuksi jokaisen tekijän painoarvo. Painoarvojen perusteella tontin tarjonta / asuminen on kiistattomasti tärkein muuton syy. Toiseksi tärkein syy on luonnon läheisyys ja kolmanneksi perhesyö. Nämä kolme tekijää ovat selvästi tärkeimmät syyt muuttoliikkeeseen painoarvojen perusteella. Neljänneksi korkeimman painoarvon saa työ, jonka jälkeen seuraavina tulevat pienin eroin halu palata vanhalle kotiseudulle, vaihtelunhalu ja koulun läheisyys. Opiskelu jäi selvästi vähiten merkittäväksi muuton syyksi. (Taulukko 10.)

Taulukko 10. Kyrönmaan muuttoliikkeeseen 2000–2008 vaikuttaneiden tekijöiden painoarvot kyselyn tulosten mukaan.

Merkitysarvo	Työ	Opisk	Asum	Vaihthalu	Perhesyö	Paluu kot	Luonnon läh	Koulun läh
Ei lainkaan	0	0	0	0	0	0	0	0
Vähän	8	5	2	11	5	7	9	9
Jonkin verran	30	6	18	32	26	20	50	26
Paljon	30	12	81	39	45	27	66	42
Erittäin paljon	60	0	228	20	112	52	84	24
Yhteensä	128	23	329	102	188	106	209	101

Työpaikan sijainti muuton jälkeen

Vaasa oli selvästi yleisin työssäkäyntikunta. Yli 1/3 osa muuttaneista kävi muuton jälkeen töissä Vaasassa. Työelämän ulkopuolella olevia oli toiseksi eniten (20 %). Kyrönmaan kuntien välillä ei ollut suurta eroa työssäkäyntialueina. Vähäkyrö oli

kolmanneksi yleisin vastausvaihtoehto (12 %), jonka jälkeen Isokyrö ja Laihia olivat yhtä yleisiä (10 %). Muualla työssäkäyviä oli 7 % muuttaneista. Seinäjoella kävi työssä 3 % muuttaneista. Vähiten vastanneista kävi töissä Mustasaarella (3 %). Yhtä olennaista kuin yksittäisten kuntien osuus työssäkäyntialueina on seutukuntien osuus. Kyselyssä annettujen vaihtoehtojen perusteella voidaan muodostaa kaksi selvän enemmistö työssäkäyneistä saanutta seutukuntaa, jotka ovat Kyrönmaan ja Vaasan seutukunnat. 32 %:a vastaajista kävi työssä Kyrönmaan ja 35 %:a Vaasan seutukunnan alueella. (Taulukko 11.)

Taulukko 11. Kyrönmaan sisällä 2000–2008 muuttaneiden työssäkäyntikunnat kyselyn tulosten mukaan.

Työssäkäyntikunta	Laihia	Isokyrö	Vähäkyrö	Mustasaari	Vaasa	Seinäjoki	Muu	Ei työelämässä
Muuttaneita	12	12	15	4	43	4	8	25

Kuntien välisten erojen vaikutus muuttopäätökseen

Tässä yhteydessä käytetään samaa tarkastelumenetelmää kuin analysoitaessa muuttopäätöksen vaikuttavien tekijöiden merkitystä. Aloitetaan tarkastelu arvioimalla, kuinka usein eri tekijät saivat arvoja 4 (paljon merkitystä) tai 5 (erittäin paljon merkitystä). Asuntotonttien saatavuus tai ihanteellinen sijainti merkitsi 45 %:lle paljon tai erittäin paljon. Asuntojen hintaerot kuntien välillä merkitsivät toiseksi eniten (35 %). Kolmanneksi eniten vastaavia arvoja sai kaupungin läheinen sijainti (25 %). Kunnallispalvelujen laatu ja monipuolinen elinkeinorakenne saivat molemmat 20 % kahta merkittävintä arvoa, mutta kunnallispalvelujen laatu sai yhden pisteen enemmän. Muut kuntien väliset erot eivät saaneet paljon kannatusta. Työpaikkojen tarjonta (6 %) sai viidenneksi eniten kahta korkeinta arvoa, uskonnolliset tai muut yhteisöt, kunnallisveron suuruus ja palkkataso saivat kaikki yhtä vähän korkeita arvoja (2 %). Muuttopäätös seutukunnan sisällä vaikuttaa olevan vahvasti asumisperusteinen. (Taulukko 12.)

Taulukko 12. Kuntien välisten erojen vaikutus Kyrönmaalla 2000–2008 muuttaneiden muuttopäätökseen kyselytulosten mukaan.

Merkitysarvo	Kunv	Kunpal	Elinkp	Astont	As hin	Työpaik	Palkka	Poliit	Yht	Kaup sij
Ei lainkaan	103	64	61	44	49	91	102	115	114	45
Vähän	10	16	17	6	10	11	11	6	4	13
Jonkin verran	7	18	20	18	21	14	7	2	2	34
Paljon	3	19	12	31	21	5	3	0	1	19
Erittäin paljon	0	6	13	24	22	2	0	0	2	12

Poliittinen syy sai uskonnollisten tai muiden yhteisöjen kanssa eniten ja saman prosentuaalisen osuuden ei lainkaan -arvoja (93 %). Poliittinen syy sai kuitenkin yhden pisteen enemmän, joten se on kaikista vähäpätöisin syy muuttopäätökseen tällä tavalla tarkasteltuna. Kolmanneksi eniten ei lainkaan-arvoja saivat kunnallisveron suuruus ja palkkataso (84 %). Näiden kahden välillä ei voida tehdä minkäänlaista eroa, sillä sattumalta ne saivat jokaista arvoa tasan yhtä paljon. Viidenneksi vähäpätöisimpänä muuttopäätökseen vaikuttavana tekijänä pidettiin työpaikkojen tarjontaa (75 %). 53 % vastanneista piti kunnallispalvelujen laatua ja 50 % monipuolista elinkeinorakennetta merkityksettömänä. Erot viimeisten kolmen merkittävimmän syyn välillä olivat pieniä. 41 % piti asuntojen hintoja merkityksettöminä. Kaupungin läheinen sijainti oli tässä kategoriassa toiseksi merkittävin syy muuttopäätökselle, sillä 37 % vastaajista piti sitä merkityksettömänä. Kaikkein pienin osa vastaajista piti asuntotonttien saatavuutta tai ihanteellista sijaintia merkityksettömänä (35 %). (Taulukko 12.)

Lopuksi lasketaan painoarvot kullekin muuttoliiketekijälle. Tulosten perusteella viisi syytä osoittautuvat muita merkittävimmiksi. Asuntotonttien saatavuus tai ihanteellinen sijainti on jälleen tärkein syy. Asuntopainotteisuus muuttopäätökseen ilmenee yhä selvemmin, sillä asuntojen hintataso on toiseksi tärkein syy. Kaupungin läheinen sijainti saa jonkin verran pienemmän painoarvon kuin asuntojen hintatasot ollen kolmanneksi tärkein syy muuttopäätökseen. Monipuolinen elinkeinorakenne sijoittuu neljänneksi saaden hieman suuremman painoarvon kuin viidenneksi sijoittunut kunnallispalvelujen laatu. Muiden tekijöiden merkitys on selvästi vähäisempi kuin tähän asti lueteltujen. Työpaikkojen tarjonta saa kuudenneksi korkeimman painoarvon, jonka jälkeen seuraavat palkkataso ja kunnallisveron suuruus. Kahdella jälkimmäisellä on jo selvästi

pienempi painoarvo kuin työpaikkojen tarjonnalla. Uskonnolliset tai muut yhteisöt saavat toiseksi pienemmin painoarvon, ja kaikkein pienimmän saa poliittinen syy. (Taulukko 13.)

Taulukko 13. Kuntien välisten erojen painoarvot Kyrönmaan muuttoliikkeessä 2000–2008 kyselyn tulosten mukaan.

Merkitysarvo	Kunv	Kunpal	Elinkp	Astont	As hin	Työpaik	Palkka	Poliit	Yht	Kaup sij
Ei lainkaan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vähän	10	16	17	6	10	11	11	6	4	13
Jonkin verran	14	36	40	36	42	28	14	4	4	68
Paljon	9	57	36	93	63	15	9	0	3	57
Erittäin paljon	0	24	52	96	88	8	0	0	8	48
Painoarvo	33	133	145	231	203	62	34	10	19	186

Samaistuminen ja sen vaikutus muuttopäätökseen

Kyselyssä tiedusteltiin ihmisten samaistumista asuinpaikkaa lähellä oleviin alueisiin. Valittavina olivat kunta (Isokyrö, Laihia tai Vähäkyrö), seutukunta (Kyrönmaa), maakunta (Pohjanmaa) ja Suomen osa (Länsi-Suomi) sekä se vaihtoehto, että henkilö ei tunne samaistuvansa yhteenkään näistä. Vastaukset jakaantuivat tasaisesti kolmen alueen välillä. Vastaajat samaistuivat eniten kuntaan, toiseksi eniten seutukuntaan ja kolmanneksi eniten maakuntaan. Erot ensimmäisen ja toisen sekä toisen ja kolmannen välillä olivat vain yhden vastauksen verran. Sen sijaan ainoastaan yksi vastaaja piti itseään länsisuomalaisena. 11,4 % vastaajista ei kokenut samaistuvansa yhteenkään kysytyistä alueista. (Taulukko 14.)

Taulukko 14. Kyrönmaan sisällä 2000–2008 muuttaneiden samaistuminen lähialueisiin kyselyn tulosten mukaan.

Alue	Kunta	Kyrönmaa	Pohjanmaa	Länsi-Suomi	Ei yhteenkään
Muuttaneet	37	35	36	1	14
Prosentti muuttaneista	30	28,5	29,3	0,8	11,4

Vastaajilta tiedusteltiin vaikuttiko samaistuminen näihin alueisiin heidän muuttopäätökseen. Suurin osa ei kokenut samaistumisen vaikuttaneen muuttopäätökseen (72 %). Vajaa neljännes vastaajista puolestaan oli sitä mieltä, että samaistuminen vaikutti jollain tavalla muuttopäätökseen. 4 % vastaajista ei osannut arvioida sitä, oliko samaistumisella jotain merkitystä tehtäessä muuttopäätöstä. (Taulukko 15.)

Taulukko 15. Samaistumisen vaikutus muuttopäätökseen Kyrönmaan sisällä 2000–2008 muuttaneiden keskuudessa.

Vaikuttiko samaistuminen muuttopäätökseen?	Muuttaneet
Kyllä	28
Ei	90
En osaa sanoa	5

Eläkeläisten muuttaminen ja eläkkeelle siirtymisen vaikutus muuttopäätökseen

Kyselyyn vastasi 11 eläkeläistä. Tämä vastausmäärä on 9 %:a vastanneista. Muuttaneiden eläkeläisten määrä ei ollut sen suurempi kuin muuttoliikkeessä yleensä. Eläkeläisten muuttoaktiivisuus ei ole tämän tutkimuksen perusteella poikkeuksellisen suurta seutukuntien sisällä. Vastanneista seitsemän kertoi eläkkeelle siirtymisellä olleen vaikutusta muuttopäätökseen. Neljä oli sitä mieltä, että vaikutusta ei ollut.

Eläkeläisten muuton syyt liittyivät iän tuomiin muutoksiin elämässä. Osa eläkeläisistä kertoi useampia syitä muuttopäätökselleen. Kolme vastanneesta eläkeläisestä kertoi muuttaneensa lähemmäs lapsia iän tuomien muutosten vuoksi. Kaksi eläkeläistä oli muuttanut luopumiseläkkeen takia toiselle paikkakunnalle. Luopumiseläke on usein työuransa lopettavalle maanviljelijälle myönnettävä eläke. Molemmat luopumiseläkkeen vuoksi muuttaneista olivatkin olleet maanviljelijöitä ennen eläkkeelle siirtymistään. Kaksi eläkeläistä muutti parempien palvelujen takia toiselle

paikkakunnalle. Myös yksi pääasiassa luopumiseläkkeen vuoksi muuttaneista kertoi parempien palvelujen vaikuttaneen muuttopäätökseen. Kaksi parempien palvelujen luokse muuttaneista oli siirtynyt asumaan Laihialle ja yksi Vähäkyröön.

5.5. Teorioiden antamat selitykset Kyrönmaan muuttoliikkeelle

Seuraavaksi analysoidaan viitekehyksessä esitettyjen teorioiden antamat selitykset Kyrönmaan muuttoliikkeelle. Edetään teoria teorialta samalla analysoiden niiden mahdolliset selitykset muuttoliikkeeseen.

Työntö–veto-teoria

Seuraavaksi analysoidaan kuntien välisten erojen vaikutusta muuttopäätökseen työntö–veto-teorian avulla. Kunnallisveron suuruutta voidaan pitää teoreettisesti yhtenä työntävänä tekijänä; mitä suurempi kunnallisveroprosentti on, sitä epätodennäköisempi muuttokohde kyseinen kunta on. Laihian kunnallisveroprosentti on ollut Kyrönmaan kuntien pienin 2000-luvulla, josta voidaan olettaa Laihialle muutettavan enemmän pienen kunnallisveroprosentin vuoksi. Kyselyyn vastanneista ainoastaan 20 piti kunnallisveron suuruutta ainakin vähän muuttopäätökseen vaikuttavana tekijänä. Näistä 11 oli muuttanut Laihialle, 5 Vähäänkyröön ja 4 Isoonkyröön. Näin ollen Laihian pienemmän kunnallisveroprosentin vaikutus näkyy vastauksissa. Vaikka yksittäinen muuttaja huomioisi kunnallisveroprosentin suuruuden muuttopäätöksessään, hän ei välttämättä silti muuta pienemmän kunnallisveron omaavaan kuntaan. Erityisesti henkilöt, joiden muuttopäätökseen kunnallisvero vaikutti vain vähän, eivät välttämättä vaihtaneet sen vuoksi kuntaa, vaan tärkeämmät asiat ylittivät merkitykseltään kunnallisveron suuruuden. Ne joiden muuttopäätökseen kunnallisvero vaikutti jonkin verran tai enemmän muuttivat kuitenkin useammin Laihialle (6) kuin Isoonkyröön (1) tai Vähäänkyröön (3). Kokonaisuus huomioonottaen on todettava, että kunnallisveron suuruus ei ole merkittävä työntö- tai vetotekijä kunnassa, koska niin harva kertoi sillä olleen vaikutusta muuttopäätökseen.

Kunnallispalvelujen laatua piti merkittävänä tekijänä 48 % vastaajista. Kyseessä on jo tämän perusteella selvä työntö–veto-tekijä, jolla on merkitystä muuttopäätökseen. Heistä, jotka kertoivat kunnallispalvelujen laadun vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen, muutti 27 Laihialle, 19 Vähäänkyröön ja 13 Isoonkyröön. Vastaavasti heistä, joiden mielestä kunnallispalvelut vaikuttivat paljon tai erittäin paljon muuttopäätökseen, muutti Laihialle 18, Isoonkyröön 8 ja Vähäänkyröön 4. Muuttaneet pitävät Laihiaa kunnallispalvelujen laadun kannalta Kyrönmaan parhaimpana asuinpaikkana. Se, mitä asioita ihmiset pitävät kunnallispalveluissa merkittävänä onkin monimutkainen asia tutkia. Joka tapauksessa Isossakyrössä ja Vähässäkyrössä on selkeitä työntötekijöitä, jotka liittyvät kunnallispalvelujen laatuun. Todennäköisimmät syyt liittyvät vanhusten- tai terveydenhoitoon. Myös kuntien teknisellä toimella voi olla vaikutusta, sillä kaksi henkilöä, jotka olivat muuttaneet pois Laihialta, valittivat huonosti hoidetuista sivuteistä. Vastaavanlaisia syitä voi liittyä muidenkin Kyrönmaan kuntien lähtömuuttoon.

Elinkeinopalvelut ovat myös selvä työntö–veto-tekijä, sillä 62/123 muuttaneesta (yli 50 %) piti kyseistä asiaa ainakin vähän muuttopäätökseen vaikuttaneena tekijänä. Heistä 36 muutti Laihialle, 19 Vähäänkyröön ja 7 Isoonkyröön. Puolestaan niistä, jotka arvioivat elinkeinorakenteen vaikuttaneen muuttopäätökseen paljon tai erittäin paljon, muutti 22 Laihialle, 2 Isoonkyröön ja 1 Vähäänkyröön. Laihia on tunnettu Kyrönmaan monipuolisimpana kuntana kauppapalveluissa. Siellä sijaitsee Kyrönmaan Alko Oy, Halpahalli, Kössihalli ja paljon muuta vähittäiskauppaa kunnan vilkkaassa ja elinvoimaisessa keskustassa. Laihialla on siis Kyrönmaan muihin kuntiin verrattuna selkeä etulyöntiasema kauppapalveluissa. Isoonkyrön kauppapalvelut ovat kehittyneet 2000-luvulla lähinnä Tolkin kauppahallin ansiosta. Tämä ei kuitenkaan riitä kilpailemaan Laihian kanssa tutkimustulosten perusteella.

Tutkimuksen viitekehyksessä todettiin seudullisen muuttoliikkeen syiden olevan vahvasti asumiseen painottuvia. Peräti 64 % piti asuntotonttien saatavuutta tai sijaintia ainakin vähän muuttopäätökseen vaikuttaneena tekijänä. Heistä 28 muutti Vähäänkyröön, 28 Laihialle ja 23 Isoonkyröön. 45 % arvioi kyseisen tekijän vaikuttaneen paljon tai erittäin paljon muuttoon. Heistä 24 muutti Vähäänkyröön, 17

Laihialle ja 14 Isoonkyröön. Asuntotonttien saatavuus tai ihanteellinen sijainti on tutkimuksessa havaittu tärkein työntö-veto-tekijä. Vähälläkyröllä on tulosten perusteella lievä etu asuntotonttien tarjonnassa. Isollakyröllä puolestaan näyttää olevan lievä työntötekijä, joka on asuntotonttien tarjonta. Erot vastanneiden jakaumassa eivät ole silti niin suuria, että niistä voitaisiin päätellä mitään ratkaisevaa. Alla olevassa taulukossa (taulukko 16) nähdään Kyrönmaan kuntien pientalojen rakennuskanta. Sen perusteella Laihia on tuottanut eniten uusia omakotitaloja, mutta silti Laihialle muutettiin Vähälläkyröä vähemmän asuntotonttien saatavuuden vuoksi. Vähäkyrö on itse asiassa tuottanut asukaslukuunsa nähden vähiten uusia omakotitaloja, mutta kuitenkin sinne muutettiin eniten juuri asuntotonttien vuoksi. Selitys voi olla se, että Vähäkyrö saa myytävät tonttinsa hyvin kaupaksi vähäisemmästä lukumäärästä huolimatta. Näin ollen asuntotonttien laatu voi olla etu Vähälläkyrölle. Vastaava etu voi olla myös asuntotonttien hinta, jota ei tässä tutkimuksessa otettu huomioon. Laihian valtavasta asuntojen tuottamisesta huolimatta ei voida sanoa Kyrönmaan kuntien eroavan merkittävästi asuntotonttien saatavuuden tai ihanteellisen sijainnin suhteen toisistaan. Joitain työntö-veto-tekijöitä voi liittyä asuntotonttien laatuun tai hintaan.

Taulukko 16. Kyrönmaan kunnissa rakennettujen pientalojen määrä 2000–2007 (Tilastokeskus 2009).

Kunta	Pientalot (lkm) 2000-2007	Pientalot (m ²) 2000-2007
Isokyrö	131	21707
Laihia	269	44412
Vähäkyrö	130	21410

Asuntojen hintataso on toinen tärkeä asumisperusteinen työntö-veto-tekijä. 60 %:lle muuttaneista tämä tekijä vaikutti ainakin vähän muuttopäätökseen. Heistä 29 muutti Vähälläkyröön, 24 Isoonkyröön ja 21 Laihialle. 37 % arvioi asuntojen hintojen vaikuttaneen paljon tai erittäin paljon muuttopäätökseen. Heistä 18 muutti Vähälläkyröön, 16 Isoonkyröön ja 9 Laihialle. Tulosten perusteella Laihialla asunnot ovat hieman kalliimpia kuin Isossakyrössä ja Vähälläkyrössä. Ihmisillä ei usein

kuitenkaan ole täydellistä tietämystä kaikista vapaana olevista asunnoista tai niiden hinnoista. Tulosta voidaan kuitenkin pitää suuntaa näyttävänä. Näin ollen asuntotonttien hinta Laihialla olisi lievä työntötekijä, joka liittyy kalliimpiin asuntoihin, kun taas Vähäsäkyrössä halvemmat asunnot ovat vetotekijä.

Työpaikkojen tarjontaa piti ainakin vähän muuttopäätökseen vaikuttaneena tekijänä 26 % vastaajista. Heistä 11 muutti Laihialle, 11 Vähäänkyröön ja 10 Isoonkyröön. Ainoastaan 7 (alle 6 %) vastanneista arvio sen vaikuttaneen paljon tai erittäin paljon muuttopäätökseen. Heistä kolme muutti Laihialle, kolme Vähäänkyröön ja kaksi Isoonkyröön. Tuloksissa on niin vähän eroja, että niiden perusteella ei voida tehdä johtopäätöksiä työpaikkojen tarjontaan liittyvistä työntö-veto-tekijöistä. Tulokset viittaavat enemmänkin siihen, että Kyrönmaa on melko yhtenäinen työmarkkina-alue.

17 % vastanneista piti palkkatasoa ainakin vähän muuttopäätökseen vaikuttaneena tekijänä. Heistä 8 muutti Vähäänkyröön, 7 Laihialle ja 6 Isoonkyröön. Heistä, jotka pitivät palkkatasoa paljon tai erittäin paljon muuttopäätökseen vaikuttaneena tekijänä, muutti 6 Vähäänkyröön, 3 Laihialle ja 1 Isoonkyröön. Palkkaerot eivät ole vastausten perusteella merkittävä tekijä Kyrönmaan sisäisessä muuttoliikkeessä. Palkat vaihtelevat paljon ammateittain, ja kyselyssä ei huomioitu saman ammatin palkkaeroja kunnittain. Todennäköisesti palkkatasoa tärkeänä pitäneet henkilöt ovat niitä, jotka saivat vastaavan tai samaan alaan kuuluvan ammatin toisesta kunnasta paremmalla palkalla. Tämän tutkimuksen tarkoitus ei ole kuitenkaan vertailla eri kuntien palkkatasoja. Siksi ei voida sanoa palkkatasojen olevan työntö-veto-tekijä Kyrönmaan kunnille, varsinkaan, kun palkkataso osoittautui merkittäväksi vain muutamalle vastanneelle.

Kandidaatintutkielmassani pohdin poliittisten syiden vaikutusta muuttopäätökseen. Tuolloin odotin sillä olevan jonkinlaista merkitystä muuttopäätökseen. Tämä tutkimus kuitenkin osoittaa, että poliittisilla syillä ei ole juurikaan vaikutusta muuttopäätökseen. Poliittinen kannatus ei ole työntö-veto-tekijä suuntaan tai toiseen yhdessäkään Kyrönmaan kunnassa. 8/123 vastaajasta arvioi poliittisen syyn vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen. Heistä kolme muutti Laihialle, kolme Isoonkyröön ja kaksi Vähäänkyröön. Yksikään vastanneista ei pitänyt poliittista syytä paljon tai erittäin

paljon muuttopäätökseen vaikuttaneena tekijänä. Yhdelläkään Kyrönmaan kunnalle ei ole poliittisesta tilanteesta johtuvia työntö–veto-tekijöitä.

Uskonnolliset tai muut yhteisöt osoittautuivat työntö–veto-tekijöinä yhtä mitättömiksi kuin poliittiset syyt. 9/123 vastaajasta arvioi uskonnollisilla tai muilla yhteisöillä olleen ainakin vähän vaikutusta muuttopäätökseen. Heistä neljä muutti Laihialle, kolme Isoonkyröön ja kaksi Vähäänkyröön. Kaikkien vastaajien joukossa oli vain kolmen henkilöä, joiden muuttopäätökseen yhteisöt vaikuttivat paljon tai erittäin paljon. Heistä kaksi muutti Isokyröön ja yksi Vähäkyröön. Yksikään ei muuttanut Laihialle. Tuloksista ei voida päätellä joidenkin Kyrönmaan kuntien vähäisemmästä yhteisöjen määrästä. Kyseinen tekijä näyttää vastausten perusteella vaikuttavan muuttopäätökseen hyvin vähän, minkä vuoksi Kyrönmaan kunnilla ei voida sanoa olevan työntö–veto-tekijöitä, jotka liittyvät uskonnollisiin tai muihin yhteisöihin. Näiden syiden takia muuttaneet ovat harvinaisia yksittäistapauksia.

Kaupungin läheinen sijainti oli yksi niistä kuntien välisistä eroista, jolla oli huomattavaa vaikutusta muuttopäätökseen. 78/123 (63 %) vastanneesta arvioi sen vaikuttaneen muuttopäätökseen ainakin vähän. Heistä 30 muutti Vähäänkyröön, 27 Laihialle ja 21 Isoonkyröön. Noin joka neljäs muuttaja (31/123) arvioi kaupungin läheisen sijainnin vaikuttaneen muuttopäätökseen paljon tai erittäin paljon. Heistä 14 muutti Laihialle, 11 Vähäänkyröön ja 6 Isoonkyröön. Kaupungin läheinen sijainti liittyy paljon työssäkäyntialueiden läheisyyteen. Vaasa on Kyrönmaan suurin työssäkäyntikunta. Tämä on Laihian ja Vähänkyrön kannalta suotuisa tilanne. Aiemmin todettiin Seinäjoella olevan huomattavasti vähemmän merkitystä Kyrönmaan työssäkäyntialueena kuin Vaasalla. Siksi Isoonkyröön muutettiin vähemmän kaupungin läheisen sijainnin vuoksi. Laihian ja Vähänkyrön sijainti suuren työssäkäyntikunnan lähellä on suotuinen vetotekijä. Vaasan suuri merkitys työssäkäyntialueena ja Isoonkyrön kaukaisempi sijainti siitä aiheuttavat Isollekyrölle lievän työntötekijän. Se on lievä työntötekijänä, koska Isokyrö saattaa olla joillekin myös suotuisampi muuttokohde sen sijaitessa yhtä etäällä sekä Vaasasta että Seinäjoesta.

Gravitaatiomalli

Gravitaatio voidaan laskea kahden kunnan välille niiden asukaslukujen ja etäisyyden perusteella. Näin ollen gravitaatio on suurinta Laihian ja Vähänkyrön välillä, toiseksi suurinta Isonkyrön ja Laihian välillä ja pienintä Isonkyrön ja Vähänkyrön välillä. Kyrönmaan sisäinen muuttoliike ei ole kuitenkaan jakautunut samassa järjestyksessä näiden kuntien kesken vuosina 2000–2008. Yksittäisistä kunnista Laihia kuitenkin sai eniten, Isokyrö toiseksi eniten ja Vähäkyrö vähiten muuttajia. Gravitaatiomalli siis pätee tarkasteltaessa Kyrönmaan yksittäisten kuntien saamaa kokonaisuuttajamäärää, mutta se ei anna odotettuja tuloksia Kyrönmaan kuntien välisestä muuttoliikkeen jakaumasta. Tämä teoria ei toimi kovin hyvin seudullisen muuttoliikkeen selittäjänä. Se sopii paremmin kuvaamaan kaupunkien keskinäistä ja maaseudun ja kaupunkien välistä muuttoliikettä.

Kyrönmaan muuttoliikkeeseen saattaa kuitenkin vaikuttaa ulkopuolisten kuntien gravitaatio. Erityisesti Vaasan ja Seinäjoen gravitaatiot ovat voimakkaita. Tämä gravitaatio välittyy muuttoliikkeeseen siten, että se saa ihmiset muuttamaan lähemmäs kaupungeja myös seutukuntien sisällä. Kyselyssä tiedusteltiin kaupungin läheisyyden vaikutusta muuttopäätökseen. Tulosten analyysin avulla voidaan saada tietoa gravitaation vaikutuksesta muuttopäätökseen. Myös työssäkäyntialuetta koskevan kysymyksen avulla voidaan saada vastaavaa tietoa. Vaasa ja Seinäjoki tarjoavat paljon työ- ja opiskelupaikkoja sekä asuntoja lähialueen ihmisille, mikä aikaansaa gravitaatiota.

Kaupungin läheinen sijainti oli kolmanneksi tärkein ero kuntien välillä. Jo tämä kertoo jonkinlaisesta gravitaatiosta, jota kaupungit aiheuttavat. Asiaa voidaan tutkia tarkemmin ristiintaulukoimalla saadut vastaukset kaupungin läheisestä sijainnista ja muuton suunnasta (taulukko 16). Gravitaatiolla voidaan sanoa olevan merkitystä muuttopäätökseen, jos muuttaneita on enemmän Isonkyrön ja Laihian sekä Isonkyrön ja Vähänkyrön välillä. Vähiten muuttaneita tulisi olla Vähänkyrön ja Laihian välillä. Perustelu on se, että Vähäkyrö ja Laihia sijaitsevat lähempänä Vaasaa kuin Isokyrö, mikä aiheuttaa suuremman vetovoiman Vaasan suuntaan. Laihia ja Vähäkyrö ovat

riittävän lähellä Vaasaa, jolloin kaupungin läheisen sijainnin vuoksi muuttaneita ei pitäisi olla niin paljon. Sen sijaan Isonkyrön ja Laihian tai Isonkyrön ja Vähänkyrön välillä muuttaneet ovat todennäköisesti vaihtaneet kuntaa päästäkseen lähemmäs joko Seinäjokea (muutto Isoonkyröön) tai Vaasaa (muutto Vähäänkyröön tai Laihialle). Kuten taulukosta 17 nähdään, Laihian ja Vähänkyrön välillä muuttaneita, joiden mielestä kaupungin läheisyydellä oli ainakin vähän merkitystä, on ollut vähemmän (21) kuin kahden muun muuttosuunnan välillä (28 ja 30). Myös ne, joiden mielestä kaupungin läheisyydellä oli paljon tai erittäin paljon merkitystä, olivat muuttaneet vähemmän Laihialta Vähäänkyröön (6) kuin Isostakyrösta Laihialle (14) tai Isostakyröstä Vähäänkyröön (13).

Taulukko 17. Kaupungin läheisen sijainnin merkitys muuttopäätökseen ja muuton suunta 2000–2008 kyselyn tulosten mukaan.

Kaupungin läheisyyden merkitys	Isok-Vähk	Isok-Laih	Vähk-Isok	Vähk-Laih	Laih-Vähk	Laih-Isok
Ei yhtään	7	6	8	8	7	7
Vähän	3	1	1	1	4	2
Jonkin verran	6	5	5	2	8	8
Paljon	5	5	5	3	1	3
Erittäin Paljon	0	3	3	1	1	3
Yhteensä	21	20	22	15	21	23
Muuttaneet joille oli jotain merkitystä	14	14	14	7	14	16
Paljon tai erittäin paljon merkitystä	5	8	8	4	2	6

Gravitaation vaikutus ilmenee vielä tutkittaessa työssäkäyntikunnan sijaintia muuton jälkeen ja kaupungin läheisen sijainnin merkitystä muuttopäätökseen. Vaasa oli kyselyyn vastanneiden yleisin työssäkäyntikunta, mikä jo kertoo sen gravitaation vaikutuksesta Kyrönmaan seutukuntaan. 43:sta Vaasassa työssäkäyvästä 35 ilmoitti kaupungin läheisellä sijainnilla olleen ainakin vähän merkitystä muuttopäätökseen. 32/43 vastanneesta kertoi sillä olleen jonkin verran tai enemmän vaikutusta. Seinäjoella työssäkäyviä sen sijaan oli hyvin vähän, ja kukaan heistä ei pitänyt kaupungin läheisyyttä paljon tai erittäin paljon muuttopäätökseen vaikuttaneena tekijänä. Näin ollen Vaasan gravitaation voidaan sanoa olevan merkittävämpi Kyrönmaan kuntia kohtaan kuin Seinäjoen. (Taulukko 18.)

Taulukko 18. Työssäkäyntikunta muuton jälkeen ja kaupungin läheisen sijainnin merkitys Kyrönmaan sisällä 2000–2008 muuttaneiden muuttopäätökseen kyselyn tulosten mukaan.

Työ muuton jälkeen		Kaupungin läheisen sijainnin merkitys muuttopäätökseen					Yhteensä
		ei lainkaan	vähän	jonkin verran	paljon	erittäin paljon	
Työjälkeen	Laihialla	6	1	1	3	1	12
	Isokyrössä	7	0	2	3	0	12
	Vähäkyrössä	7	1	5	0	2	15
	Mustasaarella	1	3	0	0	0	4
	Vaasassa	7	4	16	9	7	43
	Seinäjoolle	1	1	2	0	0	4
	Muualle	5	1	2	0	0	8
	Ei työelämässä	11	2	6	4	2	25
Yhteensä		45	13	34	19	12	123

Perheen elinkaari

Seutukuntien sisäinen muuttoliike on sen verran vähän tutkittu ilmiö, että sen jakaumasta ei ole vielä niin tarkkaa tietoa kuin kaupunkien keskinäisestä tai maaseudun ja kaupunkien välisestä muuttoliikkeestä. 20–24-vuotiaitten ikäryhmässä oli eniten muuttajia. Ero ei ole kuitenkaan niin suuri kuin se on yleensä 20–24-vuotiaiden ja muiden ikäryhmien välillä. Tämä ikäluokka muuttaa usein jopa kaksinkertaisesti niin paljon kuin toiseksi eniten muuttava ryhmä. Tutkimuksessa toiseksi eniten muuttava ikäryhmä oli 25–29-vuotiaat, mikä on varsin oletettua. Kyrönmaan sisäisessä muuttoliikkeessä 15–19-vuotiaita muuttajia oli oletusten vastaisesti todella vähän. Tämä ikäluokka muuttaa usein jopa toiseksi eniten. 30–34-vuotiaita muutti hieman teorian oletuksia enemmän. Sen sijaan teorioidenkin ennustama muuttoaktiivisuuden vähentyminen 35-ikävuoden jälkeen näkyy selvästi. Siirryttäessä 36–40-vuotiaisiin tai vanhempiin ikäluokkiin muuttajia on selvästi vähemmän. (Taulukko 5.) Naisten osuus muuttaneista oli suurempi kuin miesten. Tästä ei kuitenkaan kannata tehdä mitään johtopäätöksiä, sillä sukupuolten välillä ei ole todettu olevan eroja muuttoaktiivisuudessa. Tämä tulos kertoo enemmänkin sukupuolten välisestä erosta vastausaktiivisuudessa.

Korkeasti koulutettujen tulisi tutkimuksen teoriasisällön mukaan muuttaa enemmän

kuin alemman koulutuksen saaneiden. Sen sijaan juuri keskiasteen koulutuksen saaneet muuttivat ylivoimaisesti eniten ja yllättäen ylemmän korkeakoulutuksen saaneet muuttivat tutkijakoulutuksen saaneita lukuun ottamatta vähiten. Tähänkin voi olla syynä muuttoliikkeen seudullisuus. Yleensä kaupungeissa on paljon töitä korkeasti koulutetuille, mutta maaseutumaisissa kunnissa näitä työpaikkoja on suhteessa vähemmän. Sen sijaan ammatillisia töitä on tarjolla paljon seutukunnissakin, jonka vuoksi keskiasteen, peruskoulun ja jossain määrin myös alemman korkeakoulutuksen saaneille on töitä. Tutkijakoulutettujen vähäinen määrä ei ole yllätys olettamuksista huolimatta, sillä tutkijakoulutuksen saaneet sijoittuvat töihin usein oppilaitoksiin, joita ei ole Kyrönmaan kaltaisissa seutukunnissa.

Teorian mukaan naimisissa olevat ovat epätodennäköisempiä muuttajia kuin naimattomat. Naimisissa olevien lisäksi avoliitossa elävät voidaan lukea naimisissa olevien kanssa alhaisemman muuttoalttiuden omaavaan muuttoryhmään. Kyrönmaan sisäisessä muuttoliikkeessä kuitenkin on käynyt päinvastoin kuin teoria olettaa: juuri avio- tai avoliitossa elävät ovat muuttaneet enemmän kuin naimattomat. Paras selitys tälle löytyy kehyskunta-teoriasta. Juuri naimisissa tai avoliitossa elävät muuttavat Kyrönmaan kaltaisiin kehyskuntiin kaupungeista tai vaihtavat kehyskuntien sisällä asuinpaikkaa löytääkseen sopivan asunnon, jonka etsiminen liittyy yleensä perheen tulevaisuuden suunnitelmiin. Naimattomat muuttavat useammin maalta kaupunkiin, koska naimattomien joukossa on paljon opiskelijoita. Tämän vuoksi naimattomat muuttavat vähemmän seutukunnissa, jotka sopivat paremmin perhe-elämää suunnittelevien muuttokohteiksi.

Muuttaneiden lukumäärä ja mukana muuttaneiden lasten määrä ovat yhteydessä toisiinsa. Suurimmalla osalla vastanneista lapsia ei muuttanut mukana ja yleisimmät muuttajamäärät olivat kahdestaan ja yksin muuttaneet. Tämä kertoo siitä, että useat muuttaneista olivat lapsettomia pariskuntia. Teorian mukaan yksineläjät ja lapsettomat pariskunnat ovat aktiivisempia muuttajia kuin lapsiperheet. Teoria pätee hyvin tässä tapauksessa. Perheen elinkaari-teorian mukaan mitä suurempi perhe on kyseessä, sen alhaisempi on muuttoalttius. Myös tämä oletus pätee, sillä yksin tai kahdestaan muuttaneita oli selvästi enemmän kuin kolmen tai useamman henkilön

kanssa muuttaneita, ja muuttaneiden lukumäärä vähentyi lasten lukumäärän kasvaessa.

Analysoitaessa muuttajien lukumäärää ja muuton suuntaa saadaan selville todellinen henkilöiden määrä, joka muutti kuhunkin kuntaan. Vähäänkyröön muutti yhteensä 95 henkilöä, Laihialle 88 ja Isokyröön 74. Niitä, joiden muutto käsitti 4 tai 5 muuttajaa, muutti eniten Vähäänkyröön (7). Laihialle ja Isoonkyröön heitä muutti yhtä paljon (3). Laihia ja Vähäkyrö ovat onnistuneet saamaan suurempia muuttajajyksiköitä kuntiinsa kuin Isokyrö. Aiemmin todettiin Kyrönmaan asuntomarkkinoiden olevan melko yhtenäiset. Koska asuntojen tarjonnassa ei ole olennaisia eroja, ei Laihian ja Vähäänkyrön saamaa suurempaa muuttajamäärää voida vielä pitää merkinä lapsiperheitä suosivista asunnoista tai asuntoalueista. Vähäkyrö on toki viime vuosina lisännyt asuntotonttien rakentamista, mutta olennaisempaa on tieto muuttaneiden lasten lukumäärästä. Asiaa voidaan tutkia tarkemmin selvittämällä muuttaneiden lasten lukumäärä ja muuton suunta. Näin saadaan selville ne kunnat, joihin lapsiperheitä muutti eniten. Lapsia omaavien joukossa on myös eronneita, jotka ovat ottaneet lapset mukaansa. Heitä oli 6/33 muuttaneesta. Vähäänkyröön muutti eniten lapsiperheitä (14), toiseksi eniten Laihialle (12) ja Isoonkyröön vähiten (8). Eroja kuntien välillä on, mutta ne eivät ole tässäkään yhteydessä kovin suuria. Voidaan kuitenkin sanoa, että Vähäkyrö on saattanut saada tuloksia viime vuosien aktiivisella asuintonttien kaavoittamisella. (Taulukko 19.)

Taulukko 19. Muuton suunta ja muuttajien lukumäärä Kyrönmaan kunnissa 2000–2008 kyselyn tulosten mukaan.

	Muuttosuunta						Yhteensä
	Isostakyröstä Vähäkyröön	Isokyröstä Laihialle	Vähäkyröstä Isokyröön	Vähäkyröstä Laihialle	Laihialta Isokyröön	Laihialta Vähäkyröön	
Muuttajat lkm 1	3	5	5	5	5	9	32
2	12	9	5	15	13	8	124
3	2	4	4	2	1	3	48
4	4	2	0	1	2	3	48
5	0	0	1	0	0	0	5
Yhteensä	49	43	32	45	42	46	257

5.6. Muuttoliikkeen syyt ja alueelliset prosessit

Pohditaan seuraavaksi tutkimustulosten perusteella sitä, millaisiin alueellisiin prosesseihin Kyrönmaan muuttoliike voidaan yhdistää. Viitekehyksessä määriteltiin alueelliset prosessit, jotka liittyvät muuttoliikkeeseen.

Ammattiluokat ja työmarkkinat

Viitekehysten mukaan pienemmän muuttoalttiuden ammattiryhmään kuuluvat maa- ja metsätaloudessa työskentelevät sekä eläkeläiset. Opiskelijoiden ja työttömien puolestaan tulisi olla aktiivinen muuttajaryhmä. Maanviljelijät olivat muuttaneet ammattikunnista vähiten. Yrittäjät muuttavat myös harvoin samasta syystä kuin maanviljelijät: molemmilla ammattikunnilla on omaisuus sidottuna asuinalueellensa. Siltä osin teoria pätee. Sen sijaan opiskelijat eivät muuttaneet niin aktiivisesti kuin teorian mukaan oli syytä olettaa. Työttömät eivät kuuluneet aktiivisimpiin muuttajiin. Syynä opiskelijoiden alhaiseen muuttajamäärään voi olla muuttoliikkeen seudullisuudessa: Kyrönmaan alueella ei ole alempaa tai ylempää korkeakoulutusta tarjoavia oppilaitoksia. Valtaosa opiskelijoista muuttaa juuri kuntiin, joissa tällaisia oppilaitoksia on. Työttömien alhaiselle muuttajamäärälle voisi olla yhtenä selityksenä Kyrönmaan kaupunkeja suppeammat työmarkkinat, jotka eivät houkuta muuttamaan lyhyitä etäisyyksiä. Viitekehyksessä myös mainittiin, että eläkeläiset muuttavat hieman enemmän seutukunnan sisällä. Eläkeläisiä oli n. 9 % muuttaneista. Tämä ei kuitenkaan ole tilastollisesti niin merkittävää, että siitä tulisi tehdä mitään johtopäätöksiä. Muulta osin teoria pätee, sillä sen oletusten mukaan esimerkiksi tieteellisellä, hallinnollisella ja kaupallisella alalla työskentelevät kuuluvat muuttavat aktiivisesti. Tällaisia henkilöitä on paljon ylemmissä ja alemmissa toimihenkilöissä sekä palvelu- ja myyntialalla työskentelevissä.

Pendelöinti

Eräs olennaisimmista tiedoista pendelöinnin, yhden alueellisen prosessin, kannalta on tutkia muuton suuntaa ja työssäkäyntikuntaa muuton jälkeen. Tällä tavalla pystytään

paikantamaan ne henkilöt, jotka olivat muuttaneet lähemmäs työssäkäyntikuntaansa. Laihialle muuttaneita oli 43, joista kahdeksan kävi muuton jälkeen töissä Laihialla ja 13 Vaasassa. Viisi Laihialle muuttaneista kävi töissä Isossakyrössä ja kolme Vähässäkyrössä. Työttömiä tai työelämän ulkopuolisia oli 12. Viimeksi mainittuun muuttajaryhmään kuuluneita muutti Kyrönmaalla eniten Laihialle. Vähäänkyröön muuttaneista kävi 17/43 töissä Vaasassa, 6/44 asuinkunnassaan, Neljä Isossakyrössä, neljä Seinäjoella ja kolme Laihialla. Työelämän ulkopuolisia muutti Vähäänkyröön kuusi. Isoonkyröön muuttaneista 13 kävi töissä Vaasassa, kuusi omassa kunnassaan, kolme Vähässäkyrössä ja yksi Laihialla. Seinäjoella työssäkäyviä ja Isoonkyröön muuttaneita ei ollut yhtäkään. Tulokset varmentavat jo työntö–veto-teorian yhteydessä havaitut tulokset. Pendelöinnillä on huomattavaa merkitystä Kyrönmaan sisäiseen muuttoliikkeeseen. Sen osoittaa Vaasassa työssä olevien suuri määrä ja omassa kunnassaan työssäkäyvien toiseksi suurin määrä heti Vaasan jälkeen. Toisaalta oman kunnan merkitys työssäkäyntialueena on selvästi vähäisempi kuin Vaasan, mikä on myös vahva todiste pendelöinnin vaikutuksesta. Työssäkäynnin vuoksi muuttaminen tapahtuu siis joko siirtymällä lähemmäs työssäkäyntikuntaa tai muuttamalla sinne. Yllättävää on se, että Seinäjoella työssäkäyviä on vähän ja heistä suurin osa muutti Vähäänkyröön eikä lähempänä sijaitsevaan Isoonkyröön. Työelämän ulkopuolisia muutti eniten Laihialle. Tyypillisesti työttömät muuttavat hyvät kunnallis- ja elinkeinopalvelut omaaviin kuntiin, jollaisena vastaajat pitivät Laihiaa.

Asuntomarkkinat

Ennen kuin pohditaan Kyrönmaan muuttoliikkeen yhteyttä alueen asuntomarkkinoihin, on syytä varmentaa vielä kertaalleen asumisen ja asuntotonttien tarjonnan tai asuntojen hintatason yhteys. 74/123 vastaajista, jotka pitivät asumista ainakin vähän muuttopäätökseen vaikuttaneena tekijänä, piti myös asuntojen hintatasoa ainakin vähän muuttopäätökseen vaikuttavana tekijänä. Korrelaatio asumisen ja asuntojen hintatason merkityksen välillä on 0,450. Tämä on merkitsevä korrelaatio, joka osoittaa näillä tekijöillä olevan selvän yhteyden toisiinsa. 79/123 vastaajasta, joiden mielestä asuminen vaikutti ainakin vähän muuttopäätökseen, piti myös asuntotonttien tarjontaa tai ihanteellista sijaintia ainakin vähän vaikuttaneena tekijänä. Korrelaatio asumisen ja

asuntotonttien tarjonnan tai ihanteellisen sijainnin merkityksen välillä on 0,639. Tämä tarkoittaa jo melko suurta korrelaatiota. Voidaan todeta asumisella muuttoliiketekijänä olevan selvä yhteys asuntojen hintatasoon tai tonttien tarjontaan.

Aiemmin on todettu seudullisen muuttoliikkeen olevan syiltään asuntoperusteista. Työntö–veto-teorian yhteydessä selvitettiin asuntotonttien saatavuuden tai ihanteellisen sijainnin ja asuntojen hintatason vaikutusta Kyrönmaan muuttoliikkeen jakaumaan kuntien kesken. Vähäänkyröön ja Laihialle muuttivat useammin ne, jotka pitivät asuntojen tarjontaa tai ihanteellista sijaintia ainakin vähän muuttopäätökseen vaikuttaneena tekijänä. Tämä säännönmukaisuus korostui yhä enemmän niiden kohdalla, joiden muuttopäätökseen tämä asia vaikutti paljon tai erittäin paljon. Sen sijaan asuntojen hintataso muutti keskinäistä järjestystä Isonkyrön ja Laihian kesken. Vähäkyröön muutti myös eniten niitä, jotka pitivät asuntojen hintatasoa ainakin vähän muuttopäätökseen vaikuttaneena tekijänä kuten myös henkilöitä, jotka pitivät näitä hintoja paljon tai erittäin paljon muuttoon vaikuttaneina tekijöinä. Näin ollen Vähäkyrö on asuntomarkkinoiltaan monipuolisin Kyrönmaan kunta, koska sinne muuttaa eniten asuntotontteja etsiviä ja asuntojen hinnoista välittäviä. Isokyrö puolestaan on asuntonttien tarjonnassa lievä altavastaaja sekä Laihialle että Vähällekyrölle. Asuntojen hinnat ovat kuitenkin tulosten perusteella Isossakyrössä halvemmat kuin Laihialla. Niinpä voidaan sanoa Laihian ja Vähäänkyrön olevan asuntotonttien tarjonnassa Kyrönmaan suotuisimmat alueet, kun taas asuntojen edullisuudessa Isokyrö ja Vähäkyrö ovat otollisimpia kuntia. Kuntien väliset erot eivät ole kuitenkaan niin suuria, että näitä tulkintoja pitäisi korostaa.

Edellisessä kappaleessa selitetyt erot kuntien välillä asuntotonttien tarjonnassa ja hintatasoissa voivat vaikuttaa tiettyjen muuttajaryhmien muuttopäätökseen Kyrönmaalla. Asuntotonttien merkitystä korostavat henkilöt ovat todennäköisemmin lapsiperheitä tai perheen perustamista suunnittelevia avo- tai aviopareja. Nämä henkilöt muuttavat tällöin todennäköisemmin Laihialle tai Vähäänkyröön näiden kuntien paremman asuntotonttien tarjonnan vuoksi. Sen sijaan Isoonkyröön ja Vähäänkyröön muuttavat ovat todennäköisemmin henkilöitä, jotka eivät vielä suunnittele perheen perustamista, ovat yksineläjiä tai muuttavat väliaikaiseen asuntoon. Tällaiset muuttajat

etsivät yleensä halpaa asuntoa. Ehkä muuttajat ovat myös pienituloisia.

Näitä päätelmiä voidaan testata ristiintaulukoimalla siviilisäätö, lasten lukumäärä ja muuttajien lukumäärä muuton suunnan kanssa. Otetaan selvää siitä, onko Laihialle ja Vähäänkyröön muuttanut enemmän lapsia kuin Isoonkyröön ja onko muuttajien lukumäärä ollut suurempi. Lapsettomien henkilöiden muutto ei vielä osoita Isoonkyröön muuttavan vähemmän asuntotontteja haluavia lapsiperheitä, sillä tähän kuntaan muutti vähiten yksineläviä. Sen sijaan Laihialle ja Vähäänkyröön muutti lukumäärällisesti enemmän lapsia ja lasten vanhempia. Näin ollen nämä asuntotonttien saatavuutta korostavat muuttajaryhmät todellakin ovat muuttaneet useammin Laihialle tai Vähäänkyröön kuin Isoonkyröön. Testataan vielä tulotason vaikutusta muuttopäätökseen. Vähäänkyröön ja erityisesti Laihialle tulisi muuttaa keskimäärin isotuloisempia henkilöitä kuin Isoonkyröön, koska viimeksi mainitun kunnan asuntojen hinnat ovat halvempia. Kyselyssä ei kysytty tulotasoa, mutta koulutustason avulla voidaan saada karkea käsitys tuloeroista: mitä korkeampi koulutus sen suuremmat tulot. Ylemmän korkeakoulutuksen suorittaneita muutti Vähäänkyröön 6, Laihialle 5 ja Isoonkyröön 2. Alemman korkeakoulutuksen suorittaneita puolestaan muutti eniten Laihialle (12). Isoonkyröön ja Vähäänkyröön heitä muutti yhtä paljon (8). Isoonkyröön muuttaneista 72 % kuuluu kahteen alemmaksi koulutusluokkaan (peruskoulu ja keskiaste), kun taas Vähäänkyröön heitä muutti 68 % ja Laihialle 60 % näihin kuntiin muuttaneista. Tulotason ja korkeamman koulutuksen välillä on yhteys, ja korkeasti koulutettuja onkin muuttanut enemmän Laihialle. Isoonkyrön ja Vähäänkyrön välinen ero on pieni, sillä Vähäänkyröön on muuttanut hieman enemmän korkeasti koulutettuja, mutta myös enemmän kahteen alemmaksi koulutusluokkaan kuuluvia. Vähäänkyrön voidaan sanoa muuttavan vain hiukan suurempituloisia henkilöitä kuin Isoonkyröön.

Vielä on tutkittava, ovatko Isoonkyrö ja Vähäänkyrö keskimäärin pienituloisten, yksineläjien ja väliaikaista asuntoa etsivien muuttokohde verrattuna Laihiaan. Yksineläjien kohdalla oletus ei päde, sillä heitä muuttaa tasaisesti joka kuntaan. Samoin on siviilisäädyn kohdalla, joten Isoonkyröä ei voida luokitella tällaisia muuttajia suosivaksi kunnaksi. Sen sijaan edellisen kappaleen analyysistä kävi ilmi, että Isoonkyröön muuttaa keskimäärin pienituloisempia henkilöitä kuin Vähäänkyröön ja Laihialle. Myös Vähäänkyröön

muutti pienituloisia enemmän kuin Laihialle, joten tämä oletus pätee. Isoonkyröön ja Vähäänkyröön siis muuttaa keskimäärin pienituloisempia, halpoja asuntoja etsiviä henkilöitä.

Samaistuminen

Aiemmin todettiin, että kyselyyn vastanneiden näkemykset siitä, mitä alueellista identiteettiä he tuntevat eniten, jakautuivat hyvin tasaisesti kuntalaisuuden, seutukuntalaisuuden ja maakuntalaisuuden kesken. 11/37 vastanneesta, jotka pitävät itseään isokyröläisenä, vähäkyröläisenä tai laihialaisena, kertoivat tämän identiteetin tunteen vaikuttaneen muuttopäätökseen. Kaksi vastanneista ei osannut sanoa oliko tällä identiteetillä vaikutusta. Kyrönmaalaisina itseään piti 35 vastanneista, joista 13 arvioi kyrönmaalaisuuden vaikuttaneen myös muuttopäätökseen. Heistä kolme ei osannut arvioida, vaikuttiko tämä identiteetti muuttopäätökseen. Pohjanmaalaisena itseään piti 36 vastanneista. Heistä neljä arvioi sen vaikuttaneen muuttopäätökseen. Vain yksi vastanneista arvioi olevansa länsisuomalainen, mikä ei vaikuttanut hänen muuttopäätökseensä.

89 % vastanneista arvioi samaistuvansa johonkin kysytyistä alueista. Todennäköisesti jokainen vastannut tuntee kuuluvansa johonkin kuntaan, kaupunkiin tai seutukuntaan, mutta kyselyssä otettiin huomioon vain tutkimusaluetta koskevat identiteetit. Olennaisempaa on kuitenkin huomioida se, että vain 23 % vastanneista arvioi identiteetin vaikuttaneen muuttopäätökseen, kun vastaavasti 73 % oli sitä mieltä, että vaikutusta ei ollut. Jo tämän tiedon perusteella voidaan sanoa, että alueellinen identiteetti ei vaikuta erityisen paljon muuttopäätökseen. Sen vaikutus ei ole kuitenkaan merkityksetönkään, koska lähes joka neljäs vastanneista arvioi sillä olleen vaikutusta.

Arvioidaan vielä jokaisen eri samaistumisalueen muuttajaprofiilia. Ne, jotka pitävät itseään isokyröläisenä, laihialaisena tai vähäkyröläisenä ja joiden mielestä tällä identiteetin tunteella oli vaikutusta muuttopäätökseen, todennäköisesti muuttivat identiteettinsä mukaiseen kuntaansa tai ainakin sen lähetyville. Ne, jotka pitävät itseään kyrönmaalaisina ja joiden muuttopäätökseen se vaikutti, muuttivat Kyrönmaan sisällä

siksi, että se oli heille erityisen tärkeää. Nämä muuttajat siis halusivat pysyä Kyrönmaan seutukunnan alueella. Niille, joille muuttopäätökseen vaikutti pohjanmaalaisuus, ei ollut erityisen tärkeää muuttaa juuri Kyrönmaan sisällä, vaan tärkein kriteeri oli pysyä Pohjanmaan alueella. Se, miksi he jäivät Kyrönmaalle, johtui mahdollisesti haluttomuudesta muuttaa lähikuntia kauemmas tai Pohjanmaan kielellisestä erilaisuudesta. Kyrönmaan kunnathan ovat Pohjanmaan ainoat täysin suomenkieliset kunnat, jotka ovat suomea puhuvalle muuttajalla Vaasan lisäksi loogisin vaihtoehto, jos muutto on tapahduttava Pohjanmaan alueella. Muut kyselyn identiteetit eivät liity millään tavalla Kyrönmaan alueen identiteettiin ja siitä johtuvaan muuttoliikkeeseen. Sen sijaan kuntalaisuutta ja kyrönmaalaisuutta kohtaan koettu identiteetti ja siitä johtuva vaikutus muuttopäätökseen ovat olennaisia. Juuri näille henkilöille Kyrönmaan kunnat ovat merkittäviä muuttoalueena. Heitä on 24/123 vastanneesta (20 %). Koska vain joka viides muuttaja pitää Kyrönmaan alueella muuttamista tärkeänä, ei voida sanoa Kyrönmaan olevan erityisen yhtenäinen muuttoalue. Suomessa on varmasti olemassa alueellisia identiteettejä, jotka ovat voimakkaampia ja vaikuttavat muuttopäätökseen enemmän kuin Kyrönmaan identiteetti.

Tulosten perusteella alueellisista identiteeteistä kyrönmaalaisuus vaikutti eniten muuttopäätökseen. 37 % itseään kyrönmaalaisena pitäneestä arvioi tämän identiteetin vaikuttaneen muuttopäätökseensä. Vastaavasti 30 % kuntaan samaistuneista arvioi sen vaikuttaneen muuttopäätökseen. Pohjanmaalaisina itseään pitävistä enää 11 % arvioi tällä olleen vastaavaa vaikutusta. Erot eivät ole kovin suuria eri identiteettien välillä, mutta ne ovat positiivisia Kyrönmaan mahdollisen kuntaliitoksen kannalta. Tulevaisuudessa Isonkyrön, Laihian ja Vähänkyrön tulee päättää liittyvätkö ne kaupunkiin vai yhdistyvätkö Kyrönmaan kunnaksi. Kyrönmaalaisina itseään pitävien keskuudessa samaistumisella on suhteessa suurempi vaikutus muuttopäätökseen kuin muilla identiteeteillä. Tällaisille ihmisille on merkittävämpää se, että he muuttavat Kyrönmaan sisällä kuin muuttavat johonkin tiettyyn Kyrönmaan kuntaan. Tällainen kehitys yhtenäistäisi Kyrönmaan seutukuntaa ja loisi sitä kautta mahdollisuudet vaivattomalle kuntaliitokselle. Kuten sanottiin, vastausmäärät kolmen eri identiteetin kesken jakaantuivat erittäin tasaisesti. Kuntaliitoksen kannalta ongelmallisimpia tapauksia ovatkin ehkä sellaiset henkilöt, jotka samaistuvat asuinkuntaansa, koska

heidän omaa kuntaansa kohtaan tuntema kiintymys voi aiheuttaa vastustusta kuntaliitosprosessiin liittyviä muutoksia vastaan. Kuntaliitoksen puolella ovat todennäköisemmin enemmän Kyrönmaahan, Pohjanmaahan ja länsisuomalaisuuteen samaistuvat ja ne, jotka eivät samaistu mihinkään näistä alueista. On huomioitava eräs yksityiskohta, joka on saattanut vaikuttaa vastauksiin. Ihmiset saattavat kokea pohjanmaalaisuuden laajemmin kuin pelkkänä hallinnollisena alueena. Hallinnolliset alueet ja ihmisten käsitykset eivät aina kohtaa.

Ne, joiden muuttopäätökseen samaistuminen vaikutti, muuttivat todennäköisesti siihen kuntaan, johon tuntevat samaistuvansa. On syytä analysoida tätä asiaa tarkemmin. Niistä, jotka tuntevat samaistuvansa johonkin Kyrönmaan kuntaan, muutti 18 Laihialle, 11 Vähäänkyröön ja kahdeksan Isoonkyröön. Tämän jakauman perusteella Laihia vetää puoleensa eniten muuttaneita samaistumisen avulla. Laihian identiteetti on tunnetusti vahva. Se perustuu nuukuuteen, joka yhdistetään laihialaisuuteen. Laihia on myös Isoakyröä ja Vähääkyröä vahvempi kunta niin asukasluvun kuin elinkeinorakenteenkin perusteella. Näistä tekijöistä johtuva Laihian vahva itsenäisyyden tunne saattaa olla ongelma kuntaliitokselle. Isollakyröllä ja Vähälläkyröllä on enemmän yhteistä keskenään kuin Laihian kanssa johtuen samankaltaisista nimistä ja yhteisestä historiasta. Kyrön kunnat ovat myös asukasluvultaan lähes yhtä suuria, kun Laihialla asuu selvästi enemmän ihmisiä kuin kummassakaan Kyrön kunnassa. On kuitenkin selvää, että Laihialla on enemmän yhteistä Vähäänkyrön kuin Isonkyrön kanssa. Tämä ei johdu pelkästään näiden kuntien naapuruudesta, vaan niiden elinkeinorakenne muistuttaa enemmän toisiaan kuin Isonkyrön vastaava. Kuitenkin se asia, joka yhdistää näitä kuntia tällä hetkellä eniten on vahva suuntautuminen Vaasaan. Isokyrö puolestaan on vahvimmin alkuperäistä Etelä-Pohjanmaata. Tämän vuoksi Isollakyröllä on yhä lujat siteet Seinäjokeen. Tämä on ollut Kyrönmaan mahdollisen kuntaliitoksen vaikeimpia ongelmia. Tutkimustulosten perusteella Laihian ja Vähäänkyrön identiteetit vetävät ihmisiä voimakkaammin näihin kuntiin kuin Isonkyrön identiteetti.

Edellisen kappaleen johtopäätökset saavat vahvistuksen, kun tutkitaan niiden muuttaneiden jakaumaa, jotka kertoivat kyrönmaalaisuuden vaikuttaneen muuttopäätökseen. Jo sana kyrönmaalainen viittaa enemmän Isoonkyröön ja

Vähäänkyröön kuin Laihiaan, vaikka nimitys tarkoittaa näiden kolmen kunnan muodostamaa seutukuntaa. On siis varmaa, että isokyröläiset ja vähäkyröläiset tuntevat samaistuvansa keskimäärin enemmän seutukuntaansa kuin laihialaiset. Niistä, jotka samaistuvat Kyrönmaahan, muutti 14 Isoonkyröön, 13 Vähäänkyröön ja kahdeksan Laihialle. Tämä jakauma on juuri sellainen kuin oli syytä olettaa. Kuntaliitosprosessiin on liittynyt hankalia ongelmia erityisesti uuden kunnan nimen valinnassa. Esimerkiksi Alahärmän, Kauhavan, Korttesjärven ja Ylihärmän kuntaliitoksen jälkeen uuden kunnan nimeksi otettiin Kauhava. Tämä herätti närkästystä kuntalaisissa, jotka olisivat toivoneet alueen yhteisen kulttuurihistorian vaikuttaneen enemmän nimen valinnassa. Aluettahan yhdistää härmäläisyys, jonka perusteella uusi nimi olisi voinut olla Härmä. Ehkä myös Härmänmaa olisi ollut hyvä vaihtoehto uudeksi nimeksi, sillä se oli entisen seutukunnan nimi, johon kuului suurin osa uuden Kauhavan kunnista. Nimellä saattaa olla yllättävän paljon merkitystä ihmisille. Sen valintaa voidaan pitää jopa osoituksena siitä, että demokratia toimii. Usein kuntaliitoksen suurin ja vahvin kunta saa ylivoimaisen nimeä valitessa. Näin ei välttämättä tarvitsisi olla. Niinpä Kyrönmaa-nimi on erityisesti laihialaisille epäilyttävä. Jos Kyrönmaan kuntaliitos tapahtuu, on sen yhteydessä syytä miettiä tarkasti uuden kunnan nimi. Eihän nimi miestä pahenna, eikä varmasti kuntaakaan. Silti sillä saattaa olla merkitystä alueen yleiselle ilmapiirille, joka tulisi olla uudessa kunnassa mahdollisimman tasavertainen ja positiivinen.

Niistä, jotka samaistuvat Pohjanmaahan, muutti eniten Vähäänkyröön (16) ja toiseksi eniten Laihialle (13). Isoonkyröön heitä muutti vähiten (7). Myös tämä tulos vahvistaa johtopäätöksiä. Isoonkyrön mainittiin olevan entistä Etelä-Pohjanmaata, mistä johtuen se tasapainoilee eteläpohjanmaalaisuuden ja pohjanmaalaisuuden välillä. Sen sijaan Laihia ja Vähäkyrö tuntevat samaistuvansa selvästi enemmän Pohjanmaahan, johon ne ovat pitkään kuuluneet. Myös kuntien suuntautuminen Vaasaan vahvistaa tätä pohjalaisuuteen samaistumista.

On vielä selvitettävä niiden vastaajien lukumäärä, jotka kertoivat samaistumisen johonkin kysytyistä alueista vaikuttaneen muuttopäätökseen. 11 näistä muutti Laihialle, yhdeksän Vähäänkyröön ja kahdeksan Isoonkyröön. Niistä, jotka eivät olleet asiasta varmoja, muutti kolme Laihialle, kaksi Vähäänkyröön ja ei yhtäkään Isoonkyröön.

Tämäkin jakauma viittaa siihen, mitä muutaman edellisen kappaleen aikana on päätelty: Laihialle muutetaan enemmän identiteetin vuoksi. Tulosten erot ovat kuitenkin pienemmät kuin mitä samaistumisen ja muutonsuunnan perusteella voisi päätellä. Kuitenkin ne, jotka eivät osaa sanoa mielipidettään asiaan, muuttivat Laihialle tai Vähäänkyröön eivätkä Isoonkyröön. Jos heidät lasketaan mukaan niihin, joiden muuttopäätökseen samaistuminen vaikuttaa, lopullinen tulos on se, että Laihialle muutti 14, Vähäänkyröön 11 ja Isoonkyröön kahdeksan sellaista henkilöä. Mielipiteestään epävarmojen laskeminen mukaan niihin, joiden muuttopäätökseen samaistuminen vaikutti, voidaan perustella. Jos muuttaja ei ole varma samaistumisen vaikutuksesta, niin silloin hän todennäköisesti ainakin alitajuisesti antoi samaistumisen vaikuttaa jossain määrin muuttopäätökseen. Vaikka henkilö olisi samaistumisen vaikutuksesta epävarma, niin kiintymys omaan kuntaan voi olla se ratkaiseva lopullinen tekijä, jonka perusteella muuttopäätös kääntyi entisen kotikunnan puoleen. Tästä samasta syystä analysoitiin aikaisemmin samaistumisalueen ja muuton suunnan välinen yhteys. Yksittäinen henkilö voi kieltää samaistumisen vaikutuksen muuttopäätökseen, mutta hän silti kertoo samaistuvansa johonkin kuntaan ja muuttaa sinne. Tällainen alitajuinen kotiseudun suosiminen voi olla joskus se ratkaiseva viimeinen tekijä, jonka perusteella muutetaan kotikuntaan toisen kunnan sijasta.

Yhteenvetona on sanottava, että kuntaliitosprosessin vaikeimmat ongelmat eivät liity identiteettiin. Suurin osa vastanneista oli sitä mieltä, että samaistuminen ei vaikuttanut muuttopäätökseen. Identiteetillä ja siihen liittyvillä tekijöillä on kuitenkin pientä vaikutusta muuttopäätökseen, joka heijastuu kuntaliitosprosessin ongelmiin. Kuntaliitoksesta päätettäessä identiteetin kaltaisia tekijöitä ei saa unohtaa, vaikka ne eivät olisikaan pahimpia ongelmia.

Eläkepomme

Eläkepommilla arveltiin olevan vaikutusta muuttoliikkeen luonteeseen siten, että seutukuntien sisäisessä muutossa muuttaneiden eläkeläisten lukumäärä nousisi. Tämän tutkimuksen perusteella eläkeläiset eivät kuitenkaan muuta yhtään sen aktiivisemmin seutukunnan sisällä kuin muut. On kuitenkin syytä määrittää syyt, joita eläkeläiset

pitivät tärkeinä muuttopäätöstä tehdessään. Näin heidän muuttajaprofiilista pystytään määrittelemään. Sen perusteella voidaan arvioida, vaikuttavatko eläkeläisten muuttoon seutukunnan sisällä jotkut tietyt erityispiirteet.

Eläkeläisistä suurin osa ei pitänyt opiskelua, koulun läheisyyttä tai työtä lainkaan merkittävänä syynä muuttopäätökseen. Ainoastaan yksi vastanneista piti työtä erittäin tärkeänä. Myös vaihtelun halua pidettiin vähäpätöisenä syynä. Ainoastaan yksi piti sitä jossain määrin ja yksi erittäin tärkeänä. Luonnon läheisyys oli yhden mielestä erittäin paljon vaikuttanut tekijä. Yksi vastaajista oli sitä mieltä, että luonnon läheisyys vaikutti paljon. Yksi vastanneista arvioi sen vaikuttaneen vähän. Paluu vanhalle kotiseudulle sai yllättävän vähän kannatusta eläkeläisten keskuudessa. Yksi vastanneista piti sitä erittäin paljon ja kaksi jossain määrin vaikuttaneena tekijänä. On mahdollista, että kyselyyn vastanneet eläkeläiset eivät olleet alun perin kotoisin Kyrönmaalta, jolloin paluu vanhalle kotiseudulle ei vaikuttanut muuttopäätökseen. Asuminen vaikutti myös eläkeläisten muuttoon. 4/11 piti sitä erittäin tärkeänä tekijänä. Toisaalta loput olivat sitä mieltä, että se ei vaikuttanut lainkaan. Tärkeimmäksi syyksi eläkeläisten muuttoon seutukunnan sisällä paljastuivat perhesyyt. Kolme vastanneista piti tätä syytä erittäin paljon, yksi paljon, kolme jonkin verran ja yksi vähän vaikuttaneena tekijänä muuttopäätökseen.

Kaikki eläkeläiset arvioivat, että työpaikkojen tarjonta, palkkataso ja poliittiset syyt eivät vaikuttaneet muuttopäätökseen yhtään. Myös uskonnolliset tai muut yhteisöt saivat vähän kannatusta. Yksi eläkeläinen piti yhteisöjä paljon ja yksi jonkin verran muuttopäätökseen vaikuttaneena tekijänä. Yksi eläkeläinen arvioi kunnallisveron suuruuden erittäin paljon ja yksi paljon muuttopäätökseen vaikuttaneeksi tekijäksi. Tulosten perusteella on huomattavissa kolme tekijää, joiden vaikutus oli edellä mainittuja merkittävämpi. 5/11 eläkeläisestä piti niitä ainakin vähän muuttopäätökseen vaikuttaneena tekijänä, ja nämä saivat vielä korkeampia arvoja kuin edelliset tekijät. Nämä syyt ovat asuntojen hintataso, asuntotonttien tarjonta tai ihanteellinen sijainti ja kaupungin läheinen sijainti. Asuntojen hintataso merkitsi erittäin paljon kahdelle, jonkin verran kahdelle ja vähän yhdelle. Asuntotonttien tarjonta tai ihanteellinen sijainti oli suunnilleen yhtä tärkeä tekijä kuin asuntojen hinnat, sillä eläkeläisistä kaksi piti sitä

jonkin verran, yksi paljon ja kaksi erittäin paljon vaikuttaneena tekijänä. Kaupungin läheistä sijaintia piti erittäin paljon merkinneenä tekijänä yksi, paljon kaksi ja jonkin verran kaksi eläkeläistä. Eläkeläisten muuttoon vaikuttivat eniten kunnallispalvelujen laatu ja monipuolinen elinkeinorakenne. 7/11 eläkeläisestä piti näitä tekijöitä ainakin vähän muuttopäätökseen vaikuttaneina. Eläkeläisistä kolme piti monipuolista elinkeinorakennetta erittäin paljon, yksi paljon ja kolme jonkin verran muuttopäätökseen vaikuttaneena tekijänä. Kunnallispalvelujen laatua piti puolestaan kolme paljon, kolme jonkin verran ja yksi vähän vaikuttaneena tekijänä.

Eläkeläisten samaistuminen poikkesi hieman kaikkien vastanneiden jakaumasta. 9/11 eläkeläisestä tunsi samaistuvansa ainakin johonkin kysytyistä alueista. Viisi vastanneista tunsi tämän alueen olevan Kyrönmaa, kaksi joku Kyrönmaan kunnista ja kaksi sen olevan Pohjanmaa. Kaksi vastanneesta ei tunne samaistuvansa yhteenkään näistä alueista. Eläkeläisistä 4/11 koki alueeseen samaistumisen vaikuttaneen jollain tavalla muuttopäätökseen. Yksi ei osannut sanoa mielipidettään ja kuusi ei arvellut samaistumisen vaikuttaneen muuttopäätökseen.

Tulosten perusteella voidaan antaa varovaisia arvioita eläkeläisten alueellisen muuttamisen piirteistä. Näyttää siltä, että eläkeläiset samaistuisivat hieman enemmän asuinalueeseensa kuin muut ammattiluokat keskimäärin. Tämä saattaa vaikuttaa hieman teoriassa arveltuun ilmiöön, jonka mukaan eläkeläiset muuttavat seutukunnan sisällä enemmän. On myös mahdollista, että eläkeläiset eivät halua muuttaa pitkiä matkoja iän tuomien esteiden vuoksi, jolloin lähimuutto korostuu. Perhesyyt olivat kuitenkin eläkeläisten mukaan tärkein tekijä, joka vaikutti muuttopäätökseen. Useimmat muuttivat lähelle lapsiaan tai sukulaisiaan. Tämä lienee yksi syy eläkeläisten uskottuun aktiivisuuteen seutukunnan sisäisessä muuttoliikkeessä. Monet eläkeläiset muuttavat lähikuntiin, joissa heidän sukulaisiaan usein asuu.

Kunnallispalvelujen laatu ja monipuolinen elinkeinorakenne ovat syyt, jotka olivat eläkeläisille tärkeimpiä. Eläkeläisistä 7/11 oli muuttanut Laihialle, kaksi Isoonkyröön ja kaksi Vähäänkyröön. Myös muista muuttajista moni oli siirtynyt asumaan Laihialle sen parempina pidettyjen kunnallispalvelujen ja monipuolisemman elinkeinorakenteen

vuoksi. Niinpä eläkeläisetkin muuttivat Laihialle paitsi perhesyiden niin myös kunnan elinvoimaisuuden vuoksi. On loogista, että lähialueella muuttava eläkeläinen siirtyy asumaan parhaat palvelut omaavaan kuntaan, jossa on mukavaa viettää eläkepäiviä. Laihia on juuri tällainen kunta Kyrönmaalla. Hyvät palvelut, perhesyyt ja lähimuutto aiheuttavat eläkeläisten muuton seutukunnan sisällä. Eläkeikäisten ihmisten lisääntyvä lukumäärä ei ole kuitenkaan vielä lisännyt eläkeläisten muuttamista. Tulevaisuudessa se voi kuitenkin jo näkyä tutkimuksissa.

5.7. Muuttajaryhmät

Tutkimuksen tietojen pohjalta on mahdollista muodostaa tiettyjä muuttajaryhmiä, joiden muuton jakauman perusteella voidaan etsiä lisää syitä Kyrönmaan muuttoliikkeeseen. Muuttajia voidaan luokitella tutkimuksessa käytettyjen viiden taustamuuttujan perusteella. Nämä taustamuuttajat ovat ikä, sukupuoli, ammatti, koulutus ja siviilisääty.

Iän vaikutus muuton syihin

Aiemmin selvitettiin eläkeläisten muuton syyt. Tässä yhteydessä on tarkoitus tarkastella ikää hieman laajemmin. Erityisesti kiinnitetään huomiota siihen, vaikuttivatko eri-ikäisten muuttajien muuton syihin eri tekijät ja onko iällä merkitystä muuttoliikkeen jakaumaan kuntien välillä. Jaetaan muuttajat ensin jonkinlaisiin ryhmiin tarkastelun helpottamiseksi. Pidetään nuorina muuttajina 16–29-vuotiaita, ”keski-ikäisinä” 30–49-vuotiaita ja iäkkäämpinä yli 50-vuotiaita. Jako on erittäin karkea ja se ei perustu mihinkään ikäryhmiä jaottelevaan sääntöön.

Nuoria henkilöitä muutti selvästi eniten Vähäänkyröön (29). Isoonkyröön (14) ja Laihialle (12) heitä muutti huomattavasti vähemmän. Yli 30–49-vuotiaita muutti eniten Laihialle (17). Isoonkyröön heitä muutti 13 ja Vähäänkyröön 10. Laihialle muutti myös eniten iäkkäitä ihmisiä (14). Isoonkyröön iäkkäitä puolestaan muutti yhdeksän. Vähäänkyröön heitä muutti vähiten (5). Selvimmät erot muuton jakaumassa ovat nuorten ja iäkkäämpien muutossa. Vähäänkyröön muuttaa eniten nuoria, ja Laihia on

puolestaan iäkkäämpien suosituin muuttokohde. Laihialle on muuttanut myös eniten keski-ikäisiä.

Työn merkitys muuttopäätöksessä oli merkittävämpää nuorille ja keski-ikäisille kuin iäkkäimmille. 13/55 nuoresta piti työtä paljon tai erittäin paljon muuttopäätökseen vaikuttaneena tekijänä. Vastaavat luvut keski-ikäisille ovat 10/40. Yli 50-vuotiaista vain 2/28 piti työtä näin tärkeänä. 14 %:lle vanhimmasta ikäluokasta työllä oli ainakin vähän merkitystä. Nuorille (45 %) ja keski-ikäisille (48 %) merkitys oli tällä tavalla mitattuna paljon suurempi. Tämä tulos on odotettu ja lienee sama riippumatta siitä, että tarkastellaanko seudullista vai kaupunkeihin kohdistuvaa muuttoliikettä. Keski-ikäisille työllä oli siis eniten merkitystä.

Opiskelulla on kyselyn mukaan todettu olleen erittäin vähäistä merkitystä muuttopäätökseen. Se ei ole tärkeä tekijä yhdenkään ikäluokan muuttopäätöksessä. Opiskelulla ei ollut lainkaan merkitystä yhdellekään yli 50-vuotiaalle henkilölle. Sillä on merkitystä vain 15 %:lle nuorista ja 10 %:lle keski-ikäisistä. Jakauma ikäluokkien kesken on oletettu, ja opiskelun vähäinen merkitys seudullisessa muuttoliikkeessä on tullut jo selväksi.

Asuminen on suhteessa merkittävämpi muuttopäätökseen vaikuttava tekijä nuorille ja keski-ikäisille kuin yli 50-vuotiaille. Nuoret pitävät asumista kaikkein merkittävimpanä, sillä heistä 87 % arvio sen vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen. Keski-ikäisistä vastaavasti 83 % vastasi samalla tavalla. Iäkkäät jakautuvat selvästi niiden kesken, jotka pitävät asumista erittäin tärkeänä (43 %) ja jotka eivät pidä sitä lainkaan merkittävänä (50 %) tekijänä. Asumisella on kuitenkin paljon merkitystä jokaiselle iästä huolimatta.

Vaihtelunhalu osoittautui aiemmin jossain määrin merkittäväksi muuttopäätökseen vaikuttaneeksi tekijäksi. Nuorilla vaihtelunhalulla oli eniten merkitystä, sillä heistä 49 % piti sitä ainakin vähän muuttopäätökseen vaikuttaneena tekijänä. Näin arveli keski-ikäisistä puolestaan 33 %. Iäkkäistä vastaavasti 18 % arvioi samalla tavalla. Tulos on erittäin oletettu, sillä nuoret ovat vaihtelunhaluisempia kuin iäkkäämmät.

56 % nuorista, 45 % keski-ikäisistä ja 43 % iäkkäistä piti perhesyitä ainakin vähän muuttopäätökseen vaikuttaneena tekijänä. Nuorille perhesyillä on eniten merkitystä. Tämä on oletettua, koska nuoret usein muuttavat ensimmäiseen asuntoon puolisonsa kanssa. Iäkkäille henkilöille perhesyyt olivat kuitenkin tärkein muuton syy. Vastaavia tuloksia saatiin jo aiemmin eläkeläisten muuton syitä pohdittaessa.

Paluu vanhalle kotiseudulle oli suhteessa merkittävin muuton syy keski-ikäisille, joista 40 % arvioi tämän syyn vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen. Nuorista vastaavasti 29 % ja iäkkäistä 25 % oli sitä mieltä. Keski-ikäisiä oli myös eniten niiden joukossa, jotka pitivät paluuta vanhalle kotiseudulle erittäin merkittävänä tekijänä. Paluu vanhalle kotiseudulle on hyvin psykologinen tekijä, jonka merkitys korostuu iän kertyessä. Nuoret pyrkivät muuttamaan pois kotiseudulta, kun taas keski-ikäiset ja iäkkäämmät puolestaan haluavat takaisin kotiseudulle. Kyselyn tulokset eivät kuitenkaan osoita juuri tätä yhteyttä, sillä nuorille kotiseudulle paluu on suhteessa merkittävämpää kuin vanhimmalle ikäluokalle. Keski-ikäisissä herää usein voimakas vakiintumisen tarve. Tästä johtuu tätä ikäluokkaa edustavien kaipuu saada oma perhe, asunto ja vakituinen työ. Tähän vakiintumiseen voi liittyä myös paluu vanhalle kotiseudulle, mikäli se on elämäntilanteen kannalta mahdollista.

Luonnon läheisyys oli suhteessa merkittävin muuttopäätökseen vaikuttanut tekijä nuorille. Heistä 69 % piti tätä tekijää ainakin vähän muuttopäätökseen vaikuttaneena. Vastaava osuus keski-ikäisillä oli 68 % ja iäkkäillä 43 %. Ero nuorten ja keski-ikäisten välillä on tällä tavalla tarkasteltuna pieni, mutta nuorissa oli enemmän niitä henkilöitä, jotka arvioivat luonnon läheisyyden vaikuttaneen paljon tai erittäin paljon muuttopäätökseen. Toisaalta keski-ikäisten ikäluokassa oli suhteessa enemmän niitä, joiden muuttopäätökseen luonnon läheisyys vaikutti paljon tai erittäin paljon. Luonnon läheisyys on tutkimuksessa merkittävimpiä muuttopäätökseen vaikuttavia tekijöitä. Sillä oli paljon merkitystä niin nuorilla kuin keski-ikäisillekin, ja myös iäkkäämmille ihmisille tämä tekijä merkitsi huomattavasti.

Koulun läheisellä sijainnilla oli eniten merkitystä keski-ikäisten muuttopäätökseen.

Heistä 50 % arvioi tämän tekijän vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen. Nuorista näin arvioi 40 %. Keski-ikäisiä oli sekä kokonaismäärältään että suhteellisesti enemmän niiden joukossa, jotka pitivät koulun läheistä sijaintia paljon tai erittäin paljon muuttopäätökseen vaikuttaneena tekijänä. Iäkkäistä kaikki pitivät koulun läheistä sijaintia täysin merkityksettömänä tekijänä. Perheen perustaneita ja kouluikäisten lasten vanhempia on paljon keski-ikäisten ikäluokassa, mikä selittää tätä tulosta. Iäkkäiden vastausten jakauma ei ole yllätys, sillä heillä on hyvin harvoin kouluikäisiä lapsia.

Keski-ikäiset pitivät kunnallisveron suuruutta suhteessa hieman tärkeämpänä tekijänä kuin nuoret ja iäkkäät. Keski-ikäisistä 20 % piti kunnallisveron suuruutta ainakin vähän muuttopäätökseen vaikuttaneena tekijänä, kun nuorista näin arveli 13 % ja iäkkäistä 18 %. Nuorissa tosin oli enemmän niitä henkilöitä, jotka arvioivat kunnallisveron vaikuttaneen paljon muuttopäätökseen. Toisaalta keski-ikäisissä oli enemmän niitä henkilöitä, joiden mukaan kunnallisveron suuruus vaikutti jonkin verran tai vähän. Tässä yhteydessä tulokset jakaantuivat hyvin tasaisesti, eikä selvää eroa ikäluokkien kesken voida tehdä. On kuitenkin muistettava, että kunnallisvero oli vähäpätöisimpiä syitä muuttopäätökseen.

Nuorille kunnallispalvelujen laatu oli muuttopäätöksen kannalta tärkeämpi tekijä kuin keski-ikäisille ja iäkkäille. 55 % nuorista piti tätä tekijää ainakin vähän muuttopäätökseen vaikuttaneena, kun keski-ikäisistä sitä mieltä oli 45 % ja iäkkäistä 39 %. Keski-ikäisistä useampi tosin piti kunnallispalveluja erittäin paljon merkinneenä syynä muuttopäätökseen. Painoarvojen perusteella kunnallispalvelujen laatu oli kuitenkin merkittävämpää nuorille. Kunnallispalvelut ovat tärkeitä jokaiselle ikäluokalle. Nuorille ja keski-ikäisille merkittävämpiä lähipalveluita ovat omaan ja lasten terveyteen liittyvät palvelut ja erilaiset sosiaalipalvelut. Iäkkäille ihmisille oman terveydenhoidon lisäksi merkitystä on varmasti vanhusten hoidolla.

Monipuolinen elinkeinorakenne oli jokaisella ikäluokalla myös tärkeä tekijä. Iäkkäille se kuitenkin on tulosten perusteella merkittävin. 54 % iäkkäistä arvioi sen vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen. Nuorista näin arvioi puolestaan 53 % ja keski-ikäisistä 45 %. Suhteessa kunkin ikäluokan vastanneiden lukumäärään iäkkäät olivat useimmiten

sitä mieltä, että tämä tekijä vaikutti jonkin verran tai erittäin paljon muuttopäätökseen. Keski-ikäisten vastaukset muodostivat samanlaisen jakauman. Nuorten vastaukset sen sijaan painottuivat niihin, joiden mielestä monipuolinen elinkeinorakenne vaikutti vähän muuttopäätökseen. Näin ollen sekä iäkkäissä että keski-ikäisissä on enemmän niitä henkilöitä, joille elinkeinorakenteen monipuolisuudella oli suhteessa enemmän merkitystä. Nuoret ovat aktiivisia ja paikasta toiseen liikkuvia ihmisiä, jonka vuoksi elinkeinorakenteen monipuolisuus ei ole heille välttämättä niin tärkeää kuin keski-ikäisille. Keski-ikäiset pyrkivät pikemminkin vakiintumaan tietylle seudulle, jolloin erityisesti hyvät lähipalvelut korostuvat. Näiden lähipalveluiden merkitys korostuu entisestään iäkkäiden kohdalla. Iän tuomat muutokset aktiivisuudessa ja fyysisessä kunnossa asettavat rajoituksia, jonka vuoksi palveluita ei haluta hakea liian kaukaa.

Asuntojen tarjonta tai ihanteellinen sijainti oli keski-ikäisille merkittävin muuttopäätökseen vaikuttanut tekijä: 70 % keski-ikäisistä arvio sen vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen, ja 55 % mielestä vaikutusta oli paljon tai erittäin paljon. Nuorilla vastaavat prosentuaaliset osuudet olivat 67 % ja 44 %. Iäkkäistä 50 % arvioi tämän tekijän vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen ja 32 % arvioi sen vaikuttaneen paljon tai erittäin paljon. Asuntojen tarjonta tai ihanteellinen sijainti kuuluu myös niihin muuton syihin, jotka vaikuttavat paljon iästä riippumatta. Kuitenkin keski-ikäiset ja nuoret välittävät asuntotonttien saatavuudesta vieläkin enemmän kuin iäkkäät. Vakiintumisen halua voidaan pitää tässäkin yhteydessä syynä siihen, että keski-ikäiset pitävät asuntojen tarjontaa suhteessa hieman tärkeämpänä tekijänä kuin nuoret. Nuorethan eivät välttämättä etsi vielä pysyvää asuintonttia toisin kuin keski-ikäiset, joille vakituisen asunnon löytäminen on ajankohtaisempaa.

Nuorten ja keski-ikäisten arviot asuntojen hintatason vaikutuksesta muuttopäätökseen jakaantuivat tasaisesti. Nuorissa oli suhteessa hieman enemmän niitä, jotka arvioivat asuntojen hintojen vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen, mutta keski-ikäisistä useampi arvioi tämän syyn vaikuttaneen paljon tai erittäin paljon. Asuntojen hintatason voidaan sanoa olleen keski-ikäisille ja nuorilla lähes yhtä tärkeä muuton syy. Asuntojen hintataso kiinnostaa jokaista ikäpolvea. Myös iäkkäät pitävät hintatasoa merkittävänä syynä muuttoon, mutta suhteessa se oli heille selvästi vähemmän tärkeä kuin näille

kahdella muulle ikäluokalle.

Työpaikkojen tarjonta oli suhteessa merkittäväntä keski-ikäisille. Heistä 33 % arvioi sen vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen, kun nuorista 31 % ja iäkkäistä 7 % arvio samalla tavalla. 10 % keski-ikäisistä arvioi tällä tekijällä olleen vaikutusta paljon tai erittäin paljon. Nuorista tätä mieltä oli 5 %. Iäkkäistä yksikään ei pitänyt työpaikkojen tarjontaa näin merkittävänä. Iäkkäiden arviot ovat ymmärrettäviä. Työpaikkojen tarjonta ei päässyt tutkimuksen tärkeimpien muuton syiden joukkoon. Tällä tekijällä on kuitenkin odotetusti enemmän merkitystä keski-ikäisille, koska he ovat parhaassa työiässä.

Yksikään ikäluokka ei pitänyt palkkatasoa merkittävänä syynä muuttopäätökseen. Keski-ikäiset pitivät sitä kuitenkin suhteessa hieman tärkeämpänä kuin nuoret. Iäkkäistä vain 1/28 arvioi palkkatason vaikuttaneen muuttopäätökseen ainakin vähän. Iäkkäistä suurin osa odottelee eläkkeelle siirtymistä, eikä heitä välttämättä enää kiinnosta nostaa tulotasaan. Sen sijaan nuorille ja keski-ikäisille palkkatasolla on suhteessa enemmän merkitystä.

Poliittiset syyt olivat yksi vähiten muuttopäätökseen vaikuttaneista tekijöistä. Tämä koskee jokaista ikäluokkaa. Iäkkäistä vain 1/28:sta ja keski-ikäisistä 1/40 arvioi sen vaikuttaneen muuttopäätökseen ainakin vähän. Nuorista 6/55:stä (11 %) arvio vastaavasti. Poliittiset syyt vaikuttavat suhteessa vähän enemmän nuorten kuin keski-ikäisten tai iäkkäiden muuttopäätökseen.

Uskonnolliset tai muut yhteisöt olivat muuton syynä hieman merkittävämpiä keski-ikäisille ja iäkkäille kuin nuorille. Keski-ikäisten joukossa on kaksi henkilöä, jotka arvioivat yhteisöjen vaikuttaneen muuttopäätökseen erittäin paljon. Iäkkäissä tällaisia henkilöitä on yksi. Nuorista yksikään ei arvioinut yhteisöjen vaikuttaneen näin paljon. Iäkkäissä oli lisäksi kaksi henkilöä, jotka arvioivat yhteisöjen vaikuttaneen jonkin verran muuttopäätökseen. Nuorista neljä arvioi yhteisöillä olleen vaikutusta muuttopäätökseen. Nämä kaikki neljä pitivät vaikutusta vähäisenä. Näiden tulosten perusteella on vaikea tehdä johtopäätöksiä ikäluokkien eroista tämän tekijän kohdalla.

Jokaisesta ikäpolvesta löytyy varmasti henkilöitä, joille yhteisöt ovat viihtyvyyden kannalta tärkeitä. Niiden vaikutus muuttopäätökseen on vain vähäistä. Ehkä vielä vähäisempää se on nuorille kuin heitä vanhemmille ikäpolville.

Kaupungin läheinen sijainti on merkittävää jokaiselle ikäluokalle. Kuitenkin nuoret ja keski-ikäiset pitävät sitä tärkeämpänä kuin iäkkäät. Nuorista 71 % arvioi kaupungin läheisen sijainnin vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen, kun keski-ikäisistä näin arvioi 68 % ja iäkkäistä 43 %. Keski-ikäiset puolestaan arvioivat kaupungin läheisen sijainnin vaikuttaneen paljon tai erittäin paljon muuttopäätökseen useammin kuin nuoret, sillä keski-ikäisistä 33 % oli sitä mieltä, kun nuorista vastaavalla tavalla vastasi 24 %. Iäkkäistä näin arvioi 18 %. Nuoret ja keski-ikäiset viettävät paljon aktiivisempaa elämää, jonka vuoksi kaupungin läheinen sijainti monipuolisine palveluineen korostuu näillä ikäluokilla iäkkäitä enemmän. Keski-ikäisille tämä tekijä oli jopa hieman merkittävämpi kuin nuorille. Kaupungin läheinen sijainti on tärkeää erityisesti niille, jotka käyvät töissä tai opiskelemassa lähellä sijaitsevassa kaupungissa. Vaasassa työssäkävivistä 81 % ja opiskelijoista kaikki pitivät kaupungin läheistä sijaintia ainakin vähän muuttopäätökseen vaikuttaneena tekijänä. Myös todella suuri osuus näistä molemmista työluokista piti kaupungin läheistä sijaintia paljon tai erittäin paljon muuttopäätökseen vaikuttaneena tekijänä.

Ammatin vaikutus muuton syihin

Opiskelijat ja työntekijät muuttavat eniten työn takia. Opiskelijoista 60 % ja työntekijöistä 52 % ilmoitti työn vaikuttaneen muuttopäätökseen ainakin vähän. Lisäksi työ vaikutti yli 40 % ylempien toimihenkilöiden, alemmien toimihenkilöiden ja palvelu- tai myyntityöntekijöiden muuttopäätökseen. Opiskelijoista peräti 4/10 vastasi työn vaikuttaneen muuttopäätökseen paljon tai erittäin paljon. Työntekijöistä näin arvioi 22 %. Ylemmistä toimihenkilöistä alle kolmannes, alemmista toimihenkilöistä neljännes ja palvelu- tai myyntityöntekijöistä viidennes arvioi vastaavalla tavalla. Työ vaikutti kaikkein vähiten työttömien, eläkeläisten ja yrittäjien muuttopäätökseen. Opiskelijoille ja työntekijöille työ oli luonnollisesti suhteessa tärkeämpi muuton syy kuin muille ammattiluokille. Opiskelijat todennäköisesti olivat muuttaneet lähemmäksi

opiskelupaikkaansa ja työläiset puolestaan siirtyneet asumaan lähemmäs työpaikkakuntaansa.

Erityisesti ylemmät, mutta myös alemmat toimihenkilöt muuttavat työn takia useimmin kaupungeissa, joissa on runsaammin toimistotyötä tarjolla kuin pienissä Kyrönmaan kaltaisissa kunnissa. Eläkeläisten muuttoon työllä oli lähes mitätön vaikutus, eiväthän he ole yleensä enää mukana työelämässä. Sen sijaan työttömien työlle antama vähäinen merkitys oli pieni yllätys. Teorian mukaan työttömät ovat opiskelijoiden jälkeen aktiivisin muuttava sosiaaliryhmä. Työttömät muuttavat usein nimenomaan työn takia toiseen kuntaan. Seutukunnan sisällä tämä muuttajaryhmä ei ole kyselyn tulosten mukaan niin aktiivinen kuin kaupungin sisällä tai kaupunkiin muutettaessa. Tähän vaikuttaa seutukuntien pienemmät työmarkkinat. Yrittäjien näkökulmasta työn vähäinen arvostus muuttopäätöksen kannalta on ymmärrettävää. Yrittäjä on sidottu omaisuuteensa, joka samalla tarjoaa hänelle työn. Siksi muuttaminen ei ole mahdollista työn takia.

Opiskelun vaikutus muuttopäätökseen oli vähäinen muille paitsi opiskelijoille. Opiskelijoille opiskelulla oli kuitenkin suuri merkitys muuttopäätökseen. 8/10 opiskelijasta arvioi opiskelun vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen. 6/10 opiskelijasta puolestaan arvioi opiskelun vaikuttaneen paljon tai erittäin paljon muuttopäätökseen. Vaikka opiskelun merkitys Kyrönmaan sisäiseen muuttoliikkeeseen onkin yksittäisenä tekijänä vähäinen, niin opiskelijalle opiskelulla oli suuri vaikutus muuttopäätökseen. Todennäköisesti opiskelijat olivat muuttaneet lähemmäs Vaasaa, jossa on tarjolla monipuolisesti opiskelupaikkoja.

Kolme ammattiluokkaa, joiden muuttopäätökseen asuminen vaikutti eniten, olivat ylemmät toimihenkilöt, työläiset ja opiskelijat. Ei ole kuitenkaan järkevää tehdä liian yleistäviä johtopäätöksiä ammattiluokista ja asumisen merkityksestä muuttopäätökseen, koska asuminen merkitsee jokaiselle ammattiluokalle paljon. Ainoastaan eläkeläisille asumisella oli jonkin verran vähäisempi merkitys muuttopäätöksen kannalta kuin muille ammattikunnille. Eläkeläisten muuttopäätökseen vaikuttivat eniten perhesyyt. Näin ollen monet muut tekijät asuminen mukaan lukien jäävät merkitykseltään

vähäisemmiksi.

Vaihtelunhalu vaikutti eniten opiskelijoiden, työttömien ja maanviljelijöiden muuttopäätökseen. Maanviljelijöitä tosin vastasi vain kolme, joista kaksi vastaajaa arvioi vaihtelunhalun vaikuttaneen muuttopäätökseen paljon tai erittäin paljon. Kaikkein vähiten vaihtelunhalu vaikutti yrittäjien, eläkeläisten ja ylempien toimihenkilöiden muuttopäätökseen. Kaikki yrittäjät olivat sitä mieltä, että vaihtelunhalu ei vaikuttanut lainkaan muuttopäätökseen.. Vaihtelunhalu on subjektiivisempi tekijä kuin muut kyselyssä kysytyt muuton syyt, joten niiden vaikutusta ammattiluokkiin on vaikeaa arvioida. Vaihtelunhalu vähenee ikäännyttäessä. Tämän vuoksi eläkeläiset eivät juuri muuta vaihtelunhalun vuoksi.

Perhesyyt vaikuttivat eniten opiskelijoiden, työttömien, alempien toimihenkilöiden ja maanviljelijöiden muuttopäätökseen. Vastanneista maanviljelijöistä kaikki arvioivat perhesyiden vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen. Opiskelijoista 7/10, työttömistä 7/10 ja alemmista toimihenkilöistä 8/12 arvioi vastaavasti. Kaikkein vähiten perhesyyt vaikuttivat ylempien toimihenkilöiden ja palvelu- tai myyntityöntekijöiden muuttopäätökseen. Perhesyyt ovat vaihtelunhalun tavoin subjektiivisia muuton syitä, minkä vuoksi on vaikea hahmottaa ammattiluokkien muuttoaktiivisuuden ja tämän tekijän välistä yhteyttä.

Ylempien toimihenkilöiden muuttopäätökseen vaikutti eniten halu palata vanhalle kotiseudulle. 42 % tämän ammattiluokan edustajista arvioi halun palata vanhalle kotiseudulle vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen ja 37 % heistä arvioi vaikutusta olleen paljon tai erittäin paljon. Toiseksi eniten halu palata vanhalle kotiseudulle vaikutti opiskelijoiden muuttopäätökseen. Maanviljelijät olivat ainoa ammattiryhmä, jonka muuttopäätökseen halu palata vanhalle kotiseudulle ei vaikuttanut lainkaan. Myös eläkeläisten muuttopäätökseen tämä tekijä vaikutti vähän. Maanviljelijät ovat todennäköisesti asuneet sillä paikkakunnalla, jossa heidän maatilansa sijaitsee. Tämän vuoksi halu palata vanhalle kotiseudulle ei vaikuta heidän muuttopäätökseensä. Pikemminkin he haluavat vaihtelua, kuten ilmeni selvitetessä vaihtelunhalun vaikutusta ammattiluokkiin. Halu palata vanhalle kotiseudulla vaikutti yllättävän paljon

opiskelijoiden muuttopäätökseen. Voisi helpommin kuvitella opiskelijoiden juuri muuttavan pois kotiseudultaan. Ylempien toimihenkilöiden muuttopäätökseen tämän tekijän vaikutus on luonnollisempi. Ylemmät toimihenkilöt ovat suurimmaksi osaksi korkeasti koulutettuja, jotka aikoinaan muuttivat pois kotiseudultaan. Valmistuttuaan useat ylempät toimihenkilöt palaavat vanhalle kotiseudulle, mikäli sieltä löytyy työ heille. Samasta syystä he voivat muuttaa asuinkuntaansa seutukunnan sisälläkin asuen kuitenkin lähellä entistä kotikuntaansa.

Luonnon läheisyydellä oli huomattavasti merkitystä jokaiselle ammattiluokalle eläkeläisiä lukuun ottamatta. Tärkeintä luonnon läheisyys oli opiskelijoille, joista 9/10 arvioi sen vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen ja 5/10 paljon tai erittäin paljon. Luonnon läheisyys vaikutti muita ammattiluokkia enemmän ylempien toimihenkilöiden, palvelu- tai myyntityöntekijöiden ja hoitotyöntekijöiden muuttopäätökseen. Kaikkein vähiten tällä tekijällä oli vaikutusta eläkeläisten muuttoon. Luonnon läheisyyden merkitys on korostunut ilmaston muutoksen uhatessa maapalloa. Ammattiluokkaa enemmän luonnon arvostamiseen merkitsee koulutus, jonka vaikutus samoihin muuton syihin tutkitaan myöhemmin.

Koulun läheinen sijainti on tekijä, jonka tärkeys on yhteydessä lasten määrään. Lasten lukumäärän ja koulun läheisen sijainnin merkityksen korrelaatio on 0,459. Tämän tuloksen perusteella ammattiryhmän ja koulun läheisen sijainnin yhteys muuttopäätökseen jää vähäiseksi. Ylempien toimihenkilöiden muuttopäätökseen tämä tekijä kuitenkin vaikutti eniten. Tämä kuitenkin johtuu siitä, että ylempistä toimihenkilöistä 11:lle/19:sta oli muuttaessaan lapsia. Vähiten koulun läheisyys lasten kannalta vaikutti maanviljelijöiden ja eläkeläisten muuttoon. Tämä tulos korostaa lasten lukumäärän merkitystä, sillä eläkeläisillä ja maanviljelijöillä ei ollut lapsia ja he olivat iältään vanhoja.

Kuntien välisten erojen tulisi korostua edellä käsiteltyjä yleisiä muuton syitä enemmän ammattiryhmien muuttopäätöksessä. Erityisesti ammattiryhmien väliset erot liittyvät tulotasoihin ja ammattiluokan saamaan koulutukseen, joka lisää tietämystä ja kiinnostusta kunnallisista asioista.

Kunnallisveron suuruuden voidaan olettaa olevan tekijä, jolla on enemmän vaikutusta niiden muuttopäätökseen, joiden tulotaso on alhainen. Tutkimuksen ammattiluokista alhaisimmat tulotasot ovat opiskelijoilla, työttömällä ja eläkeläisillä. Työttömille kunnallisveron suuruudella ei ollut kuitenkaan mitään merkitystä muuttopäätökseen. Opiskelijat sen sijaan ovat ammattiluokka, jolle tällä tekijällä oli eniten merkitystä. Eläkeläisille tällä tekijällä oli myös hieman enemmän vaikutusta kuin muille ammattiluokille yrittäjiä lukuun ottamatta. Vaikka näinkin pieni osa eläkeläisistä arvioi kunnallisveron suuruuden vaikuttaneen muuttopäätökseen, niin se on silti suhteessa melko suuri osa kyseisen ammattiryhmän edustajista ottaen huomioon kunnallisveron vähäisen merkityksen kokonaisuutena muuttopäätökseen. Muille ammattiluokille tämän tekijän merkitys oli vähäisempi kuin opiskelijoille ja eläkeläisille. Kaikkein vähiten merkitystä sillä oli palvelu- tai myyntityöntekijöille.

Kunnallispalvelujen laadun merkitys ei ole niin paljon tulotasosta riippuvaista kuin kunnallisveron suuruuden merkitys. Alemman tulotason omaavat tarvitsevat kuitenkin useammin kunnallispalveluja kuin korkeampituloiset. Opiskelijat, eläkeläiset ja työttömät tässä järjestyksessä ovatkin ne ammattiluokat, joiden muuttopäätökseen kunnallispalvelujen laatu vaikutti eniten. Myös palvelu- ja myyntityöntekijöille kunnallispalvelujen laadulla oli suhteessa jonkin verran enemmän merkitystä kuin tässä yhteydessä mainitsemattomille ammattiluokille. Suhteessa vähiten tälle tekijällä oli merkitystä työntekijöille ja hoitotyöntekijöille. Eläkeläisille kunnallispalvelujen laatu on merkittävää alhaisen tulotason ja ikääntymisen vuoksi. Ikääntymisen myötä terveyspalvelujen merkitys kasvaa.

Monipuolinen elinkeinorakenne vaikutti suhteessa eniten opiskelijoiden, eläkeläisten ja alempien toimihenkilöiden muuttopäätökseen. Opiskelijoista 8/10, eläkeläisistä 7/11 ja alemmista toimihenkilöistä 6/12 arvioi monipuolisen elinkeinorakenteen vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen. Opiskelijoista 5/10, eläkeläisistä 4/11 ja alemmista toimihenkilöistä 4/11 arvioi tämän tekijän vaikuttaneen paljon tai erittäin paljon muuttopäätökseen. Myös maanviljelijöistä 2/3 arvioi tämän tekijän vaikuttaneen paljon tai erittäin paljon muuttopäätökseen. Molemmat näin arvioineet maanviljelijät olivat

kuitenkin siirtymässä luopumiseläkkeelle, joten heidän muuttopäätöksensä on samankaltainen kuin eläkeläisillä. Tämä lisää monipuolisen elinkeinorakenteen merkitystä eläkeläisten kohdalla. Kyrönmaan sisällä muuttaneista opiskelijoista suurin osa oli muuttanut asumaan Laihialle. Laihia on Kyrönmaan kunnista monipuolisimman elinkeinorakenteen omaava kunta. Jos opiskelija ei jostain syystä muuta laajat palvelut omaavaan kaupunkiin, niin tällöin kunnan monipuolisen elinkeinorakenteen merkitys korostuu muuttopäätöstä tehdessä. Myös työntekijöistä suuri osa (57 %) arvioi monipuolisen elinkeinorakenteen vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen. Huomattavasti pienempi osuus (22 %) heistä kuitenkin arvioi tämän tekijän vaikuttaneen paljon tai erittäin paljon muuttopäätökseen. Monipuolisella elinkeinorakenteella oli suhteessa vähiten merkitystä hoitotyöntekijöille.

Asuntotonttien saatavuus tai ihanteellinen sijainti vaikutti eniten opiskelijoiden, yrittäjien, maanviljelijöiden ja ylempien toimihenkilöiden muuttopäätökseen. Asuntotonttien saatavuus tai ihanteellinen sijainti on yksi tärkeimmistä muuttoliikettä aikaansaavista tekijöistä, jolla on merkittävää vaikutusta jokaisen ammattiluokan muuttopäätökseen. Ammattiluokkien suhteelliset erot tämän tekijän merkitsevyydessä eivät myöskään olleet kovin suuria. Eläkeläisten ja hoitotyöntekijöiden muuttopäätökseen tällä tekijällä oli suhteessa vähiten merkitystä.

Asuntojen hintataso vaikutti eniten työläisten ja opiskelijoiden muuttopäätökseen. Työläisistä 17/23 ja opiskelijoista 7/10 arvioi hintatasolla olleen ainakin vähän vaikutusta muuttopäätökseen. Asuntojen hintatasolla oli myös jonkin verran enemmän merkitystä hoitotyöntekijöiden ja ylempien toimihenkilöiden kuin muiden ammattiluokkien muuttopäätökseen. Näiden kahden jälkeen loppuilla ammattiluokilla erot olivat suhteessa vähäisiä. Yrittäjien ja työttömien muuttopäätökseen asuntojen hintatasolla oli vähiten merkitystä. Työttömien tälle tekijälle antama vähäinen merkitys on hieman yllättävää. Sen sijaan opiskelijoiden ja työläisten antama merkitys on oletettavaa, koska nämä kaksi eivät kuulu korkeatuloisimpiin ammattiluokkiin.

Koulutustason vaikutus muuttoliikkeeseen

Koulutustaso vaikuttaa muuttopäätökseen yhtä paljon kuin ammattiryhmä. Nämä kaksi tekijää liittyvät muuton syiden kannalta paljon toisiinsa. Myös koulutustaso vaikuttaa ammatin ohella palkkatasoon, joka puolestaan aikaansaa koulutuksesta johtuvia eroja muuton syissä. Koulutustasoa pystyttiin paremmin tutkimaan, sillä jokaiseen koulutusluokkaan saatiin riittävästi vastauksia. Tiettyihin ammattiluokkiin kuuluvia vastasi hyvin vähän kyselyyn, mikä ei välttämättä riitä luotettavien tulosten saamiseksi.

Ylemmän korkeakoulutuksen ja keskiasteen koulutuksen suorittaneet pitivät työtä tärkeämpänä muuton syynä kuin alemman korkeakoulutuksen ja peruskoulun suorittaneet. 7/13 ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneesta arvioi työn vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen ja vastaavasti keskiasteen koulutuksen suorittaneista näin arvioi 27/58. Nämä kaksi koulutusluokkaa olivat tärkeimpiä niiden joukossa, joiden muuttopäätökseen työ vaikutti paljon tai erittäin paljon. Alemman korkeakoulutuksen saaneet pitivät työtä suhteessa selvästi merkittävämpänä muuttopäätökseen vaikuttaneena tekijänä kuin peruskoulun suorittaneet. Peruskoulun suorittaneet ovat usein henkilöitä, jotka etsivät jatkokoulutuspaikkaa, jonka vuoksi työ ei ole välttämättä tärkeimpiä syitä muuttopäätökseen. Sen sijaan korkeammin koulutetut etsivät jo pysyvämpää työtä. Seudullisessa muuttoliikkeessä luultavasti keskiasteen koulutettujen muuttajamäärä on hieman suurempi kuin kaupunkien tai maaseudun ja kaupunkien välisessä muuttoliikkeessä, koska pienissä kunnissa on suhteessa vähemmän korkeasti koulutetuille soveltuvia työpaikkoja. Myös peruskoulun suorittaneet muuttavat varmasti enemmän kaupunkien kuin pienten seutukuntien sisällä, koska kaupungeissa on tarjolla paljon enemmän jatkokoulutuspaikkoja.

On jo useasti todettu, että opiskelu on yksi vähiten merkittäviä syitä muuttopäätökseen Kyrönmaan sisäisessä muuttoliikkeessä. Opiskelu ei ollut poikkeuksellisen merkittävä syy muuttopäätöstä tehtäessä yhdellekään koulutusluokalle. Erot koulutustasojen välillä ovat pieniä, mutta opiskelu vaikutti vähän enemmän keskiasteen koulutuksen suorittaneiden muuttopäätökseen. Vähiten opiskelu vaikutti ylemmän korkeakoulutuksen suorittaneiden muuttopäätökseen, sillä yksikään tämän koulutuksen saaneista ei arvioinut tällä tekijällä olleen edes vähän vaikutusta muuttopäätökseen. Tulos on odotettu, sillä näin korkeasti koulutetuille ei ole mahdollisuutta edes saada

korkeampaa koulutusta pienissä seutukunnissa. Sen sijaan korkeasti koulutetutkin muuttavat varmasti useammin opiskelun takia kaupunkien kuin seutukuntien sisällä. Tämä koskee myös muiden koulutustasojen edustajia. Erityisesti peruskoulun suorittaneet muuttavat paljon useammin kaupunkien kuin seutukuntien sisällä. Seudullisen muuttoliikkeen yksi piirre on se, että muuttopäätös on enemmän työpaikka- kuin opiskeluhakuista, vaikka kumpikaan näistä syistä ei kuulukaan tämän tutkimuksen merkittävimpiin muuttopäätökseen vaikuttaviin syihin.

Asumisella oli poikkeuksellisen vähän merkitystä peruskoulun suorittaneille. Heistä 11/24 arvioi asumisen vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen, kun puolestaan 52/58 keskiasteen koulutuksen, 20/28 alemman korkeakoulutuksen ja 12/13 ylemmän korkeakoulutuksen suorittaneista arvioi vastaavasti. Asuminen vaikutti suhteessa selvästi eniten ylemmän korkeakoulutuksen ja keskiasteen koulutuksen suorittaneiden muuttopäätökseen. Peruskoulun suorittaneille kyseinen tekijä on vähemmän merkittävä, koska asuminen ei ole peruskoulun suorittamisen jälkeen se tärkein asia elämässä, vaan jatkokoulutuspaikan löytäminen on olennaisinta. Muihin koulutusryhmiin kuuluu enemmän sellaisia henkilöitä, jotka ovat jo saavuttaneet vakituisen ammatin ja etsivät pysyvämpää asuntoa. Asuminen on niin tärkeä tekijä muuttopäätöksen kannalta, että erot tämän syyn tärkeydessä seudullisen ja kaupunkien tai kaupunkien ja maaseudun välisessä muuttoliikkeessä eivät ole suuria. Peruskoulun suorittaneet todennäköisesti pitävät asumista tärkeämpänä syynä muuttaessaan kaupungin kuin pienen seutukunnan sisällä, koska kaupunki tarjoaa opiskelupaikkoja, joiden läheisyyteen saatetaan jäädä asumaan koko opiskeluaikaksi. Kyrönmaan kaltaisessa pienessä seutukunnassa ei ole mahdollisuuksia opiskella niin paljon kuin kaupungeissa, joten Kyrönmaan sisällä muuttavat peruskoululaiset harvemmin etsivät pitkäaikaista opiskeluasuntoa.

Vaihtelunhalu kuuluu subjektiivisiin muuttoliikettä aikaansaaviin tekijöihin, minkä vuoksi sen vaikutuksen eroja koulutustason mukaan on vaikea analysoida. Keskiasteen koulutuksen suorittaneille tällä tekijällä oli suhteessa jonkin verran enemmän vaikutusta kuin muiden koulutustason suorittaneille. Tasan puolet keskiasteen koulutetuista arvioi tämän tekijän vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen. Tämän koulutusasteen suorittaneissa oli myös suhteessa eniten niitä henkilöitä, jotka arvioivat vaihtelunhalun

vaikuttaneen paljon tai erittäin paljon muuttopäätökseen (14/58). Muiden koulutustasojen suorittaneiden joukossa oli paljon vähemmän näin arvioineita henkilöitä. Pienen seutukunnan sisäisessä muuttoliikkeessä vaihtelunhalulla lienee vähemmän merkitystä kuin kaupunkien sisäisessä muuttoliikkeessä. Kaupungit ovat monipuolisempia niin palveluiden kuin asuntojenkin tarjonnan kannalta, mikä lisää vaihtelunhaluisten ihmisten intoa muuttaa. Erot seudullisessa ja kaupunkien sisäisessä muuttoliikkeessä eivät kuitenkaan ole luultavasti kovin suuria, sillä vaihtelunhalun vuoksi muutetaan hyvin spontaanisti, mikä riippuu paljon ihmistyypistä.

Myös perhesyyt ovat henkilökohtaisia, mikä tekee niistä vaikeita analysoida koulutustason mukaan. Peruskoulun suorittaneille perhesyyt olivat suhteessa hieman tärkeämpiä kuin muiden koulutusryhmien edustajille. Peruskoulun suorittaneista 9/15 arvioi niiden vaikuttaneen muuttopäätökseen ainakin vähän, kun vastaavasti 30/58 keskiasteen koulutuksen, 16/28 alemman korkeakoulutuksen ja 6/13 ylemmän korkeakoulutuksen suorittaneista arvioi näin. 8/15 peruskoulun suorittaneesta arvioi perhesyiden vaikuttaneen paljon tai erittäin paljon muuttopäätökseen. Tämä oli myös suhteessa enemmän kuin muiden koulutustasojen suorittaneiden vastaavat määrät. Ylemmän korkeakoulutuksen suorittaneille perhesyyt vaikuttivat vähiten muuttopäätökseen. Perhesyyt tuskin eroavat jakaumaltaan seudullisen, kaupunkien sisäisen tai kaupunkien välisen muuttoliikkeen osalta.

Paluu vanhalle kotiseudulle oli syy, jolla ei ollut suuria eroja eri koulutustason suorittaneiden välillä. Kyseessä on sellainen tekijä, jolla ei liene eroja eri muuttoliiketyyppien välillä. Myöskään koulutustaso ei vaikuta henkilön haluun palata vanhalle kotiseudulle. Ylemmän korkeakoulutuksen ja keskiasteen koulutuksen suorittaneille tällä tekijällä oli hieman enemmän merkitystä muuttopäätökseen kuin alemman korkeakoulutuksen ja peruskoulun suorittaneille. Erot ovat kuitenkin vähäisiä.

Luonnon läheisyys oli suhteessa merkittävämpi muuttopäätökseen vaikuttanut tekijä keskiasteen koulutuksen suorittaneiden keskuudessa kuin heitä korkeammin koulutettujen, kuten aiemmin arvioitiin. 43/58 keskiasteen koulutuksen suorittaneesta arvioi luonnon läheisyyden vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen. 8/24

peruskoulun, 19/28 alemman korkeakoulututkinnon ja 7/13 ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneesta arvioi vastaavasti. Keskiasteen koulutetuille luonnon läheisyys vaikutti paljon tai erittäin paljon muuttopäätökseen suhteessa useammin kuin muiden koulutustasojen edustajilla. Peruskoulun suorittaneiden muuttopäätökseen luonnon läheisyydellä oli pienin suhteellinen merkitys. Peruskoulupohjaisten vähäisin tälle tekijälle antama merkitys selittyy osittain alemman koulutustason perusteella. Mitä korkeampi koulutus on, sen todennäköisemmin tietoa ympäristöstä on enemmän. Nykyinen ympäristökeskeisyys on varmasti lisännyt luonnon läheisyyden merkitystä myös muuttopäätöksessä. Tämän tutkimuksen perusteella luonnon läheisyys on merkittävä muuttopäätökseen vaikuttava tekijä pienen seutukunnan sisällä. Tällaiset seutukunnat ovat usein lähempänä luontoa kuin kaupungit. Tämän perusteella luonto saattaa olla tärkeämpi tekijä seudullisessa kuin kaupunkien sisäisessä tai välisessä muuttoliikkeessä.

Koulun läheisen sijainnin todettiin aiemmin olevan enemmän yhteydessä lasten lukumäärään kuin ammattiluokkaan. Samalla tavalla koulun läheisellä sijainnilla ei ole yhteyttä koulutustasoon. Alemman korkeakoulututkinnon suorittaneille koulun läheinen sijainti oli suhteessa tärkeämpi tekijä kuin muiden koulutustasojen edustajille. Ero ei ole kuitenkaan suuri ylemmän korkeakoulututkinnon ja keskiasteen koulutuksen suorittaneiden vastaaviin suhteellisiin osuuksiin verrattuna. Peruskoulun suorittaneille tällä tekijällä oli vähiten merkitystä. Koulun läheisen sijainnin merkitys ja lasten lukumäärä kuitenkin korreloivat keskenään, mikä selittää eroja eri koulutustasojen edustajien kesken.

Kunnallisveron suuruus näyttäisi olleen ylemmän korkeakoulutuksen suorittaneille jonkin verran merkittävämpi syy muuttopäätökseen kuin muun koulutustason suorittaneille. Vaikka kunnallisveron suuruus ei kuulukaan merkittävämpiin muuttopäätökseen vaikuttaviin tekijöihin, niin korkeasti koulutetuista 3/13 arvio sen vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen. Heistä 1/13 arvioi sen vaikuttaneen paljon muuttopäätökseen. Muiden koulutustasojen kesken ero oli suhteessa vähäisempää. Näistä koulutustasoista ainoastaan keskiasteen koulutettujen keskuudessa oli kaksi henkilöä, jotka arvioivat tämän tekijän vaikuttaneen paljon tai erittäin paljon

muuttopäätökseen. Tämän tekijän suhteen kaupunkien tai kaupunkien ja maaseudun välisessä muuttoliikkeessä ei ole eroja seudulliseen muuttoliikkeeseen. Ylemmän korkeakoulutuksen suorittaneet saattavat olla hieman kiinnostuneempia kunnallisveron kaltaisista asioista kuin alemmin koulutetut, mutta tämäkin on hyvin henkilöstä riippuvaista.

Alemman korkeakoulutuksen suorittaneiden keskuudessa oli eniten niitä, jotka arvioivat kunnallispalvelujen laadun vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen. Peruskoulun suorittaneista vähiten arvioi tällä tavalla. Peruskoulun suorittaneiden keskuudessa oli kuitenkin eniten niitä, joiden muuttopäätökseen kunnallispalvelujen laatu vaikutti paljon tai erittäin paljon, kun ylemmän korkeakoulutuksen suorittaneiden keskuudessa heitä oli vähiten. Näin ollen on vaikeaa arvioida, mihin koulutustasoon kuuluvien muuttopäätökseen tämä tekijä vaikutti eniten. Kunnallispalvelujen laatu on kunnallisveron suuruuden tapaan sellainen tekijä, jolla ei pitäisi olla suuria eroja tarkasteltaessa eri muuttoliiketyyppejä. Korkeammalla koulutuksella ei näytä olevan vaikutusta siihen, miten paljon kunnallispalvelujen laatu vaikuttaa muuttopäätökseen.

Monipuolinen elinkeinorakenne näyttäisi olevan tärkeä tekijä koulutustasosta riippumatta. 11/24 peruskoulun suorittaneesta, 29/59 keskiasteen koulutuksen, 16/28 alemman korkeakoulutuksen ja 6/13 ylemmän korkeakoulutuksen suorittaneesta arvioi monipuolisen elinkeinorakenteen vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen. Näin arvioiden tämä tekijä olisi vaikuttanut merkittävimmin alemman korkeakoulutuksen suorittaneiden muuttopäätökseen. Peruskoulun käyneistä kuitenkin 6/24 arvioi monipuolisen elinkeinorakenteen vaikuttaneen paljon tai erittäin paljon muuttopäätökseen, mikä on suhteellisesti enemmän kuin muissa koulutustasoissa. Alemman korkeakoulutuksen ja peruskoulun suorittaneille tämä tekijä oli suhteessa hieman merkittävämpi kuin kahdelle muulle koulutustasolle. Monipuolinen elinkeinorakenne vaikuttanee enemmän muutettaessa maalta kaupunkiin tai kaupungista toiseen kaupunkiin kuin seudullisessa muuttoliikkeessä.

Asuntotonttien saatavuus tai ihanteellinen sijainti näyttäisi olleen merkittävämpi syy muuttopäätökseen ylemmän korkeakoulutuksen suorittaneille kuin muihin

koulutustasoihin kuuluville. Ylemmän korkeakoulutuksen suorittaneista suhteessa selvästi suurin osa arvioi tämän tekijän vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen. Tästä ryhmästä löytyi myös eniten niitä, jotka arvioivat sen vaikuttaneen paljon tai erittäin paljon muuttopäätökseen. Näin arvioituna keskiasteen koulutetuille tällä tekijällä oli jonkin verran enemmän merkitystä muuttopäätökseen kuin alemman korkeakoulutuksen tai peruskoulun suorittaneille. Peruskoulun suorittaneille tällä tekijällä oli suhteessa vähiten merkitystä. Ylemmän korkeakoulutuksen suorittaneiden asuntotonttien saatavuudelle tai ihanteelliselle sijainnille antama suurempi merkitys voi liittyä tulotasoon, jonka vuoksi asunnolle asetetaan vaativampia kriteerejä, kuten ihanteellinen sijainti on. Asuntotonttien saatavuus lienee myös niitä tekijöitä, joiden merkityksellä ei ole suuria eroja muuttoliiketyypistä riippumatta.

Asuntojen hintataso vaikutti selvästi enemmän ylemmän korkeakoulutuksen, keskiasteen koulutuksen ja alemman korkeakoulutuksen kuin peruskoulun suorittaneiden muuttopäätökseen. Tuloksissa ei ollut suuria eroja näiden kolmen koulutustason välillä. Ylemmän korkeakoulutuksen suorittaneissa on suhteessa eniten niitä, joiden muuttopäätökseen asuntojen hintataso vaikutti ainakin vähän ja alemman korkeakoulutuksen suorittaneissa toiseksi eniten. Keskiasteen koulutettujen muuttopäätökseen asuntojen hintataso puolestaan vaikutti useimmin paljon tai erittäin paljon. Tämän tekijän suhteen koulutustasolla ei näyttäisi olevan kovin suurta vaikutusta. Asuntojen hintatasollakaan ei ole suuria eroja eri muuttoliiketyyppien välillä.

Työpaikkojen tarjonnalla oli eniten merkitystä keskiasteen koulutettujen muuttopäätökseen. Heistä 17/58 arvioi tämän tekijän vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen. Tämä on suhteessa enemmän kuin alemman korkeakoulutuksen ja ylemmän korkeakoulutuksen suorittaneilla. Peruskoulun suorittaneille tällä tekijällä oli suhteessa vähiten merkitystä. Ylemmän korkeakoulutuksen suorittaneissa oli toisaalta suhteessa eniten niitä, joiden muuttopäätökseen tämä tekijä vaikutti paljon tai erittäin paljon. Näin ollen koulutustasolla ei vaikuttaisi olevan myöskään kovin suurta vaikutusta siihen, miten paljon työpaikkojen tarjonta vaikuttaa muuttopäätökseen. Keskiasteen koulutettujen tälle tekijällä antama suhteessa suurempi merkitys

muuttopäätöksen kannalta kuitenkin liittyy jonkin verran seudulliseen muuttoliikkeeseen. Keskiasteen koulutetuille on pienissä seutukunnissa tarjolla suhteessa enemmän ammatteja kuin esimerkiksi ylemmän korkeakoulutuksen suorittaneille, joiden työpaikoista suurin osa sijaitsee kaupungeissa. Työpaikkojen tarjonnan merkityksessä ei kuitenkaan liene kovin merkittäviä eroja eri muuttoliiketyyppien välillä.

Palkkataso vaikutti hieman enemmän keskiasteen ja alemman korkeakoulutuksen suorittaneiden muuttopäätökseen. Palkkataso vaikuttaa hyvin vähän seudulliseen muuttoliikkeeseen. Korkeammin koulutetut eivät kuitenkaan muuta tulosten perusteella palkan vuoksi enemmän kuin alemman koulutuksen suorittaneet. Palkkataso vaikuttaa luultavasti enemmän kaupungin sisäiseen muuttoliikkeeseen, sillä kaupungeissa saman alan työpaikkoja on enemmän tarjolla, jolloin on helpompi valita se työpaikka, joka tarjoaa suurimman palkan. Samalla tavalla palkkataso on tärkeämpää muutettaessa maaseudulta kaupunkiin. Tämä pätee jokaiseen koulutusluokkaan. Sen sijaan Kyrönmaan kaltaisessa pienessä seutukunnassa muuttopäätös on enemmän asumisperusteinen.

Poliittiset tekijät vaikuttivat niin vähän muuttopäätökseen, että niistä saadun eri koulutustasoja osoittavan jakauman perusteella ei pystytä päättelemään paljokaan tämän tekijän vaikutuksesta muuttopäätökseen. 5/58 keskiasteen koulutuksen, 2/28 alemman korkeakoulutuksen, 1/24 peruskoulun suorittaneesta arvio poliittisten syiden vaikuttaneen ainakin vähän muuttopäätökseen. Ylemmän korkeakoulutuksen suorittaneista yksikään ei arvioinut tämän tekijän vaikuttaneen edes vähän muuttopäätökseen. Sitä, miten paljon poliittiset syyt vaikuttavat eri koulutustasojen muuttopäätökseen, ei ole juurikaan tutkittu. Tässä tutkimuksessa kuitenkin ilmeni, että poliittiset tekijät eivät vaikuta seudulliseen muuttoliikkeeseen paljoakaan. Myös erot eri koulutustasojen välillä ovat pieniä. Poliittiset tekijät vaikuttavat enemmän maiden väliseen muuttoliikkeeseen. Sen sijaan poliittisten tekijöiden vaikutusmäärä ei eroa maan eri sisäisten muuttoliiketyyppien välillä paljoakaan.

Uskonnolliset tai muut yhteisöt vaikuttivat hieman enemmän peruskoulun

suorittaneiden kuin muiden koulutustasojen suorittaneiden muuttopäätökseen. Ainoastaan peruskoulun ja keskiasteen koulutettujen joukossa oli sellaisia henkilöitä, joiden muuttopäätökseen tämä tekijä vaikutti paljon tai erittäin paljon. Peruskoulun suorittaneissa heitä oli yksi ja keskiasteen koulutuksen suorittaneissa kaksi. Tutkimustieto koulutustason ja uskonnollisten tai muiden yhteisöjen yhteydestä muuttopäätökseen on suppeaa. Tämä tekijä on yksi vähiten muuttopäätökseen vaikuttavista tekijöistä, ja erot tämän tekijän suhteen eri koulutustasojen suorittaneissa eivät olleet merkittäviä. Tuloksista ei voida tehdä ratkaisevia johtopäätöksiä koulutustasojen perusteella. Tällä tekijällä ei luultavasti ole suuria eroja riippumatta muuttoliiketyypistä. Eroja voi syntyä, jos tutkittavat kunnat ovat hyvin erilaisia uskonnolliselta tai yhteisölliseltä jakaumaltaan. Kyrönmaan kunnissa näin ei kuitenkaan ole.

Kaupungin läheinen sijainti vaikutti eniten ylemmän korkeakoulutuksen suorittaneiden muuttopäätökseen. Ylemmän korkeakoulutuksen suorittaneissa oli eniten niitä, joiden muuttopäätökseen kaupungin läheinen sijainti vaikutti paljon tai erittäin paljon. Heitä oli 12/13 ylemmän koulutustason suorittaneissa. 2/24 peruskoulun, 17/58 keskiasteen ja 8/28 alemman korkeakoulutuksen suorittaneista arvioi vastaavasti. Erot alemman korkeakoulutuksen ja keskiasteen koulutuksen suorittaneiden välillä ovat pieniä. Sen sijaan peruskoulun suorittaneille kaupungin läheinen sijainti vaikutti selvästi vähiten muuttopäätökseen. Korkeammalla koulutuksella näyttäisi olevan korrelaatiota kaupungin läheiselle sijainnilla arvioidun merkityksen kanssa. Tämä tekijä eroaa muuttoliiketyypin mukaan. Kaupungin sisäisessä muuttoliikkeessä voi korostua kaupungin keskustan läheinen sijainti, mutta ei niinkään sen kaupungin läheinen sijainti, jonka sisällä muutetaan. Myös maaseudun ja kaupungin välisessä muuttoliikkeessä kaupungin läheinen sijainti voi olla tärkeä muutettaessa maaseutumaisesta kunnasta kaupunkimaiseen kuntaan. Merkitystä on varmasti myös toisinpäin muutettaessa. Seudullisessa muuttoliikkeessä tällä tekijällä on kuitenkin selvästi vaikutusta muuttopäätökseen. Erityisesti korkeammin koulutetuille tällä tekijällä on merkitystä.

6. YHTEENVETO

Tutkimuksessa haettiin vastausta siihen, mitkä syyt aiheuttivat kuntien välisen muuttoliikkeen Kyrönmaan seutukunnassa 2000–2008? Asuminen oli merkittävin syy Kyrönmaan sisäisessä muuttoliikkeessä. Toiseksi merkittävin tekijä oli luonnon läheisyys ja kolmanneksi perhesyyt. Muilla syillä oli huomattavasti vähemmän vaikutusta muuttopäätökseen kuin näillä kolmella. Työpaikkojen tarjonta, paluu vanhalle kotiseudulle, vaihtelunhalu, koulun läheisyys lasten kannalta olivat tässä järjestyksessä merkittävyydeltään. Niiden erot muuttopäätökseen vaikuttavina tekijöinä eivät kuitenkaan ole kovin suuria. Opiskelulla oli selvästi vähiten merkitystä muuttopäätökseen.

Kuntien välisistä eroista asuntotonttien saatavuus tai ihanteellinen sijainti osoittautui merkittävimmäksi syyksi muuttopäätökseen. Asuntojen hintataso oli toiseksi merkittävin ja kaupungin läheinen sijainti kolmanneksi tärkein. Ero merkittävimmän ja toiseksi merkittävimmän sekä toisen ja kolmannen tekijän välillä ei ollut suuri. Näiden kolmen tekijän ero merkittävydessä on melko selvä verrattuna neljänneksi ja viidenneksi merkittävimpiin tekijöihin. Neljänneksi merkittävin syy muuttopäätökseen oli monipuolinen elinkeinorakenne ja viidenneksi kunnallispalvelujen laatu. Näiden jälkeen muilla tekijöillä oli selvästi vähemmän merkitystä muuttopäätökseen. Erityisen vähän merkitystä oli uskonnollisilla ja muilla yhteisöillä sekä poliittisilla syillä.

Tutkimuksessa pohdittiin myös sitä, antavatko jotkut muuttoliikettä selittävät teoriat vastauksen muuttoliikkeeseen Kyrönmaan sisällä. Työntö–veto-teoria pätee hyvin monipuolisen elinkeinorakenteen, kunnallispalvelujen laadun, asuntojen hintatason ja asuntotonttien saatavuuden suhteen. Monipuolinen elinkeinorakenne osoittautui selväksi vetotekijäksi Laihialle, sillä tällä kunnalla on Kyrönmaan monipuolisimmat kauppapalvelut. Laihialla on vastaavanlainen etu myös kunnallispalvelujen laadussa, koska tähän kuntaan muutti useammin niitä henkilöitä, jotka arvostavat paljon hyviä kunnallispalveluja. Sekä monipuolinen elinkeinorakenne että kunnallispalvelujen laatu ovat työntötekijöitä Isollekyrölle ja Vähällekyrölle. Asuntotonttien saatavuus tai

ihanteellinen sijainti puolestaan oli vain lievä työntekijä Isollekyrölle. Laihialle ja Vähäänkyröön oli muuttanut hieman enemmän niitä ihmisiä, joille tämä tekijä on merkittävä. Asuntojen hintataso on puolestaan lievä työntekijä Laihialle, sillä Isoonkyröön ja Vähäänkyröön muutti enemmän niitä henkilöitä, joille asuntojen hintataso oli merkittävä syy muuttopäätökseen. Kaupungin läheinen sijainti on merkittävä vetotekijä Laihialle ja Vähällekyrölle. Isollekyrölle se on puolestaan työntekijä. Tämä johtuu Vaasan merkityksestä Kyrönmaan työssäkäyntialueena. Vaasassa työssäkävivistä suurempi osa oli muuttanut Laihialle tai Vähäänkyröön kuin Isoonkyröön. Vastaavanlainen jakauma saatiin kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden vastauksista. Sen sijaan kunnallisveron suuruus, työpaikkojen tarjonta, palkkataso, uskonnolliset tai muut yhteisöt ja poliittiset syyt eivät ole yhdellekään Kyrönmaan kunnalle merkittävä työntekijä.

Gravitaatiomallin todettiin kuvaavan paremmin kaupunkien sisäistä, kaupunkien välistä tai kaupunkien ja maaseudun välistä muuttoliikettä kuin seudullista muuttoliikettä. Gravitaatiomalli sopii kuitenkin selittämään sitä välillistä vaikutusta, joka suurilla kaupungeilla on pieniin kuntiin. Vaasa vaikuttaa gravitaatiollaan merkittävästi Kyrönmaan sisäiseen muuttoliikkeeseen. Tämän osoitti kaupungin läheisen sijainnin merkitys muuttopäätökseen ja työpaikkojen sijainti muuton jälkeen. Sen sijaan Seinäjoella ei ollut tulosten perusteella kovin suurta vaikutusta Kyrönmaan sisäiseen muuttoliikkeeseen.

Perheen elinkaarimallia tulokset tukivat osittain. Teorian oletamat ikäluokkien aktiivisuuserot muuttamisessa pätevät melko hyvin Kyrönmaan sisäisessä muuttoliikkeessäkin. Ainoastaan 15–19-vuotiaita muutti selvästi vähemmän kuin teoria olettaa. Tämä johtuu mahdollisesti siitä, että kyseisen ikäluokan edustajat muuttavat melko paljon kaupunkeihin opiskelemaan. Muuttoaktiivisuus myös väheni yli 35-vuotiaissa muuttajissa ja hyvin iäkkäät muuttivat verkkaisesti, kuten teorian mukaan pitäisikin olla. Lapsettomat pariskunnat muuttivat harvemmin kuin ne, joilla on lapsia. Suuremmat perheet myös muuttivat verkkaisemmin kuin ne, joiden perheeseen kuului vähemmän perheenjäseniä. Nämä molemmat havainnot noudattavat perheen elinkaarimallin olettamuksia. Sen sijaan korkeasti koulutetut eivät muuttaneet

aktiivisemmin kuin alemman koulutuksen suorittaneet, toisin kuin teorian mukaan pitäisi olla. Perheen elinkaarimalli ei myöskään päde naimisissa olevien ja naimattomien muuttoaktiivisuutta koskevissa oletuksissa, sillä naimisissa olevat muuttivat aktiivisemmin kuin naimattomat. Tämän selittää se, että Kyrönmaa on kehyskunta, jonne perheen perustamista suunnittelevat usein muuttavat.

Tutkimuksessa etsittiin vastausta siihen, selittävätkö jotkut alueelliset prosessit Kyrönmaan sisäistä muuttoliikettä ja sen suuntautumista. Muuttoliike liittyy moniin alueellisiin prosesseihin. Tulosten perusteella Kyrönmaa on melko yhtenäinen työssäkäyntialue. Pendelöinti on alueellinen prosessi, joka vaikuttaa selvästi Kyrönmaan muuttoliikkeeseen. Sen vaikutus välittyy Vaasassa työssäkävien kautta ja aikaansaa muuttoliikettä enemmän Laihialle ja Vähäänkyröön kuin Isoonkyröön. Maanviljelijöitä ja yrittäjiä oli vähiten kyselyyn vastanneista. Tämä havainto noudattaa muuttoliiketeorioita. Sen sijaan opiskelijoita ja työttömiä muutti normaalia vähemmän, sillä näitä kahta sosiaaliluokkaa pidetään yleensä aktiivisimpina muuttajaryhminä. Opiskelijoiden vähäinen muutto johtuu siitä, että Kyrönmaalla ei ole korkeanasteen koulutuslaitoksia. Työttömien vähäinen muuttoliike puolestaan johtuu siitä, että Kyrönmaan työmarkkinat eivät eroa kuntien kesken kovinkaan paljon. Moni varmasti muuttaa läheisiin kaupunkeihin, erityisesti Vaasaan, etsiessään parempia työmarkkinoita.

Laihialle ja Vähäänkyröön muutti enemmän lapsiperheitä kuin Isoonkyröön. Lisäksi niitä henkilöitä, joille asuntotonttien tarjonta tai ihanteellinen sijainti oli merkittävää, muutti enemmän näihin kuntiin kuin Isoonkyröön. Sen sijaan asuntojen hintataso oli tärkeämpi tekijä Isoonkyröön ja Vähäänkyröön kuin Laihialle muuttaneille. Näin ollen halpaa asuntoa etsivät muuttavat mieluummin Isoonkyröön tai Vähäänkyröön kuin Laihialle. Isoonkyröön ja Vähäänkyröön muuttaa myös suhteessa enemmän niitä, jotka eivät vielä suunnittele perheen perustamista, vaan etsivät väliaikaista asuntoa.

Kyrönmaalaisuuteen samaistuminen vaikutti enemmän Isoonkyröön ja Vähäänkyröön muuttaneiden muuttopäätökseen. Pohjalaisuuteen samaistuvat muuttivat puolestaan useammin Laihialle tai Vähäänkyröön. Omaan kuntaansa samaistuvista useampi muutti

Laihialle ja Vähäänkyröön kuin Isoonkyröön. Kuntaliitoksen kannalta nämä erilaiset identiteetit Kyrönmaan kuntien välillä voivat osoittautua hankaliksi ongelmiksi. Identiteetti kuitenkin vaikutti vain joka viidennen muuttajan muuttopäätökseen. Tämän vuoksi vakavammat ongelmat lienevät muissa kuntaliitoksen teemoissa.

Eläkeläisille perhesyyt olivat selvästi tärkein syy muuttopäätökseen. Kuntien välisistä eroista eläkeläiset pitivät tärkeimpinä monipuolista elinkeinorakennetta ja kunnallispalvelujen laatua. Myös asuntojen hintatasolla, asuntotonttien tarjonnalla tai ihanteellisella sijainnilla ja kaupungin läheisellä sijainnilla oli jonkin verran merkitystä eläkeläisille. Muut tekijät olivat selvästi vähemmän merkittäviä.

LÄHDELUETTELO

- Aro, Timo (1997). Muuttoliike keskittyy korkeakoulukaupunkeihin. Migration-lehti 2. Siirtolaisuusinstituutti. Saatavissa 12.12.2009: <http://www.migrationinstitute.fi/db/articles/art.php?artid=62>.
- Aro, Timo (2007). Sosiaalinen maantiede. Saatavissa 3.11.2009: <http://yp.stakes.fi/FI/paakirjoitus/2007/4.htm>.
- Briassoulis, Helen (2006). Analysis of land use change: Theoretical and modeling approaches. Regional Research Institute, West Virginia University. Saatavissa 15.12.2008: [http://www.rri.wvu.edu/WebBook/Briassoulis/Chapter4 \(Models1\).htm](http://www.rri.wvu.edu/WebBook/Briassoulis/Chapter4 (Models1).htm).
- Fennica (2008). Kuntatieto. Saatavissa 25.2.2008: <http://www.fennica.net/>.
- Holt-Jensen, Arild (1999). Geography. History and concepts. SAGE Publications Ltd. USA.
- Hyyryläinen, Torsti (2001). Kumppanuuden lupaavia toimintatapoja. Työseminaari. Helsinki.
- Häkkinen, Iida (2000). Muuttopäätös ja aluevalinta Suomen sisäisessä muuttoliikkeessä. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus. Helsinki.
- Ilmatieteen laitos 2008. Suomen ilmasto. Saatavissa 28.2.2009: http://www.fmi.fi/ilmastonmuutos/suomessa_2.html.
- Isokyrön kunta (2005). Patikkakartta. Saatavissa 28.2.2009: <http://www.isokyro.fi/patikka/>.
- Kalliokoski, Jari (2008). Kaupunkiseutujen sisäiset muuttoliikkeet.

Erytystarkastelussa Vaasasta Laihialle suuntautuva muutto. Vaasa yliopisto. Julkaisematon aluetieteen pro gradu -tutkielma. Vaasan tiedekirjasto Tritonia.

Karvinen, Simo (2007). Kuopion seudun muuttoliike 2000-luvulla. Kuopion kaupunki. Erillisselvitykset. ER 2008: 1. Saatavissa 4.11.2009: [http://www.kuopio.fi/attachments.nsf/Files/010208150721698/\\$FILE/Kuopion%20seudun%20muuttoliike%202008%20SK.pdf](http://www.kuopio.fi/attachments.nsf/Files/010208150721698/$FILE/Kuopion%20seudun%20muuttoliike%202008%20SK.pdf).

Korkiasaari, Jouni (2008). Siirtolaisuus ja monikulttuurisuus – luentosarja: Muutto-liiketeoriat. Saatavissa 12.12.2008: http://users.utu.fi/joukork/tiedostot/2_Muuttoliiketeoriat.pdf.

Lee, Everett S. (1966). Theory of migration. Population association of America 3: 1.

Lloyd, Peter & Peter Dicken (1990). Location in Space: theoretical perspectives of economic geography. New York: Harper Collins Publisher.

Massey, Douglas S. (1990). Social structure, household strategies and the cumulative causation on migration. Office of population research 56: 1.

Myrskylä, Pekka (2006). Muuttoliike ja työmarkkinat. Työpoliittinen tutkimus. Helsinki: Hakapaino Oy.

Parkkinen, Pekka (1992). Alueellinen muuttoliike ja väestön ikääntyminen. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus. Helsinki.

Pekkala, Sari (2000). Muuttoliike ja lama kasvattavat alue-eroja. Jyväskylän yliopisto.

Pohjanmaan liitto (2007a). Tilastokatsaus 2007. Saatavissa 20.2.2009: <http://www>.

obotnia.fi/medialibrary/data/Bkt_asukasta_kohti,euroa-%7Bbwqqp-nw2h1-qwr87%7D.pdf.

Pohjanmaan liitto (2007b). Tilastokatsaus 2007. Saatavissa 20.2.2009: <http://www.obotnia.fi/medialibrary/data/tyoettoemyys2006-%7Bpfg4t-c75wy-0jsjx%7D.pdf>.

Pohjanmaan liitto (2008). Saatavissa 20.7.2010: <http://www.pohjanmaa.fi/fi/d-Etusivu-Pohjanmaan-maakunta.aspx?docID=4990&TocID=2>

Sandefur, Gary D. & Wilbur J. Scott (1981). Dynamic analysis of migration: An assessment of the effects of age, family and career variables. *Demography* 18: 3.

Sandefur, Gary D (1985). Variations in interstate migration of men across the early stages of life cycle. *Demography* 22: 3.

Söderling, Ismo (2002). Muuttoliike väestöllisenä ilmiönä: Miksi ihmiset muuttavat? Teoksessa: Artikkeleita Suomen väestön tutkimuksesta, 200–206. Toim. Kari Pitkänen. Helsingin yliopisto. *Sosiologia*.

Tilastokeskus (2008). Muuttoliike. Helsinki. Saatavissa 20.2.2009: http://pxweb2.stat.fi/database/StatFin/vrm/muutl/muutl_fi.asp

Tilastokeskus (2009a). Käsitteet ja määritelmät. Saatavissa 11.1.2009: <http://www.stat.fi/til/muutl/kas.html>.

Tilastokeskus (2009b). Väestö kielen mukaan sekä ulkomaan kansalaisten määrä ja maa-pinta-ala alueittain 1980 – 2009. Saatavissa 31.7.2010: <http://pxweb2.stat.fi/Dialog/Saveshow.asp>.

Tilastokeskus (2009c). Ennustetut väestönmuutokset sukupuolen mukaan

alueittain 2009 – 2040. Saatavissa 31.7.2010:

Valtionvarainministeriö (2009). Kunta- ja palvelurakennemuutos. Saatavissa 2.6.2010: http://www.vm.fi/vm/fi/05_hankkeet/025_paras/index.jspqwr87%7D.pdf.

Vartiainen, Perttu (1997). Muuttoliikkeen uusi kuva: Muuttoliikkeen sosio-ekonomiset piirteet seutukunnittain 1993–1995 ja kehityksen suunta 1996. Aluekehitysosaston julkaisu.

Liite 1. Saatekirje

KYSELYLOMAKE

VAASAN YLIOPISTO

Aluetiede

Mikko Karhu (HTK)

Kysely Kyrönmaan sisäisestä muuttoliikkeestä

Hyvä vastaanottaja! Olen lopputyötä (pro gradu -tutkielmaa) suorittava opiskelija Vaasan yliopistosta. Työni käsittelee Kyrönmaan sisäistä muuttoliikettä vuosina 2000–2008. Tarkastelen Laihian, Isonkyrön ja Vähänkyrön väliseen muuttoliikkeeseen vaikuttaneita syitä. Aiemmin ei ole tehty tutkimusta, joka selvittää Kyrönmaan kaltaisten alueiden sisäistä muuttoliikettä. Tutkimukseni ohjaajana toimii Vaasan yliopiston aluetieteen professori Seija Virkkala.

Tämä kyselylomake on lähetetty satunnaisesti valituille henkilöille, jotka ovat muuttaneet Kyrönmaan seutukunnan sisällä vuosien 2000–2008 välillä. Henkilöiden osoitetiedot ovat peräisin Vaasan maistraatilta. Vastauksianne käytetään aineistona lopputyöhöni. Annette arvokasta tutkimustietoa vastaamalla tähän kyselyyn. Vastaaminen vie 5-15 minuuttia.

Vastaukset käsitellään nimettöminä ja luottamuksellisesti siten, ettei kenenkään vastauksia voida yhdistää tiettyyn henkilöön. Pyydän Teitä vastaamaan 16.4.2010

mennessä. Muuttopäätöshän voi olla koko perheen yhteinen päätös, eikä se ole aina yhden henkilön päätettävissä. Pyrkisittekö kuitenkin siihen, että vastaaja on henkilö, jonka nimellä kirjekuori saapui kotiin. Tutkimus valmistuu kesän aikana. Tutkimustulokset esitellään Pohjankyrö-lehdessä julkaistavassa lehtikirjoituksessa.

Kiitokset jo etukäteen kaikille vastanneille ja hyvää, pian alkavaa kesää!

Mikko Karhu, hallintotieteiden kandidaatti

Puh.num. 050-3279597

Sähköpostiosoite: p86726@student.uwasa.fi

Liite 2. Kyselylomake

KYSELYLOMAKE

VAASAN YLIOPISTO

Aluetiede

Mikko Karhu (HTK)

TAUSTAMUUTTUJAT

1. Mistä mihin kuntaan muutitte viimeksi Kyrönmaan seutukunnassa vuosien 2000-2008 välillä.

Isostakyröstä Vähäkyröön	☐
Isostakyröstä Laihialle	☐
Vähästakyröstä Isokyröön	☐
Vähästakyröstä Laihialle	☐
Laihialta Isoonkyröön	☐
Laihialta Vähäänkyröön	☐

2. Minä vuonna tämä muutto tapahtui? _____

3. Minkä ikäinen olitte muuttaessanne? _____

4. Mikä on sukupuolenne?

Mies

Nainen

5. Mikä oli pääasiallinen ammattinne muuttaessanne?

- Ylempi toimihenkilö
- Alempi toimihenkilö/toimistotyöntekijä
- Palvelu- tai myyntityöntekijä
- Hoitotyöntekijä
- Maatalousyrittäjä
- Korjaus-, metsä-, rakennus-, sähkö-, teollisuus-,
valmistus- tai kuljetustyöntekijä
- Opiskelija
- Työtön/lomautettu
- Eläkeläinen
- Yrittäjä
- Jokin muu? Mikä?
-

6. Mikä oli ylin koulutuksenne muuttaessanne?

- Peruskoulu
- Keskiaste (ylioppilas, ammatillinen perustutkinto)
- Alempi korkeakoulutus (yliopiston kandidaatti,
ammattikorkeakoulututkinto, insinööri, opisto)
- Ylempi korkeakoulutus (ylempi ammattikorkea-
koulututkinto, maisteri, diplomi-insinööri)
- Tutkijakoulutus (lisenssiaatti- ja tohtoritutkinnot)
- Jokin muu. Mikä?
-

7. Mikä oli siviilisäätynne muuttaessanne?

- Avoliitossa
- Avoliitossa
- Naimaton
- Eronnut
- Leski
- Jokin muu. Mikä?
-

8. Montako henkilöä muutti kanssanne itsenne mukaanlukien?
Montako heistä oli alle 18-vuotiaita lapsia?

MUUTON SYYT

9. Arvioikaa seuraavien tekijöiden merkitystä muuttopäätökseenne. Merkitkää rastilla vaikuttiko kyseinen tekijä muuttopäätökseenne: 5=erittäin paljon, 4=paljon, 3=jonkin verran, 2=vähän, 1= ei yhtään.

	1	2	3	4	5
Työ	☐	☐	☐	☐	☐
Opiskelu	☐	☐	☐	☐	☐
Tontin tarjonta / asuminen	☐	☐	☐	☐	☐
Vaihtelunhalu	☐	☐	☐	☐	☐
Perhesyy (esim. ero, yhteenmuutto)	☐	☐	☐	☐	☐
Halu palata vanhalle kotiseudulle	☐	☐	☐	☐	☐
Luonnon läheisyys	☐	☐	☐	☐	☐
Koulun läheisyys (lasten kannalta)	☐	☐	☐	☐	☐
Jokin muu. Mikä?	_____				

10. Sijaitisiko työpaikkanne muuton jälkeen

- Laihialla
- Isossakyrössä
- Vähässäkyrössä
- Mustasaarella
- Vaasassa
- Seinäjoella
- Jossain muualla. Missä? _____
- En ollut työelämässä

11. Arvioikaa seuraavien kuntien välisten erojen vaikutusta muuttopäätökseenne? Merkitkää rastilla vaikuttiko kyseinen tekijä muuttopäätökseenne: 5=erittäin paljon, 4=paljon, 3=jonkin verran, 2=vähän, 1= ei yhtään.

	1	2	3	4	5
Kunnallisveron suuruus	☐	☐	☐	☐	☐
Kunnallispalvelujen laatu	☐	☐	☐	☐	☐
Monipuolinen elinkeinorakenne (kauppapalvelut)	☐	☐	☐	☐	☐
Asuntotonttien saatavuus tai ihanteellinen sijainti	☐	☐	☐	☐	☐
Asuntojen hintataso	☐	☐	☐	☐	☐
Työpaikkojen tarjonta	☐	☐	☐	☐	☐
Palkkataso	☐	☐	☐	☐	☐
Poliittinen syy (puoluekannatus)	☐	☐	☐	☐	☐
Uskonnolliset tai muut yhteisöt	☐	☐	☐	☐	☐

Kaupungin läheinen sijainti (Seinäjoki tai Vaasa)

12. Samaistutteko johonkin seuraavista alueista? Merkitse rasti yhteen seuraavista.

- a. Pidän itseäni laihialaisena, isokyröläisenä tai vähäkyröläisenä.
- b. Pidän itseäni kyrönmaalaisena.
- c. Pidän itseäni pohjalaisena.
- d. Pidän itseäni länsisuomalaisena.
- e. En tunne samaistuvani mihinkään yllä olevista alueista.

13. Jos valitsitte edelliseen kysymykseen e-vaihtoehdon, niin voitte jättää tämän kysymyksen väliin. Vaikuttiko samaistumiseenne edellä kysytyihin alueisiin muuttopäätökseenne Kyrönmaan seutukunnan sisällä?

- a. Kyllä.
- b. Ei.
- c. En osaa sanoa.

14. Jos olette eläkeläinen, vastaisitteko seuraavaan kysymykseen. Vaikuttiko eläkkeelle siirtyminen siihen, että muutitte Kyrönmaan seutukunnassa? Jos vaikutti, niin miten?

---

15. Vaikuttivatko muuttopäätökseenne sellaiset asiat, joita ei ole huomioitu tässä kyselyssä? Jos vaikuttivat, niin mitä asioita ne olivat?
